

Жизненно-Литературный Журнал
Bandura
Бандура

Year 21

ЛИПЕНЬ - 2001 - ГРУДЕНЬ
JULY - 2001 - DECEMBER

No. 76

БАНДУРА
піврічник
видає Школа кобзарського мистецтва
в Нью-Йорку

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

США: Ірена Андреадіс, д-р Тамара Булат, Стефанія Досінчук-Чорна, д-р Ігор Махлай, Роман Савицький
КАНАДА: д-р Андрій Горняткевич, Мирослав Дяковський, Віктор Мішалов, Валентина Родак
УКРАЇНА: Роман Гриньків, Віолетта Дутчак, Володимир Єсіпок, Богдан Жеплинський, Лідія Матіяшек
ІНШІ КРАЇНИ: Олесь Береговий (Аргентина), Ольга Попович (Польща)

Головний редактор: Оля Герасименко Олійник (916) 482-4706

Адміністратор: Остап Венгерчук (718) 658-7449

Редакція застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову. Статті, підписані авторами, не обов'язково висловлюють погляди чи становище Редакції. Передрук дозволений за поданням джерела.

© Журнал "Бандура" Всі права застережені.
Жодної частини цього видання не дозволяється видавати, зберігати в системі інформатики чи передавати в будь-якій формі чи будь-яким способом - електронним, механічним, фотокопіювальним, записним, тощо, без попереднього дозволу власника авторських прав.

**ВСІ МАТЕРІЯЛИ ДО РЕДАКЦІ ПРОСИМО
НАДСИЛАТИ НА АДРЕСУ:**

N. Y. SCHOOL OF BANDURA
84-82 164th Street
Jamaica, NY 11432, USA

e-mail: banduramagazine@yahoo.com

Адреса в Україні:
Київ - 01001
а/с B222
Матіяшек Лідія

Обкладинка - В. Пачовський

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

США	
Річна передплата -----	\$25.00
Окреме число -----	\$14.00
Канада	
Річна передплата -----	Can \$27.00
Окреме число -----	Can \$17.00
Інші країни	
Річна передплата -----	US \$27.00
Окреме числ -----	US \$17.00

ЧИТАЙТЕ, РОЗПОВСЮДЖУЙТЕ, ПРИСДНУЙТЕ
ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ДЛЯ ЖУРНАЛУ "БАНДУРА"!
ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИДАННЯ ЖУРНАЛУ
"БАНДУРА" ЗАЛЕЖИТЬ ТІЛЬКИ ВІД ВАС!

BANDURA
Semi-annual Magazine
Published by the
New York School of Bandura

EDITORIAL BOARD

USA: Irené Andreadis, Dr. Tamara Bulat, Stefania Dosinghuk-Czorny, Dr. Ihor Mahlay, Roman Savycky
CANADA: Morris Diakowsky, Dr. Andrij Hornjatkevych, Victor Mishalow, Valentyna Rodak
UKRAINE: Violetta Dutchak, Roman Hryniv, Lydia Matiaszek, Volodymyr Yesypok, Bohdan Zheplynsky
OTHER COUNTRIES: Alejandro Beregovoy (Argentina), Olha Popovycz (Poland)

Editor-in-chief: Ola Herasymenko Oliynyk (916) 482-4706
Administrator: Ostap Wengerchuk (718) 658-7449

The Editor reserves the right to edit all submitted materials. Submitted articles, signed by the author, do not necessarily reflect the views of "Bandura" Magazine.

© Bandura Magazine. All rights reserved.
No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission of the copyright owner.

**PLEASE SEND
ALL MATERIALS TO:**

N. Y. SCHOOL OF BANDURA
84-82 164th Street
Jamaica, NY 11432, USA

e-mail: banduramagazine@yahoo.com

Address in Ukraine:
Kyiv - 01001
a/c B222
Lydia Matiaszek

Cover design - V. Pachovsky

SUBSCRIPTION INFORMATION

USA	
Annually -----	\$25.00
Per issue -----	\$14.00
Canada	
Annually -----	Can \$27.00
Per issue -----	Can \$17.00
All other countries	
Annually -----	US \$27.00
Per issue -----	US \$17.00

THE BANDURA MAGAZINE IS AN IMPORTANT
PUBLICATION DEVOTED TO UKRAINIAN FOLK
MUSIC. URGE YOUR FRIENDS TO SUBSCRIBE
TODAY!
BANDURA MAGAZINE CANNOT BE PUBLISHED
WITHOUT YOUR SUPPORT!

ЗМІСТ ● CONTENTS

<i>О. Олійник та М. Хом'як</i> - Десята річниця незалежності України -----	2
<i>O. Oliynyk and M. Khomyuk</i> - Tenth Anniversary of Ukraine's Independence -----	4
ЗНАЙОМТЕСЬ, ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЇ ● MEET THE EDITORIAL STAFF	
<i>Д-р Андрій Горняткевич</i> -----	6
<i>Dr. Andriy Hornjatkevych</i> -----	7
<i>Віолетта Дутчак</i> -----	8
<i>Violetta Dutchak</i> -----	9
З ІСТОРИЇ ● FROM HISTORY	
<i>М. Гримич</i> - Виконавці українських дум (продовження) -----	10
<i>M. Hrymych</i> - Performers of Ukrainian Dumy (continuation) -----	13
БАНДУРА В ДІАСПОРИ ● BANDURA IN THE DIASPORA	
<i>В. Дутчак</i> - Бандурна творчість Юрія Олійника -----	17
<i>V. Dutchak</i> - Bandura Music by Yuriy Oliynyk -----	21
<i>J. Gaustad</i> - Bandura at Seattle's Northwest Folklife Festival -----	24
<i>Дж. Гавстад</i> - Бандура на фестивалі в Сіятлі -----	26
<i>В. Зелінська</i> - Перший юнацький табір "Золоті струни" -----	28
<i>V. Zelinska</i> - "Gold Strings" Bandura Camp -----	30
<i>Л. Панько</i> - Бандуристка Рута Явна -----	31
<i>L. Panko</i> - Bandurist Ruta Yawney -----	32
<i>О. Герасименко</i> - Успіх бандуриста Остапа Стахова в Голівуді -----	33
<i>O. Herasymenko</i> - Bandurist Ostap Stakhiv Takes Hollywood by Storm -----	35
БАНДУРА В УКРАЇНІ ● BANDURA IN UKRAINE	
<i>О. Герасименко</i> - Конкурс бандуристів у Харкові - квітень 2001 -----	37
<i>O. Herasymenko</i> - Bandura Competition in Kharkiv - April 2001 -----	42
<i>С. Мирвода, Ю. Яценко</i> - Жива струна - про бандуру в оркестрі українського радіо (Київ) -----	45
<i>S. Myrvoda, Y. Yatsenko</i> - The Living Strings (About the Bandura in Ukrainian Radio Orchestra) -----	47
<i>Г. Менкуш</i> - Бандура в Київській дитячій академії мистецтв -----	49
<i>H. Menkush</i> - Bandura in Children's Music Academy in Kyiv -----	50
<i>Л. Кіндратович</i> - Терни і зірки "Заспіву" -----	51
<i>L. Kindratovych</i> - Sorrow and Joys of Zaspiv -----	54
<i>Р. Береза</i> - Фестиваль бандури ім. Сінгалевича у Львові, грудень 2001 -----	55
<i>R. Bereza</i> - Singalevych Festival in Lviv, December 2001 -----	56
<i>Ж. Федунський</i> - Детройт Капеля's Trip to Київ -----	57
<i>Ю. Федунський</i> - Подорож Детройтської капелі до Києва -----	59
ПОСТАТІ ● PERSONS	
<i>Б. Списаренко</i> - Творчий портрет Віктор Лісовола -----	60
<i>B. Spysarenko</i> - Portrait of Victor Lisovol -----	61
<i>Н. Костюк</i> - Бандурист О. Нирко (до 75-річчя з дня народження) -----	63
<i>N. Kostyuk</i> - Bandurist O. Nyрко (75th Anniversary) -----	64
<i>Е. Юрченко</i> - Сумський кобзар - до 60-річчя Миколи Мошика -----	65
<i>E. Yurchenko</i> - Kobzar from Sumy - On Mykola Moshyk's 60th Birthday -----	66
<i>В. Лабунський</i> - В пам'ять Олега Венгерчука -----	67
<i>V. Labunsky</i> - In Memory of 911 Victim Oleh Vengerchuk -----	69
НОВІ ЗАПИСИ БАНДУРНОЇ МУЗИКИ ● NEW BANDURA RECORDINGS	
<i>О. Береговий</i> - Перший сольний запис Аліни Ільчук -----	70
<i>O. Beregovoy</i> - A First CD by Bandurist-Vocalist Alina Ilchuk -----	71
<i>Doremy Fasola</i> - Ruta Yawney's "Songs to the Moon" -----	72
Конкурс творів для бандуристів - Competition for New Works for Bandura -----	73
<i>Ю. Боровик</i> - Останні кобзарі -----	74
<i>Y. Borovyk</i> - The Last Kobzars -----	74
НОТИ ДЛЯ БАНДУРИ ● MUSIC FOR BANDURA	
<i>Музика та слова М. Мошика</i> - Пісня про Україну -----	75

ДЕСЯТА РІЧНИЦЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Відзначення в столиці м. Києві

В серпні 2001 року молода держава Україна відзначала 10 років відновленої незалежності, яка була проголошена 24 серпня 1991 року. За 10 років сталося чимало змін, піросло нове покоління. У всіх обласних центрах України відбулися урочисті святкування до дня незалежності.

Авторам цих рядків пощастило побувати в місті Києві і на власні очі побачити, як живе і чим дихає столиця України.

Для жителів та гостей Києва міська влада підготувала подарунки – будівлю нового залізничного вокзалу, який повністю відповідає міжнародним стандартам, монумент Незалежної України на Майдані Незалежності, який відображає дівчину у святковому українському вбранні, що тримає у високо піднесених руках символічну рослину України – гілку калини.

Урочисті святкування розпочалися 18 серпня відкриттям Форуму українців діаспори, на який прибуло біля 700 делегатів, почесних гостей та туристів з різних країн світу. Форум працював три дні (18-20 серпня) і протягом того часу діяли десятки сек-

цій, на яких українці з України та інших країн обговорювали такі важливі справи, як екологія, охорона здоров'я, інформаційний простір, економіка, право, освіта, оборона, стан української мови.

На урочистих зборах форуму в палаці культури "Україна" виступили президент Леонід Кучма, голова Української всесвітньої координаційної ради Михайло Горинь, колишній президент України Леонід Кравчук, голова Світового конгресу українців Аскольд Лозинський, та ін.

В урочистому концерті, який відбувся в Києві 18 серпня - "Нашого цвіту по всьому світу", підготовленого і проведеного товариством "Україна-Світ" брали участь представники східної і західної української діаспори, а серед них – Капела бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройту, яка відкривала друге відділення концерту і виконала два твори: пісню Григорія Китастого "Грай, кобзарю!" та "В'язанку українських народних пісень", вокальне тріо "Рідна душа" з Клівленду у складі інструкторів кобзарських таборів Наталі Баслядинсь-

Детройтська Капела бандуристів у святковому концерті "Український спів у світі" в палаці "Україна" в Києві 18 серпня 2001 року

Detroit's Ukrainian Bandurist Chorus from USA at Ukraina Palace, Kyiv, August 18, 2001

*Наталія Махлай, Рома Конецька та Мішел Житовка на сцені палацу "Україна"
Natalia Mahlay, Roma Konecky and Michelle Zhytovka on the stage of "Ukraine" Palace,
Kyiv, August 18, 2001*

кої, Роми Конецької та Мішел Житовки, та бандуристка Олі Герасименко із Сакраменто (США), яка виконала другу частину Концерту для бандури з оркестром американського композитора Юрія Олійника, співак Лео Івасюк та танцювальні ансамблі "Україна" та "Русалка" з Торонта та "Надія" з Едмонтону, (Канада), танцювальний колектив товариства "Просвіта" та акордеоніст Чанго Спасюк (Аргентина), співачки Люба Ріхтер-Клопотівська з Німеччини та Людмила Березняк з Австралії, відомі колективи та солісти з Білорусі, Естонії, Росії, Польщі, Молдови, республіки Комі, Литви, Румунії, Вірменії, Сибіру, та ін.

19 серпня кияни та гості столиці мали змогу ще раз зустрітися з учасниками цього концерту на Михайлівській площі, де величаво підноситься Свято-Михайлівський Собор, знищений радянським режимом у 1936 році, а тепер наново відбудований за ініціативою міської влади на кошти пожертвувань українців діаспори.

23 серпня у вщерть заповненому палаці "Україна" відбувся виступ президента, а опісля святковий концерт кращих талантів України. У залі - почесні гості - президенти Польщі, Македонії, Росії - Александер Квасневський, Борис Трайковський та Владімір Путін, а також численні представники інших країн, в тому числі й по-

сланці американського президента Джорджа Буша на чолі з сенатором Річардом Лугарем, довголітнім і активним другом України.

У своєму виступі президент України Кучма говорив не тільки про досягнення, але й про тривожні моменти за останні десять років, зазирнув в історію століть, кульмінаційною точкою якої був 1991 рік. Президент згадав ряд "знакових постатей - від Богдана Хмельницького до Олеса Гончара" для яких "Україна справді над усе". Він вичислив імена осіб, які в новітні часи "уособили прагнення нашого народу до незалежності й державності", таких, як В'ячеслав Чорновіл, Іван Драч, Мирослав Попович, Іван Дзюба та ін.

У гранд концерті, що відбувся 23 серпня і який виглядав як грандіозне масове шов, брало участь багато колективів з України, та провідні солісти оперних театрів держави. Колективи бандуристів (Національний оркестр народних інструментів, Національна заслужена академічна капела бандуристів, заслужена капеля бандуристів "Кобзар" зі Струсова, Зразкова капеля бандуристів з Острогу, та кілька хорових колективів) були об'єднані в одну виконавську точку і приготували два твори: українську народну пісню "Взяв би я бандуру" та пісню М. Балеми на вірші Р. Балеми "Ми твої, Україно, козаки".

Святкування десятої річниці в Україні тривало так, як традиційне весілля - цілий тиждень - з 18 по 25 серпня. Протягом цього тижня у Києві відбулися прерізні заходи в різних місцях столиці, багато з них - одночасно. Відбулися такі ювілейні заходи, як пресконференції окремих областей України, виставка Національного космічного агентства України, Молебень за Україну в історичному Софійському Соборі, коли ряд священнослужителів України різних конфесій - християнських, мусульманської, юдейської - по черзі молились за Україну, за її владу, за народ, у присутності Президента, членів Уряду, законодавців.

Десять років тому Україна з'явилась, перетворилась, відродилась. Різні друзі й недруги України по-своєму називають цю подію. На урочистих зборах Президент Кучма охарактеризував 24 серпня 1991 року так: "Це був раптовий, але не випадковий злам - він впливав з усього ходу та

логіки попереднього розвитку. Цей злам не був і одномоментним. Проголошення незалежності України поклато початок тривалим і складним трансформаційним процесам. Сьогодні можна говорити про

завершення їх першого і, безумовно, найтяжчого та вирішального етапу. Головний його підсумок очевидний і для нас і для всього світу: незалежна Україна відбулася остаточно і безповоротно”.

Olha Oliynyk and Maria Khomyak

TENTH ANNIVERSARY OF INDEPENDENCE OF UKRAINE

CELEBRATION IN KYIV

On August 24th, 2001 Ukraine celebrated 10 years of its reestablished independence. Many changes happened during those years. A new generation has matured and joined in regional celebrations all over Ukraine.

The visitors and local population of Kyiv were treated to a new railway station, equal to the best designs in the world, and a monument dedicated to independence, a young girl in a Ukrainian national costume holding a branch of guelder rose (Ukrainian national plant) high over her head.

The festivities began on August 18th with a forum to which 700 guests and performers of Ukrainian descent arrived from various countries of the world. The forum continued for three days covering such topics as ecol-

ogy, health services, mass media, economics, law, education, defense, and the state of the Ukrainian language. During the opening session at Ukraine Palace the speakers included President Leonid Kuchma, Mykhailo Horyn, the head of the Ukrainian World Coordinating Council, Leonid Kravchuk, ex-president, and Ascold Lozynsky, head of the World Congress of Ukrainians.

The grand concert prepared, and directed by the society “Ukraine-World” featured artists from the Western as well as the Eastern diaspora. Among them were the Ukrainian Bandurist Chorus from Detroit, directed by O. Mahlay, the “Ridna Dusha” women’s vocal trio - Natalia Mahlay, Roma Konecky and Michelle Zhytovka from Cleveland, Ohio,

Оля Герасименко виконує 2-гу частину Концерту № 1 Юрія Олійника з Оркестром народної та популярної музики національної радіокомпанії Києва. Кер. Святослав Литвиненко.

18 серпня 2001 року в палаці культури “Україна” м. Києва.

Ola Herasymenko performs 2nd movement of Concerto № 1 by Yuriy Oliynyk with the National Radio Company Orchestra, conductor Sviatoslav Lytvynenko, during Ukrainian diaspora concert at Ukraina Palace. Kyiv, August 18, 2001

Зведена капела бандуристів міст Острога, Рівного та Здолбунова. Керівники - Валентина Кузьменко, Валентина Крищук та Тетяна Свентях

bandurist Ola Herasymenko from Sacramento, California, singer Leo Ivasiuk, and dance ensembles "Ukraina" from Toronto, "Nadiya" from Edmonton, Canada. There were also dance ensemble "Prosvita", accordion soloist Chango Spasiuk from Argentina, singer Lyuba Richter-Klopotovska from Germany, singer Lyudmyla Bereznyak from Australia, and well known ensembles and soloists from Belarus, Estonia, Russia, Poland, Moldova, Komi Republic, Lithuania, Romania, Armenia, Siberia and other countries.

On August 23rd a festive concert of

Національна заслужена академічна капела бандуристів України, художній керівник - народний артист України Микола Гвоздь

the best artists and artistic ensembles in Ukraine took place in the presence of President Kuchma and an overflow audience. The President spoke of the triumphant and difficult moments in the last ten years. He described the history of Ukraine and the heroes who made the day of regaining independence possible. Among the names were those of Bohdan Khmelnytsky, Oles Honchar, Viacheslav Chornovil, Ivan Drach, Myroslav Popovych, and Ivan Dziuba.

A military parade was held in the center of Kyiv on August 24. The festivities lasted for a full week, like a traditional Ukrainian wedding. There were concerts and other events held in the capital and across Ukraine.

Pressconferences, with representatives from all over Ukraine, were organized. An ecumenical prayer service for Ukraine was held at St. Sofia Cathedral, with clergy from Christian, Jewish and Muslim religions, with the President in attendance. Prayers were offered for the government, the people and the military.

The President stressed that the proclamation of independence was a sudden but not accidental event. It was heralded by the logical developments of many years. It was not a momentary event but a series of irreversible developments that made Ukraine an independent country again for whole world to behold.

Photos - Bandura groups which performed at the grand concert on August 23, 2002 - National Academic Bandurist Kapelya from Kyiv and United Bandurist Kapelya from Rivne region

Д-Р АНДРІЙ ГОРНЯТКЕВИЧ

Однією з важливих постатей в редакції нашого журналу є Андрій Горняткевич, який завжди приходить на допомогу цінними порадами та своїми знаннями, а також виконує багато різноманітних обов'язків.

Горняткевич народився 1937 р. в селі Кривеньке (Тернопільська обл.) у сім'ї маляра й мистецтвознавця Дам'яна та професора гімназії Дарії (Брикович) Горняткевичів.

Освіту наш мовний редактор здобув у Сітон-Голському (Савт-Орандж, Нью-Джерзі, бакалавр хемії), Сирак'юзькому (Нью-Йорк, магістер) та Каліфорнійському (Берклі, доктор – слов'янські мови й літератури) університетах. Від його заснування в 1976 р., Горняткевич працює в Канадському інституті українських студій, а також на славістичній кафедрі Альбертського університету в м. Едмонтоні, канадської провінції Альберта.

З бандурою уперше познайомився в другій половині 1940-х років на концерті УКБ під кер. Г. Китастого та В. Божика в таборі ді-пі в Діллінгені (Німеччина), де переселенці з України чекали на свою подальшу долю.

Ось як про свої уроки музики згадує сам Горняткевич: “Дитиною я мав декілька лекцій на фортепіано, але це навчання перервав виїзд до Німеччини. У Німеччині я мучив скрипку (а вона мене) років два; тоді ми виїхали до США. У Ньюарку мати запропонувала мені вчитися на бандурі у Володимира Юркевича (учня талановитого львівського бандуриста 1930-х років Юрія Сінгалевича). Будучи менш-більш нормальним юнаком, я не мав ніякої

охоти, але знав, що якщо відмовлю матері, вона мені не даватиме спокою. Отже я погодився. Виявилось, що бандура була якраз інструментом для мене”.

Горняткевичеві пізніше пощастило брати лекції гри на бандурі у легендарного Зіновія Штокалка, який став взірцевим бандуристом для нього і передав свій світогляд відносно бандури та її місця серед музичних інструментів світу. Підсумком цього зв'язку “учитель-учень” стало видання Горняткевичем цінних праць – “А Kobzar Handbook” (його переклад та редагування), “Кобзарський підручник” та збірку нот Зіновія Штокалка “Кобза”.

До питання бандури Горняткевич підходить різносторонньо – як виконавець (українське телебачення зняло передачу “Шлях до себе”, яка неодноразово транслювалася в Україні); як науковець – численні статті про бандуру видрукувані у нашому журналі, а також в часописах “Народна творчість та етнографія”, “Пам'ятки України” та ін.; і як бандурник – на фото бандура “едмонтонка”, яку він змайстрував власноручно, за системою винайденою М. Дяковським і Г. Кашею.

У його репертуарі є, м. ін., дума про Марусю Богуславку та пісня Г. Сковороди “Всякому городу нрав і права”.

Виступаючи переважно перед іноземцями, Горняткевич знайомить чужий світ з Україною, її мистецтвом та культурою. Щотижнево на українській щоденній радіопередачі в Едмонтоні він передає частину присвячену українській класичній музиці, на якій знайомить слухачів як із давніми, так і сучасними концертними творами.

Д-р Андрій Горняткевич з бандурою власної роботи, 1970 р.
Dr. Andriy Hornjatkevyc with his bandura “Edmontonka”, 1970

Він член низки наукових та професійних товариств, в т. ч., УВАН, НТШ, CAS, FoSAC, СКУ та ВУМС.

Горняткевич також захоплюється фотографуванням природи.

Приємно працювати з такою різно-

сторонньо освіченою людиною, яка завжди готова відповісти на різноманітні питання, прийти на допомогу в складних ситуаціях. Дякуємо д-ру Горняткевичеві та бажаємо великих успіхів на всіх відтинках його життєвої дороги.

MEET THE EDITORIAL STAFF

DR. ANDRIJ HORNJATKEVYČ

Always ready to come to the rescue with valuable advice and expertise, the professor is one of the most important members of our editorial board where he performs many and diverse functions.

Andrij Hornjatkevyč was born in 1937 in the village Kryvenke in Ternopil region. His father Damian was a painter and art historian and his mother Daria (née Brykovych) was a high school teacher. He earned his bachelor's degree in chemistry at Seton Hall University, his master's degree at Syracuse University and his doctorate in Slavic languages and literatures at the University of California in Berkeley. Since its inception in 1976, Dr. Hornjatkevyč has been working at the Canadian Institute of Ukrainian Studies as well as Associate Professor of Slavic studies at the University of Alberta in Edmonton.

His first acquaintance with the bandura was in the late 1940s when he attended a concert by the Ukrainian Bandurists Chorus under the direction of Hryhory Kytasty and Volodymyr Bozhyk at the displaced persons' camp in Dillingen, Germany, where many Ukrainians were waiting for their future destinations.

Hornjatkevyč describes his musical odyssey as follows: "As a child I took a few piano lessons until we were forced to flee to Germany. There, I underwent mutual suffering with a violin for two years until we left for the USA. In Newark, N. J., my mother suggested that I study bandura with Volodymyr Yurkevych (a student of the talented Lviv bandurist Yuriy Singalevych). Like most teenagers, I had no desire to study music but I knew that were I to refuse, my mother would never leave me in peace, so I agreed. As it turned out, the bandura was just the instrument for me."

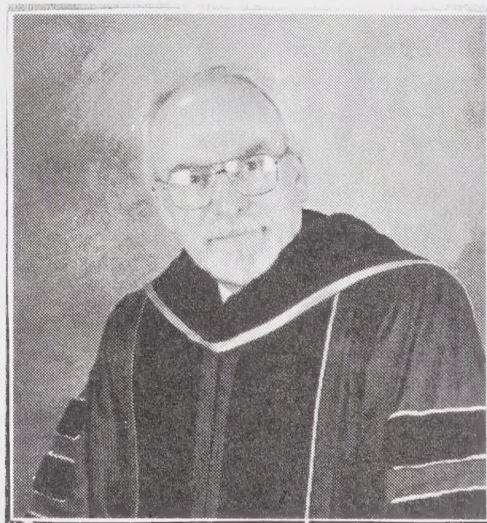
Later, Hornjatkevyč got to study bandura with the legendary Zinoviy Shtokalko who became a role model for him and who imparted his musical world view, as well as ideas about the relationship between the bandura

and other world musical instruments. A fruit of this teacher-student relationship came later when Hornjatkevyč translated, edited and published Shtokalko's *A Kobzar Handbook* and *Kobza*, a collection of his scores.

Hornjatkevyč approaches the bandura from several angles: as performer, academic, and maker. On several occasions, the All-Ukrainian Television Network broadcast a program about him. Besides numerous other works, his repertoire includes a *duma* and song by Skovoroda. His articles on bandura related subjects were published in our magazine and other journals. He built the "Edmontonka" bandura after the design of Morris Diakowsky and Harry Kasha.

Hornjatkevyč often lectures on Ukrainian music and culture. Every week, he presents a segment on Ukrainian classical music, both present and past, on the daily Ukrainian radio broadcast. He is a member of several academic and professional organizations. In his free time he enjoys nature photography.

It is a pleasure to work with such a multifaceted scholar who is always willing to help with the diverse problems that we face in every issue. We thank him and extend our best wishes for success in all his endeavors.

Д-р Андрій Горняткевич – Альбертський університет

Dr. Andrij Hornjatkevyč – University of Alberta

БАНДУРИСТКА - КАНДИДАТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА ВІОЛЕТТА ДУТЧАК

Приємно познайомити наших читачів з новим членом редакції, молодою бандуристкою з Івано-Франківська, кандидатом мистецтвознавства, доцентом Прикарпатського університету Віолеттою Дутчак.

Це вже нове покоління фахівців - музична освіта здобута в Івано-Франківському музичному училищі у класі викладача М. Стахмич, а потім у Львівській консерваторії у класі проф. В. Я. Герасименка. У 1988 році Дутчак здобула нагороду - звання лавреата Республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах, у 1996 році захистила кандидатську дисертацію на тему "Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970-1990 років. Творчість і виконавство", а в 1998 році стала членом Національної спілки композиторів України.

Вперше Дутчак почула бандуру в дитинстві - з екрана телевізора. Транслявався виступ тріо бандуристок, та й самій захотілося навчитися гри на цьому українському національному інструменті, причому він притягав тим, що можна було і грати і водночас співати, а також був уособленням українського національного духу.

По закінченні alma mater, Дутчак почала працювати в музичному училищі Івано-Франківська, а також згодом започаткувала клас бандури в Прикарпатському державному університеті куль-

тури та мистецтв. Молодий і талановитий викладач, Дутчак вже має здобутки на педагогічній ниві: її випускники продовжують навчання у вищих навчальних закладах України, а студентка Ірина Кець стала лавреатом 2-ї премії Першого всеукраїнського конкурсу "Воля" (1997). Серед її випускниць також є тріо Ольги, Олеси та Соломії Сокальських, які стали дипломантани Першого міжнародного конкурсу виконавців ім. Г. Хоткевича (1998 р.), а

також дипломантами конкурсу "Нові імена України".

Окрім педагогічної роботи, Дутчак працює науково: друкується в таких літературно-музичних виданнях України, як "Музика", "Народна творчість та етнографія", "Культура і життя" та ін. Автореферат її дисертації вже був опублікований у нашому журналі (№ 59-60 за 1997 рік).

Дутчак - активний учасник музичних конференцій у різних містах України, а також перекладач і упорядник збірника романсів українських композиторів-класиків для голосу в супроводі бандури "Ой, три шляхи широкії", виданого в Києві видавництвом "Му-

зична Україна". Певний час вона працювала як редактор музичних програм на Івано-Франківському обласному радіо, а зараз є дорадником.

Дутчак також займається дослідницькою та редакторською працею і на даний час є одним з працівників, які упоряд-

продовження на стор. 9

*Віолетта Дутчак - кандидат мистецтвознавства, бандуристка
Violetta Dutchak, graduate in fine arts and bandurist*

MEET THE EDITORIAL STAFF

GRADUATE IN FINE ARTS AND BANDURIST VIOLETTA DUTCHAK

Violetta Dutchak has become the newest member of *Bandura Magazine's* editorial board. This highly trained professional bandurist is a graduate in Fine Arts from Lviv's M. Lysenko State Academy of Music, formerly called the Lviv Conservatory. She studied under M. Stakhmych and Prof. V. Herasymenko. She currently lives in Ivano-Frankivsk.

Ms. Dutchak belongs to a new generation of educated and highly articulate music specialists. In 1988 she received an award at the Republican Competition for Performers on Folk Instruments held in Ivano-Frankivsk. In 1996 she defended her candidate's dissertation "Development of a Professional Basis for the Bandura in the Period 1970-1990: Creativity and Performance." Two years later, she became a member of the National Composer's Union of Ukraine.

It was during her early childhood when she first heard the bandura on a television broadcast of a performance by a trio of women bandurists. This inspired her to learn this interesting Ukrainian national instrument. To Ms. Dutchak, the bandura was an instrument that embodied Ukraine's national spirit. More importantly, she said, the bandura allowed her both to play and sing at the same time.

After beginning work in the Ivano-Frankivsk School of Music, she started a bandura class at the Precarpathian State University of Culture and the Arts.

Talented and enthusiastic, Ms. Dutchak has many notable teaching achievements to her credit. Many of her students continue their studies in the higher institutions of Ukraine. One of her students, Iryna Kets, stood second at the First All-Ukrainian "Volya" Competition in 1997. Among Ms. Dutchak's students is the trio of Ol'ha, Olesia and Solomiya Sokal'sky, awarded diplomas at the first H. Khotkevych International Competition of Performers held in Kyiv in 1998 and also at the "New Names of Ukraine" competition.

In addition to her teaching activities, she also devotes herself to scholarship. Her materials are published in such Ukrainian journals as *Muzyka*, *Narodna tvorchist' ta etnografia* (Folk Creativity and Ethnography), *Kul'tura i Zhyttia* (Culture and Life), and others. Ms. Dutchak published the sum-

mary of her dissertation in *Bandura Magazine's* (Number 59-60, 1997).

Ms. Dutchak also plays an active part in musical conferences in various Ukrainian centers. The Kyiv publishing house, Muzychna Ukraina, has published her "Oy, try shliakhy" (The Three Roads), a collection of songs by Ukrainian composers for which she has provided the bandura accompaniment.

Ms. Dutchak is married to mathematician Andriy Oliynyk. They have one son, Yevhen.

Ms. Dutchak said that *Bandura Magazine* has played and continues to play an important role in her life and the lives of many other people because it has served to draw together bandurists from around the world. She said that she would like to encourage *Bandura Magazine* to carry more material devoted to music methodology as well as stories with musicological-historical themes.

Тріо бандуристок "Гердан" Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, м. Івано-Франківськ у складі Ірини Хіміної, Ольги Кузьмихи та керівника
Віолетти Дутчак

Bandura Trio "Gerdan" from Ivano-Frankivsk - Iryna Khimina, Olha Kuz'mykha and director Violetta Dutchak

продовження зі стор. 8

ковують енциклопедію видатних осіб України.

Віолетта одружена з ученим-математиком Андрієм Олійником і має синопка Євгена.

Побажаємо В. Дутчак творчих успіхів та натхнення для праці у бандурній справі та в нашому журналі.

Марина Гримич,
Кандидат філологічних наук

ВИКОНАВЦІ УКРАЇНСЬКИХ ДУМ

Продовження, початок у № 71-72, 73-74, 75.

Довідник виконавців українських дум, складений працівниками Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології Національної академії наук України.

ПОЛТАВСЬКА ШКОЛА

Миргородський повіт.

Опанас Слатіон так писав про Миргородську виконавську манеру: “У миргородських кобзарів немає тих речитативів, які так були характерні для Вересая, Крюковського, Трихона і багатьох інших кобзарів, яких я слухав; немає того плачу, яким так зворушував майстер співу О. Вересай. Тут мотив рівніший і трохи одноманітніший, хоч на виразності він од цих спрощень не втрачає ніскільки. Залежить це, зрозуміло, від оригінальності, арти-

стичного чуття і знань учителів, від яких сприймають учні цих місцевостей.¹³

Іван - кобзар. За припущенням К. Грушевської, з околиці Миргорода. Від нього В. Ломиковський у 1805 році записав думи “Азовські брати”, “Іван Богуславець”, “Олексій Попович”, “Самарські брати”, “Сірчиха і Сірченки”, “Хведір безрідний, бездольний”. Це найраніші й тому чи не найцінніші записи дум. Вони ввійшли до видання П. Житецького “Мысли о народных малорусских думах”.

Михайло Степанович Кравченко (1858-1917) - кобзар. Народився в селі Великі Сорочинці Миргородського повіту. Вчився у Самійла Яшного і Хведора Гриценка-Холодного. “Обличчя його досить симпатичне з добрим, лагідним виразом. Зауваження його влучні, судження тверезі й вірні, але про себе він говорити не любить¹⁴”.

Кравченко - учасник XII археологічного з'їзду. В репертуарі - псалми, пісні, думи, які називає “запорізькими псалмами” - “Плач невольників”, “Плач невольника”, “Азовські брати”, “Удова”, “Маруся Богуславка”, “Самарські брати”. Був двічі одружений. Від нього робили записи Ф. Колесса, О. Слатіон.

Іван Пересада - лірник з с. Петрівка Миргородського повіту. Від нього О. Слатіон записав у 1908 році кілька дум.

Остап Кальний - с. Великі Сорочинці Миргородського повіту. Від нього у 1908-09 р.р. здійснював записи дум О. Слатіон.

Пирятинський повіт

Андрій Олійник - бандурист з Пирятинського повіту. Знав “Азовські брати”. Від нього робив записи П. Лукашевич.

Федір Алексеєв (Крячківський) - кобзар з с. Крячківка Пирятинського повіту. Від нього робив записи дум “Азовські брати” та “Буря на морі” Є. Судовщиков у 1850-1851 рр.

Федір Баша - лірник з с. Тамарів (Тамарівка) Пирятинського повіту. Учився два роки в с. Смотрики у кобзаря Лантуха. В. Горленко у 1884 році записав від нього п'ять дум: “Буря на Чорному морі”, “Азовські брати”, “Коновченко”, “Сестра і брат”, “Козацьке життя”.

Михайло Степанович Кравченко
Kobzar Mykhailo Stepanovych
Kravchenko

Лубенський повіт

Архип Никоненко - кобзар і лірник з с. Оржиця. Від нього робив записи П. Куліш. Зовні - худорлявий, мав правильні риси обличчя, приємний голос. Спершу грав на бандурі, потім перейшов на ліру. Специфікою його виконавської манери було те, що він серед твору робив павзу і, перебираючи струни, казав мораль. За свідченням П. Куліша, він знав 5-6 дум. Опубліковано п'ять: "Козак Голота", "Вдова", "Сестра і брат", "Буря на морі", та "Азовські брати".

Олександр Михайлюк - вчився у Архипа Никоненка, зокрема перейняв думу "Азовські брати", яку в його виконанні записав П. Куліш.

Микола Дубина - кобзар з с. Решетилівка. Учився один рік у І. Кравченка-Крюковського. Знав думи: "Азовські брати", "Удова". Колесса писав про його виконання дум, що це "справжні плачі". Від нього записував О. Сластіон.

Хведір Кононенко - лірник з с. Олександрівка Лубенського повіту. Від нього П. Куліш записав думу "Олексій Попович" у с. Зеленки Канівського повіту.

Кобеляцький повіт

Іван Миколайович Скубій (1858-?). Лірник з с. Лелюхівка, що біля Нових Санджар Кобеляцького повіту. Учився у Г. І. Камуза з Старих Санджар. Знав 10 дум: "Самійло Кішка", два "Невольницькі плачі", "Маруся Богуславка", "Олексій Попович", "Самарські брати", "Сестра і брат", "Азовські брати", "Удова", "Івась Коновченко". За свідченням Ф. Колесси, Скубій мав добру техніку кобзарської рецитації і називав його одним із видатніших співців дум, виконуваних ним, до "зложених текстів" Куліша.

Хорольський повіт

Захар Кузьменко (Сокура) - лірник (1820/5-?). Від нього В. Горленко у 1885 році записував думи в місті Хорол, зокрема "Азовські брати".

Антон Якович Скоба (1863-?) - лірник з с. Багачка Хорольського повіту. Мав сильний голос. Учився у кобзаря Антона Ситника. Знав дві думи: "Азовські брати" і "Вдова". Від нього здійснював записи О. Сластіон у 1902 і 1908 рр.

Явдоха Пилипенко - співачка з с. Орликівщина Хорольського повіту. Від неї Ф. Колесса у 1908 р. записував "Азовські брати".

Полтавський повіт

Миколай Хведорович Дорошенко (1843-?) - лірник з хутора Шмигли (4 версти від Полтави). Осліп через травму (внаслідок удару коня). В 11 років його віддали в науку до Антона Бондаренка на 2,5 роки. Знав багато псалмів, кобеляцький варіант "Трьох братів Азовських". Від нього у 1885-1886 рр. здійснено записи одклінщин, просьб, благодарствій, "Трибратчанської псалми" (Азовських братів).

Хванасій Видюченко (Видюк) - лірник з с. Хрестища (біля Дзябурівки). Знав "Азовських братів", "Марусю Богуславку". Від нього П. Мартинович робив записи.

Ткаченко - кобзар з с. Данилівка. Репертуар 1918-1919 рр. - дві "Невольницькі запорізькі пісні" ("Маруся Богуславка" і "Козак Іван Богуславець" - позажанрове утворення).

Марко Даниленко (Пелех) - кобзар слободи Мерехви. Знав Сліпецькі книги. В його репертуарі (1925 р.) - думи "Олексій Попович", "Вдова", "Сестра і брат", історичні пісні, "розкази".

СЛОБОЖАНСЬКА (ХАРКІВСЬКА) ШКОЛА

Петро Колибаба - кобзар, засновник кобзарської школи. Жив у с. Вільшана (Ольшане) під Харковом. Його учнями були: Гнат Гончаренко, Петро Древченко та ін. Виконував псалми, весільні пісні, "Чечітку", "Міщанку" та інші "штучки", "Сковородинську", думи "Коновченко", "Олексій Попович", "Азовські брати", "Невільники". Від нього у 1857 р. здійснені записи, що знаходяться в архіві В. Носа. Записував думи у його виконанні також і М. Ніговський.

Демид Зимогляд - с. Терни Лебединського пов. Від нього М. Білозерський записав у 1863 р. "Азовські брати".

Мироновський - бандурист з с. Довжик Харківського пов. Від нього у 1875 р. І. Манжура записав "Азовські брати".

Павло Дащенко - бандурист з с. Довжик Харківського пов. Від нього І. Манжура записав "Азовські брати".

Гнат Тихонович Гончаренко (1835-1917) - кобзар, жив на хуторі Губаїв (Губаєнків) близько Харкова, народився в с. Ріпки Харківського пов. Учився у П. Колибаби 3-4 місяці. Від нього записували думи П. Тиховський, Є.Крист. Леся Українка і Климент Квітка здійснили від нього записи на фонограф і передали Ф. Колессі.

Гнат Тихонович
Гончаренко
Hnat Tykhonovych
Honcharenko

Українська поетеса писала: “В ньому справді нічого жебрацького немає, починаючи з одержі, пристойної чумарки, які носять пригородні селяни з Харківщини, і смушевої шапки і кінчаючи поведінням, повним гідности, без запобігання, але й без аррогації (яке часто помічається у знаменитостей “з народу”), все в ньому повне благородної простоти, особливо кидається у вічі його рука з тонкими артистичними пальцями і велична поза високої, стрункої, зо-

всім не згорбленої постаті. Не тільки грошей, але й найменшої послуги він не вважає за можливе прийняти дарма, так, наприклад, коли на пароході йому траплялось просити матросів провести його, то потім грав їм за те на бандурі і не приймав ніякої плати”.¹⁵

У репертуарі Гната Гончаренка - псалми, “Чечітка”, “Попадя”, думи “Олексій Попович”, “Вдова”, “Сестра і брат”. Ф. Колесса писав, що “не зважаючи на невеликий репертуар дум, Гончаренко архаїчним способом рецитації і бандурною грою вибивається на найчільніше місце зпоміж живих “кобзарів”, для його виконавства характерні “архаїчні ознаки, що виявляють в Гончаренкові співця давньої школи, спадкоємця найкращих кобзарських традицій”.¹⁶

Учнями Гончаренка були К. Вудянський, П. Древиченко.

Хведір Івланпійович Вовк (1798-1889). Це була легендарна особа. З одного боку, від нього не зроблено жодного запису, а з другого - з вуст різних кобзарів різних поколінь звучали слова найвищої оцінки його кобзарської майстерности, людських якостей. Якщо говорити про славу не серед слухачів, а серед професіоналів - кобзарів та лірників (адже громадська думка часто штучно створювалася завдяки симпатіям збирачів, відомих людей), то, безперечно, найавторитетнішою особистістю

на багато років був Хведір Вовк. Тому його ім'я заслуговує на більш широку оповідь.

Хведір Вовк був родом з Галичини. Будучи хлопцем, він, внаслідок куплі-продажі, опинився на Східній Україні в с. Сомівка. Парубком його віддали в москалі, звідкіля він утік і прибився до монастиря під Прилуками. Там він став свідком “вертепу блудодійства”, а коли обурился, його осліпили. За допомогою одного з братів-ченців, йому вдалося втекти й звідти. Певний час його переховував у себе один єврей. Після того доля закинула Хведора Вовка в с. Козирщину, де “старий запорожець, Тихон Козир” вивчив його грати на кобзі, співати пісень і дум.

Кобзарі визнавали, що “на кобзі краще його ніхто не грав. В сорок год його вже панотцем називали”.¹⁷ У 1848 році у Миргороді на судній раді його обрали прапанотцем-цехмейстером, і пробув він ним 41 рік. Хведір Вовк мав міцне здоров'я. “Ніхто не знав, щоб він хворав коли, хоч і старий був, а ходив так піхуря,¹⁸ що молодий було з ним не зійде... співав басюкою таким, що земля під ним, було, труситься. А бандура яка в його була. Як колихне на тій бандурюзі, аж хмари, було, колишуться, а трава, було, тільки шипотить. А люд слухаючий німів, як камінь а сльози у людей лились з очей, неначе струмки журкотили із високих гор, бо так покойний - царство йому небесне - наш найстарший панотець умів грати та співать”.¹⁹

Хведір Вовк дійсно був неординарною особистістю. Межі його цехмайстерства розрослися до величезних розмірів. Він досконало знав 12 Устиянських книг, багато подорожував: “Панотець Хведір Вовк - царство йому небесне - скрізь бував, він був мандрівним дяком і монахом, і салдатом, ото вже така людина вродиться на світ. От він був і в Почаєві, і в Бандерах, і в Очакові, і багато знав хороших людей в Галичині, в Київській лаврі були старі монахи, дуже любили і честили нашого панотця Хведора Івланпійовича Вовка”.²⁰

Є свідоцтва, що Хведір Вовк двічі зустрічався і мав бесіди з Т. Шевченком.

Серед його учнів - П. Гащенко, С. Пасюга.

Назар Денисович Боклаг(а) - лірник. Народився в 1840 р. на хуторі Лихачівка. Учився у Левонтія Никифоровича Олександренка з с. Степанівка. Сам робив ліри. В його репертуарі: “Сирітська пісня” (на думовий склад), думи “Маруся Богу-

славка”, “Сестра і брат”, “Удова”, “Три брати Азовські” (якої навчився від лірників Пересади з Полтавщини і Парасочки), запрос, псалми. За свідченням В. Харкова, Боклаг “не акомпанує, тільки між строфами грає, коли співає, придержує перву струну, відпускаючи її в половинних перервах”.²¹

Яків Тимофійович Богущенко (популярному Царько) - вчився у Карпа з Сніжкового. Знав “Марусю Богуславку”, “Сковородинську”.

Петро Семенович Дривченко (1863-1934) - кобзар. Народився на Полтавщині, але доля закинула його на Харківщину. У різний час жив на хуторі Кам’яний коло Нової Бавари у с. Залютин під Харковом, на хуторі Золотополе з-під Харкова. Грі на кобзі учився у Г. Гончаренка. Його майстерною грою захоплювався М. Лисенко. Співав гарним баритонем думи

“Олексій Попович”, “Удову”. Знав “Устиянські книги”. Йому належить єдина відома досі оповідь про них (1928 р.) Колесса відносив Дривченка до типу “концертних кобзарів”.

¹³ Сластіон О. „Кобзар Михайло Кравченко і його думи“, *Киевская старина*, 1902, - т.77 Май.

¹⁴ Там же.

¹⁵ Леся Українка. *Листи 1881-1913 рр.* – т. V. – К., 1956. – с. 547

¹⁶ Колесса Ф. *Мелодії...* – с. 313-314

¹⁷ ІМФЕ, Ф 8-4. Од. зб. 338. – Арк. 62 (Свідчення П. Дривченка, запис Ф. Дніпровського).

¹⁸ пішки.

¹⁹ ІМФЕ, Ф 8-4. Од. зб. 338. – Арк. 36-64.

²⁰ Там же. – Од. зб. 336. – Арк. 58.

²¹ ІМФЕ, Ф 6-4, Од. зб. 161/4, 27

Маруна Хрытуч

PERFORMERS OF UKRAINIAN DUMAS

Continuation, see issues №№ 71-72, 73-74, 75 for earlier installments.

Reference book on performers of Ukrainian dumas, compiled by the Institute of Folk Arts, Folklore and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine.

POLTAVA SCHOOL

Myrhorod District

Opanas Slastion wrote the following about the Myrhorod performance style: “The Myrhorod kobzari do not have the recitatives, characteristic of Veresay, Kryukovsky, Trykhon and many other kobzari that I have heard; they do not have the laments, which were so moving when sung by the master singer O. Veresay. Their motif is more level and a bit more uniform. However, their expressiveness is hardly affected as a result of these simplifications. Understandably, much depends on the originality, artistic sensitivity and knowledge of the teachers with whom the students study in these towns.”¹³

Ivan - kobzar. According to the assumptions of K. Hrushevska, he hailed from the Myrhorod region. In 1805, V. Lomykovsky transcribed the dumas “The Brothers from Azov,” “Ivan Bohuslavets,” “Oleksiy Popovych,” “The Samarka Brothers,” “The Widow of Ivan Sirko,” “Khvedir, the One

without Kin.” These are the earliest and therefore the most invaluable transcriptions of dumas, and were published in P. Zhytetsky’s *Mysli o narodnykh malorusskikh dumakh*.

Mykhaylo Stepanovych Kravchenko (1858-1917), kobzar. Born in the village of Velyki Sorochyntsi, Myrhorod district, he studied with Samiylo Yashniy and Khvedir Hrytsenko-Kholodny. “He is rather good-looking, with a kind, gentle expression. His observations are quite accurate, his judgment sound and true, but he doesn’t like to talk much about himself.”¹⁴

Kravchenko was a participant of the Twelfth Archeological Congress. His repertoire included psalms, songs, and dumas, which he called “Zaporizhian psalms,” “Lament of the Captives,” “The Brothers from Azov,” “The Widow,” “Marusia from Bohuslav,” and “The Samarka Brothers.” He was married twice and his works were transcribed by F. Kolessa and O. Slastion.

Ivan Peresada, lirnyk from the village of Petrivka, Myrhorod district. In 1908, O. Slastion transcribed a number of dumas that he performed.

Ostap Kalniy from village of Velyki Sorochyntsi, Myrhorod district. In 1908, O. Slastion transcribed a number of dumas that he performed.

Pyryatyn District

Andriy Oliynyk, bandurist from the Pyryatyn district. He knew the duma "The Brothers from Azov" and was transcribed by P. Lukashevych.

Fedir Alekseyev (Kryachivsky), kobzar from the village of Kryachivka, Pyryatyn district. In 1850-51. Y. Sudoshchykov transcribed his dumas "The Brothers from Azov" and "Storm at Sea."

Fedir Basha, lirnyk from the village of Tamariv (Tamarivka) Pyriatyn district. He studied for two years in the village of Smotryky with the kobzar Lantukha. In 1884, V. Horpenko transcribed five of his dumas: "The Storm on the Black Sea," "The Brothers from Azov," "Konovchenko," "The Sister and Brother," and "A Kozak's Life."

Lubny District

Arkhyp Nykonenko, kobzar and lirnyk from the village of Orzhytsia, whose performance was transcribed by P. Kulish. His exterior was very gaunt, he had good facial features and pleasant voice. He began by playing the lira but then switched to the bandura. One of the peculiarities of his performance style was that he would pause in the middle of a piece and give a short discourse on morality while strumming the strings. According to P. Kulish, he knew six dumas of which five were published: "Kozak Holota," "The Widow," "The Sister and Brother," "Storm on the Black Sea," and "The Brothers from Azov."

Leksander Mykhaylyuk. He studied with Arkhup Nykonenko, in particular learned his interpretation of the duma "The Brothers from Azov," which was transcribed by P. Kulish.

Mykola Dubyna, kobzar from the village of Reshetylivka. He studied for one year with I. Kravchenko-Kryukovsky. His repertoire included the dumas "The Brothers from Azov," "The Widow." Kolessa wrote that Dubyna's performance of dumas were "true laments." O. Slastion transcribed his works.

Khvedir Kononenko, lirnyk from the village of Oleksandrivka, Lubny district. P. Kulish transcribed the duma "Oleksiy Popovych" in the village of Zelenky, Kaniv district.

Kobeliaky District

Ivan Mykolayovych Skubiy (1858-?). Lirnyk from the village of Lelyukhivka, by Novi Sandzhary, Kobelyaky district. He stud-

ied with H.I. Kamuz of Stari Sandzhary and knew ten dumas: "Samiylo Kishka," two versions of "Lament of the Captives," "Marusia from Bohuslav," "Oleksiy Popovych," "The Samara Brothers," "The Sister and Brother," "The Brothers from Azov," "The Widow," and "Ivas Konovchenko." F. Kolessa considered him to be one of the best performers of dumas as transcribed by Kulish and thought Skubiy's technique of kobzar recitative was very good.

Khorol District

Zakhar Kuzmenko (Sokura), lirnyk (1820/5-?). In 1885, V. Hoprenko transcribed his dumas, such as "The Brothers from Azov," in the city of Khorol.

Anton Yakovych Skoba (1863-?), lirnyk from the village of Bahachka, Khorol district. He had a strong voice, studied with the kobzar Anton Sytnyk and knew two dumas "The Brothers from Azov" and "The Widow." O. Slastion transcribed his dumas in 1902 and 1908.

Yavdokha Pylypenko, singer from the village of Orlykivschyna, Khorol district. In 1908, F. Kolessa transcribed her interpretation of the duma "The Brothers from Azov."

Poltava District

Mykolay Khvedorovych (1843-?), lirnyk from the small village of Shmyhly (about 4.5 kilometers from of Poltava). Blinded due to an eye injury from a blow by a horse at age 11, he went to study with Anton Bondarenko for two and a half years. He knew many *psalms*, one being the Kobeliaky variant of "Three Brothers from Azov." In 1885-86, his special mendicant chants (*odklinschyny, pros'by, blaho-darstvija*) and "The Brothers from Azov" were transcribed.

Khvanasiy Vydyuchenko (Vydyuk), lirnyk from the village of Khrestyshche (by Dzyaburivka). He knew the dumas "The Brothers from Azov" and "Marusea from Bohuslav." P. Martynovych transcribed his performance.

Tkachenko, kobzar from the village of Danylivka. His repertoire in 1918-19 included two "Captive Zaporizhian Songs" ("Marusya from Bohuslav" and "Ivan Bohuslavets" non-genre formation).

Marko Danylenko (Pelekh), kobzar from the village of Merekhva. He knew the *Slipetski knyhy* - "Blind Men's Books." In his repertoire (of 1925) were the dumas "Oleksiy

Popovych," "The Widow," "The Sister and Brother," historical songs and narratives.

SLOBODA UKRAINE (KHARKIV) SCHOOL

Petro Kolybaba, kobzar, founder of the kobzar school. He lived in Vil'shana, (Ol'shane) near Kharkiv. Among his students were Hnat Honcharenko and Petro Drevchenko. He performed psalms, wedding songs, "Chechitka," "Mischanka," and other "*shtuchky*" - humorous songs, also the "Skovoroda Song," the dumas - "Konovchenko," "Oleksiy Popovych," "The Brothers from Azov," and "Captives." Transcriptions of his work from 1857 can be found in the archives of V. Nos, but his dumas were also transcribed by M. Nihovsky.

Demyd Zymohlyad. From the village of Terny, Lebedyn district. His duma "The Brothers from Azov" was transcribed by M. Bilozersky in 1863.

Myronovsky. Bandurist from the village of Dovzhyk, Kharkiv district. His duma "The Brothers from Azov" was transcribed by I. Manzhura in 1875.

Pavlo Daschenko. Bandurist from the village of Dovzhyk, Kharkiv district. His duma "The Brothers from Azov" was transcribed by I. Manzhura in 1875.

Hnat Tykhonovych Honcharenko (1835-1917), kobzar. He lived in the small village of Hubayiv (Hubayenky) near Kharkiv, Honcharenko was born in the village of Ripky, Kharkiv district. He studied with P. Kolybaba for three-four months. His dumas were transcribed by P. Tykhovsky and Y. Kryst. Lesya Ukrayinka and Klyment Kvitka recorded his works on phonograph cylinders and passed them on to Kolessa. The Ukrainian poetess wrote: "There really is nothing beggarly about him. His clothes, for example, his coat is very proper, akin to those worn by villagers in the suburbs of Kharkiv, as is his sheepskin hat; and he has a very dignified manner without any pretentious behavior (as is often exhibited by those who are famous "among the people") Everything about him is of quite honorable simplicity, and one is particularly struck by his hand, with its long, thin, artistic fingers and his striking stature -- tall, slender and upright, never hunching over. He cannot accept money or even the slightest service without reciprocating in some way, for example, when he needed some sailors to help him get by on the boat, he insisted on playing for them on

the bandura and would not allow them to pay him for his performance."¹⁵

His repertoire included psalms: "Chechitka," "Popadia," the dumas: "Oleksiy Popovych," "The Widow," "The Sister and Brother." F. Kolessa wrote, "Despite the modest number of dumas in his repertoire, Honcharenko's archaic manner of recitation and bandura playing makes him one of the most significant kobzars alive, whose performances bear "archaic characteristics," that differentiate Honcharenko as a singer of the old school, a true heir of the best kobzar traditions."¹⁶

Honcharenko's students included K. Vudyansky and P. Drevchenko.

Khvedir Yivlampiyovych Vovk (1798-1889). This was a legendary individual. On the one hand, there are no transcriptions of his work, but on the other, numerous kobzars of various generations mention him with the highest esteem and regard for his mastery of the kobzar art and personal qualities. If one were to disregard public opinion and just go on popularity ratings among professionals - kobzari and lirnyky - Khvedir Vovk was definitely the most authoritative and respected individual in his field for many years. It is important to keep in mind that public opinion is often artificially manipulated depending on the likes and dislikes of researchers-collectors, who were well-known and outspoken. Therefore, it is worth studying him more closely.

Khvedir Vovk's roots are from Halychyna (Western Ukraine), however, as a young boy, after being bought and sold, like a slave, he ended up in Eastern Ukraine in the village of Somivka. In his adolescence, he was turned over to military service, however he escaped and ended up at a monastery near Pryluky. There he witnessed the "spectacle of fornication," and was blinded when he protested. With the help of one of the monks, he was able to escape yet again. As fate would have it, Khvedir Vovk ended up in the village of Kozyrshchyna, where Tykhin Kozyr, "an old Zaporizhian," taught him to play on the kobza, and to sing dumas and songs.

Kobzari readily admitted that "no one played the kobza better than he did. At forty years of age he was already considered a master."¹⁷ At a guild meeting in 1848 in Myrhorod, he was elected the grand master of the guild, and remained in that position for 41 years. His health was excellent. "No one knew of him ever being sick. Even when he

was quite old he walked so quickly that no young person could keep up ... and he sang with such a deep bass voice that the ground would tremble beneath him. And what a bandura he had! When he played that bandura, the clouds would sway and the grass would only whisper. And the audience would go silent as a stone, and the tears would pour from their eyes, like streams from the highest mountains, because that is how well the deceased, may he rest in heaven, our oldest master was able to play and sing.”¹⁹

Khvedir Vovk was, indeed, an extraordinary individual. His abilities as guild master reached great heights. He knew the “Twelve Ustyianski Knyhy” perfectly well and traveled extensively: “Master Khvedir Vovk, may he rest in heaven, traveled everywhere. He was a wandering deacon and monk and soldier. He was born into the world being just that type of person. He was in Pochayiv, Bendery, and Ochakiv, and knew many good people both in Halychyna, as well as many old monks at the Lavra Monastery in Kyiv, who truly loved and respected our master Khvedir Yivlampiyovych Vovk.”²⁰

There is also proof that Khvedir Vovk met twice and had discussions with Taras Shevchenko.

Among his students were P. Haschenko, S. Pasyuha.

Nazar Denysovych Boklah(a), lirnyk. He was born in 1840 in a small village in Lykhachivka. He studied with Levontiy Nykyforovych Oleksandrenko in the village of Stepanivka and built his own lira. His repertoire included: “Orphan’s Song” (in the style of a *duma*), the *dumas* “Marusya from Bohuslav,” “The Sister and Brother,” “The Widow,” “The Three Brothers from Azov” (which he learned from the lirnyks Peresada of Poltava region and Parasochka) and begging songs and psalms. According to V. Kharkiv Boklah, “He did not accompany himself, only played between verses, holding the first string when singing, and let it go for half rests.”²¹

Yakiv Tymofiyovych Bohuschenko (street-name **Tsarko**) studied with Karp of Snizhkoviy. He knew the *dumas* “Marusya from Bohuslav” and the “Skovoroda Song.”

Petro Semenovych Drevchenko (1863-1934), kobzar. He was born in the Poltava region but as fate would have it, ended up in the Kharkiv. At various times he lived in the small village of Kamyany by Nova Bavara, in the village of Zalyutyn by Kharkiv, in the small village of Zolotopol, also not far from Kharkiv. He studied with H. Honcharenko. His masterful playing was admired by Mykola Lysenko. In his baritone voice he sang the *dumas* “Oleksiy Popovych” and “The Widow.” He knew “*Ustyianski Knyhy*,” the only known narrative about them (1928). Kolessa classified Drevchenko as a “concert kobzar.”

¹³ Slaktion, O. “Kobzar’ Mikhaylo Kravchenko i ego dumy,” *Kievskaya Starina*. v. 77, May 1902.

¹⁴ *ibid.*

¹⁵ Lesya Ukrayinka. *Lysty 1881-1913 rr.* v. 5. (Kyiv, 1956): 547

¹⁶ Kolessa, F. *Melodiyi ukrayins’kykh narodnykh dum.* (Kyiv, 1969): 313-314

¹⁷ IMFE, File 8-4. No. 338: page 62 (Testimony of P. Drevchenko, as transcribed by F. Dniprovsky).

¹⁸ On foot.

¹⁹ IMFE, File 8-4. No. 338: 36-64.

²⁰ *ibid.* – No. 336: 58.

²¹ IMFE, File 6-4, No. 161/4, 27

Віолетта Дутчак,

Кандидат мистецтвознавства, доцент Прикарпатського університету, член Національної Спілки композиторів України

БАНДУРНА ТВОРЧІСТЬ ЮРІЯ ОЛІЙНИКА

Сучасне бандурне мистецтво вражає розмаїттям виконавських стилів, для кожного з яких характерними рисами стають опора на конкретний специфічний інструментарій і форми його функціонування (народно-побутова та концертно-академічна), музичні жанри (інструментальні та вокально-інструментальні), певні традиції у композиторських та інтерпретаторських орієнтаціях.

Формування репертуару для бандури відбувається в єдиному річищі сучасної професійної української музики і, безперечно, зазнає впливу її загальних естетичних і стильових засад. У становленні репертуару для бандури розрізняємо два головних напрями: створення оригінальних бандурних композицій та здійснення транскрипцій (перекладень) для інструменту. Обидва напрями набувають остаточного закріплення в останніх десятиріччях (70-90-і рр.), що зумовлено органічною взаємодією виконавців-професіоналів і композиторів.

На сьогодні значні технічні та фактурні можливості сучасної бандури, її оригінальний тембр, широка палітра штрихів, вдосконалена система перемикування тональностей дозволяють залучати до репертуару найрізноманітнішу за стилями і жанрами музику як минулих епох, так композиторів сьогодення.

В оригінальній сольній музиці для бандури помітним стає процес укрупнення жанрів (соната, концерт) серед інструментальних; стилізована дума, баллада серед вокально-інструментальних і, водночас, ускладнення музичної мови.

Авторами творів для бандури поряд із композиторами-професіоналами, членами Національної Спілки композиторів України (А. Коломієць, М. Дремлюга, К. М'ясков, В. Кирейко, В. Зубицький, А. Муха, Б. Фільц, В. Маціяка, В. Ольшевський та ін.) стають також відомі виконавці і педагоги бандуристи, добре обізнані із специфікою інструменту: С. Баштан, В. Петренко, Ок. Герасименко, Р. Гриньків та ін.

В останні десятиріччя в оригінальних концертний та навчально-методичний репертуар бандуристів впевнено залучаються твори композиторів діаспори. Серед них – В. Ємець, М. Теліга, Г. Китастий, З. Штокалко, П. Потапенко, В. Мішалов, котрих ми визначаємо, як композиторів-бандуристів. До них долучаємо і вже відоме для виконавців ім'я Юрія Олійника (США) - сучасного професійного композитора, автора багатьох творів та перекладів для бандури.

Юрій Олійник (нар. у 1931 р.) - уродженець Тернополя, випускник Клівлендського музичного ін-

Юрій Олійник - композитор
Yuriy Oliynyk - composer

ституту (ступінь бакалавра, 1956), університету Кейс Вестерн Резерв (ступінь магістра, 1959), відомий піаніст, композитор, педагог. Серед його творів - Соната для фортепіано (1977), Концерт для фортепіано з оркестром (1988), численні камерні інструментальні та вокально-інструментальні композиції, а також оригінальні твори для бандури - Соната (1988), концерти для бандури з оркестром: №1 "Американський" (1987), №2 "Романтичний" (1993), №3 (ред. 1994, 2 ред. 1999), №4 "Трипіль-

ський” (1996-1997), календарний цикл “Чотири подорожі в Україну” для бандури і фортепіано (1994) та ін.

Розглядати композиторську творчість Олійника неможливо без врахування його багаторічної практики як піяніста-виконавця, диригента і педагога. Він викладав у Клівлендській музичній школі Сетлемент, музичній консерваторії Сан-Франциско, Каліфорнійському штатному університеті в Сакраменто. Важливу роль при цьому відіграє і його мистецька співпраця з відомою українською бандуристкою, випускницею Львівської консерваторії ім. М. Лисенка та асистентури-стажування при Київській консерваторії ім. П. Чайковського Ольгою Герасименко, дружиною композитора, яка стала і першим виконавцем його творів на концертних сценах Сполучених Штатів Америки та України.

Творчість для бандури Олійника охоплює, в основному, твори великої форми - концерти, сонату, сюїту. Звернення Олійника до такого складного жанру, як концерт, видається не випадковим. Саме концерт, що поєднує звучання бандури і симфонічного оркестру, відкриває перед бандурним мистецтвом можливість відображення на концепційному рівні значних ідейно-естетичних проблем. Поєднання тембру бандури (соло) і оркестрових барв, симфонічні засади розвитку створюють цілий комплекс складних завдань - акустичних, тембрових, динамічних, тощо.

У концертах композитор використовує традиційні форми - сонатне аллегро, складну тричастинну форму, рондо, тощо. Для всіх зразків даного жанру характерним є тричастинний цикл, у якому контрасти музичних образів проте не затушовують цільності і наскрізності розвитку думки.

Характерними особливостями музичної мови Олійника можна вважати вміле і доцільне поєднання сучасних композиторських засобів (ладова біфункційність), складні альтеровані співзвуччя, ритмічна багатоманітність, в якій можна чітко відчувати впливи американської музики із тяжінням до української пісні у найрізноманітніших проявах - “відверте” цитування, переінтонування, ритмічна стилізація, ладова асоціативність. В оркестровому письмі композитора можна відзначити майстерне володіння тембровим чуттям, особливо в епізодах спільної гри з бандурою. (Найяскравіший приклад - 2-й

концерт, з повною мідною духовою групою, звучання якої, проте, є відкоректованим відносно динамічних можливостей бандури).

Можна простежити й певну еволюцію жанру концерту в творчості Олійника, особливо у площині інструментування. Якщо у Першому концерті духові й ударні групи в партитурі обмежуються лише флейтою, гобоєм, кларнетом, валторнами та літаврами, то вже у Другому концерті бачимо повний потрійний склад духових та велику групу ударних. У Четвертому концерті цей склад в основному збережений, уникнуто лише тембрів низької міді. Звичайно, у партитурах усіх концертів найповніше використано можливості струнної групи інструментів. Це і “прозоре тремоловання” у високому регістрі, і насичене “густе” дівізі, і найрізноманітніші штрихові комбінації. Тембри струнних інструментів та дерев’яних духових найчастіше використовуються автором для відтінення або доповнення до основного тембру бандури.

У мелодичному плані для творів композитора характерним є опора на короткі лаконічні поспівки з чіткими ритмічними формулами, які є основою для поліфонічних імітацій, секвенційного розвитку в процесі розробки тематичного матеріалу. Основним засобом перетворення протяжних, кантиленних мелодій є їхнє нове темброво-фактурне вирішення.

Цікавим є ладо-гармонічне вирішення у концертах композитора. Характерною рисою можна назвати “балансування” на межі двох споріднених або однойменних тональностей, що не дає чіткого тонального визначення, проте вносить елемент романтичної роздвоєності (наприклад *a-moll* дорійський / *e-moll* фрігійський у 1-й частині Концерту № 1.) Частим є і використання акордів нетерцової будови, хроматичних “зсувів” (як наприклад, у Концерті № 4, частина 1). Як окремі гармонічні барви використовує композитор плагальні звороти, діатоніку, паралельний рух тризвуків чи секстакордів.

Оригінальністю відзначаються і метро-ритмічні структури у концертах Олійника. Їх умовно можна розділити на дві групи. До першої відносяться традиційні чіткі побудови, а до другої - переплетення, переливання одних метро-ритмічних груп в інші, синкопи, при чому не лише ритмічного походження, але й мелодичного переосмислення традиційного групування

в межах розміру, що в цілому створює враження єдиного мелодичного потоку, не скованого тактовими поділками.

Не можна не відзначити образно-емоційне багатство творів композитора. Це і щира задушевна лірика, і схвильована патетика, і невтримна іскриста радість; чітко вирізняються пласти жартівливої танцювальної сфери проникливої пісенної лірики, епічно-величної героїки.

Особливої уваги заслуговує аналіз сольної партії бандури у концертах. Відчутно, що композитор впевнено орієнтується в усіх можливих видах бандурної фактури, майстерно використовуючи найрізноманітніші прийоми гри та штрихи інструменту, поєднуючи вирішення загальних музичних завдань із конкретними виконавсько-технічними проблемами. Слід відзначити, що у сольній партії бандури продемонстровано майже всі технічні й тембральні засоби виразу на інструменті, такі, як одноголосна мелодія, інтервальні та акордові побудови (у паралельному, ламаному та стрибко-подібному русі), гамо- та арпеджіо-подібні віртуозні пассажи різних видів - короткі, довгі, ламані по всьому діапазону бандури, тремоло і тремоляndo, арпеджіято, мелізматика, флажолети, різні види гліссандо, тощо. Широко використано можливості лівої руки - і у харківському способі гри, і у басовій партії (штрихова насиченість, поєднання стрибкоподібних та хроматичних ходів). Все це дає можливість зарахувати концертні твори Олійника до кращих зразків віртуозних ком-позицій для бандури.

Концерт № 1 a-moll (1987) був написаний на замовлення відомого бандуриста діяспори Віктора Мішалова. Основна образна сфера концерту - романтично-схвильована, охоплює настрої молодечого запалу, нестримного пошуку, бурхливої енергії, що, як вируюча гірська ріка, знаходить свій шлях в океан життя. Середня частина своїм філософсько-патетичним настроєм відтінює крайні частини концерту. Всі частини об'єднані не лише єдиним задумом, але й певним тематизмом. "Арковість", цілісність концерту дає повернення там заключної партії 1-ї частини в каденції соліста у 3-й частині та теми головної партії 1-ї частини у коді концерту. Танцювальні теми концерту дуже близькі українським веснянковим ритмам, які у процесі розвитку створюють атмосферу радісного народного свята. Композитор вико-

ристовує сольні епізоди бандури найчастіше на межах частин форми. Розгорнуті сольні каденції присутні у 1-й та 3-й частинах, тематично вони охоплюють основні мелодичні лінії (головна і побічна партії 1-ї частини у 1-й каденції та заключна партія 1-ї та головна 3-ї частини у 2-й каденції).

Концерт № 2 G-dur "Романтичний" (1993) присвячений Олі Герасименко, дружині композитора та його першій вихованці. У ньому широко використані мотиви українських народних пісень, улюблених у сім'ї Герасименко-Олійник "Ой, зірву я з рожі квітку", "Ой, у вишневому саду" та ін. В цілому концерт поєднує романтично-ностальгійне забарвлення з елементами енергійно-піднесеного оптимістичного настрою, який, можливо, дуже тонко відображає почуття українців за кордоном, на землі, що стала їм домівкою, створила умови для самоздійснення, але чи стала їм батьківщиною?.. Як і попередній, концерт № 2 має тричастинну побудову. Проте у ньому ширше використані прийоми варіаційного розвитку, поліфонічного багатоголосся, бандурні перегри часто носять імпровізаційний характер. Відсутність чітко виражених тематичних арок компенсується наявністю інтонаційних споріднень у танцювально-енергійних наспівах, у характері крайніх розділів форми.

Партія соліста надзвичайно віртуозна, сповнена блискучих пассажів, акордових поєднань, розмаїтих фактурних співставлень. Аналогічно попередньому, концерт містить дві розгорнуті сольні каденції у 1-й та у 3-й частинах, у яких створено всі передумови для якнайповнішого відтворення всього емоційного і технічного потенціалу соліста-виконавця.

Концерт № 3 (1996-99) "Екзотичний", присвячений Оксані Герасименко, включає в оркестрі екзотичний ударний інструмент великий гонг, який також називається тем-тем. Цей концерт відрізняється від попередніх побудовою фраз, які часто зливаються одна з другою. Вступ, який нагадує стародавню музику своїми паралельними квінтами та періодичними ударами гонга, переходить у бандурний пассаж, який веде слухача до першої теми, де струнні поєднані з дерев'яними, наводять бадьорий маршовий настрій. Напруження, яке проходить через майже цілий концерт, спричинене частими змінами тональностей, модуляціями, які зреш-

тою характерні для музики Олійника. Тричастинна побудова з чітко вираженими контрастами між поодинокими частинами пропонує слухачам різноманітність та колоритний пейзаж, який переходить через низку настроїв та уявлень. Друга, повільна частина, яка нагадує українські мотиви з імпресіоністичним супроводом, має дещо швидший епізод в середині. Остання частина - це токката у швидкому темпі, яка вимагає віртуозного виконання на бандурі. Тут також часто вживається ксилофон, який відсутній в інших концертах композитора. Поєднання звуків бандури, гонга та ксилофону зміцнює екзотичний характер концерту. Перша та третя частини, які поєднані тематизмом, надають цілість великій формі концерту. Треба відмітити, що в обширній каденції з першої частини є коротенький мотив, запозичений з Елегії Оксани Герасименко, якій присвячено цей концерт.

Концерт № 4 “Трипільський” (1996-1997), окрім загальної програмної назви містить і узагальнено-програмні назви частин (“Світанок”, “Апогей”, “За обрієм”), що створює певні асоціативні уявлення у слухача. Композитор відобразив давні староукраїнські образи, опираючись на мотиви діатонічних мелодій, кварто-квінтової поспівки, плагальні співставлення гармоній. У творі проступають героїко-епічні мотиви, відголоски давніх військових походів наших пращурів (1-ша частина), замальовки картин природи у поєднанні із щирими ліричними переживаннями (2-га частина), святково-танцювальні епізоди (3-тя частина). У порівнянні з попередніми зразками, Трипільський концерт вражає багатством різнохарактерних мелодичних поспівок, ритмічних побудов. Серед тематичного матеріалу спостерігаємо звернення до українських пісень (“Летів пташок” у 2-й частині, коломийка “Гей, Іване” у 3-й частині).

Особливої уваги заслуговує інструментування у творі. Композитор дуже часто звертається до “чистих” тембрів, використовуючи сольні проведення тематичного матеріалу в партіях бандури, дерев’яних духових, струнних. Фактурне вирішення “прозоре”, відсутнє нагромадження звукових пластів. Музика концерту цікава і у метро-ритмічному відношенні - використання п’яти і шестидольних розмірів, співставлення різноманітних ритмічних пульсацій восьмими у поєднанні 3/4 і 2/4.

Партія бандури у концерті надзвичайно ефектна - і у тембровому, і у фактурному вирішенні. Арпеджіювані акорди поєднуються із стаккатними мотивами, ходи паралельними тризвуками - із короткими одноголосними поспівками, акорди тремоландо - із репетиційними зворотами, арпеджіоподібні пассажи у партії правої руки - із гармонійним рухом у лівій, репетиції лівої руки харківським способом - із “пустими” кварто-квінтовими зворотами правої.

Підсумовуючи аналіз жанру бандурного концерту у творчому доробку Юрія Олійника, слід відзначити високу професійну майстерність композитора у справі практичного “вирівнювання” інструментальних можливостей бандури серед традиційних класичних інструментів симфонічного оркестру. Концерти Ю.Олійника на сьогодні вже знаходять не лише вдячних слухачів, але й талановитих виконавців-інтерпретаторів.

Сюїтний цикл “Чотири подорожі в Україну” (1994) для бандури й фортепіано можна б умовно назвати календарною сюїтою “Пори року”, оскільки програмні назви частин викликають саме такі асоціації: “Весняний танок”, “Обжинки”, “Всебарвна осінь”, “Зимові контрасти”. Кожна з частин відтворює особисті враження композитора, певну емоційну настроєвість, калейдоскопічну змінність картинок природи. У цілому, у циклі відсутня сумна ностальгічна нота, музична розповідь носить світлий, задушевний характер. Тембри бандури і фортепіано зливаються у єдиному музичному потоці, розкриваючи образний світ мислення композитора. Відсутні протиставлення, “змагання” тембрів, партія бандури і фортепіано органічно доповнюють одна одну, переплітаються, утворюючи єдину музичну канву. Мелодичні звороти, близькі українській музиці; особливо помітним це стає у відтворенні танцювальних мотивів, у загальному ладо-гармонійному вирішенні, у цитуванні колядки “По всьому світу стала новина”. Кожна із частин циклу представлена у вигляді концертної віртуозної мініатюри, тому з успіхом може виконуватися і поза циклом.

Таким чином, бандурна творчість Юрія Олійника, що охоплює яскраві зразки концертних композицій для інструменту, різнохарактерна за образно-емоційним змістом, формами і жанрами, музичною

продовження на стор. 23

Violetta Dutchak

Doctoral Candidate of the Arts, Assistant Professor at the Carpathian University and member of the Composers League of Ukraine

BANDURA MUSIC BY YURIY OLIYNYK

Contemporary bandura music impresses with its great variety of performing styles utilizing the folk bandura, as well as the conservatory style concert bandura and their respective instrumental and vocal-instrumental genres.

Formation of the repertoire for the bandura has joined the mainstream of professional Ukrainian music and is undoubtedly being influenced by the general esthetic and stylistic principles. The repertoire may be divided into two main subdivisions: original bandura compositions and transcriptions; both were being established by professional composers and performers in the 80's and the 90's.

M. Dremliuha, K. Miaskow, V. Kyreiko, V. Zubytsky, A. Mukha, B. Filts, V. Matsiaka, V. Olszewsky and others as well known educators and performers, who know the technical parameters of the instrument: S. Bashtan, V. Petrenko, Oksana Herasymenko, R. Hrynkiw and others.

For several decades composers from the diaspora were also generously enriching the bandura repertoire. Among them were V. Yemets, M. Teliha, H. Kytasty, Z. Shtokalko, P. Potapenko and V. Mishalow who were clarified also as performing composers. There is also Yuriy Oliynyk (USA), a contemporary professional composer, author of numerous works and transcriptions for the bandura.

Yuriy Oliynyk, born in 1931 in Ternopil, graduate of the Cleveland Institute of Music (Bachelor of Music, 1956) and Case Western Reserve University (Master of Arts, 1959) is a well-known pianist, composer and educator. Among his compositions are Sonata for Piano (1977), Concerto for piano and orchestra (1988), numerous instrumental and vocal works, as well as many original compositions for bandura including Sonata for Bandura (1988), concertos for bandura and orchestra such as No. 1 "American" (1987), No. 2 "Romantic" (1993), No. 3 "Exotic" (1994, revised 1999), No. 4 "Trypillian" (1996-1997) and calendar cycle "Four Trips to Ukraine" (1994) for bandura and piano, and others.

It would be impossible to analyze the works of Yuriy Oliynyk without taking into

consideration his varied experiments as a concert pianist, educator and music director. He taught at the Cleveland Music School Settlement, the San Francisco Conservatory of Music, and the California State University Sacramento. An important artistic influence in his life has been his wife Ola Herasymenko, professional concert bandurist, graduate of the Lviv Lysenko Conservatory and Assistant fellow at the Kyiv Tchaikovsky Conservatory who became the first bandura soloist to introduce his works to the public in the USA and Ukraine.

Yuriy Oliynyk's works for bandura consist mainly of large format compositions, four concertos, a Sonata, and a suite. It was his desire to introduce the bandura to the concert stages of the world that prompted him to direct his efforts toward the concerto form. The concerto presents an ideal medium to combine the sonority of the bandura with the varied colors of the symphony orchestra. It opened new esthetic, acoustical, dynamic and technical possibilities for the concert bandura.

The concertos follow the traditional form of sonata allegro three-movement design. The contrasting movements preserve an artistic unity of each concerto as a whole. Characteristic features of Oliynyk's musical expression include such contemporary techniques as tonal-modal bi-functionalism, rhythmic variety and juxtaposition of instrumental timbres with a marked tendency toward Ukrainian melodic inflections in all possible transmutations. There is an American musical influence present, mainly in the rhythmic treatment and orchestration.

A certain evolutionary process is also noticeable in respect to the concertos. While the first concerto has only one flute, one oboe, one clarinet, two French horns and timpani, the second has a full wind complement and a large percussion section. The fourth concerto retains this orchestral setting with the exception of the low brass instruments. The strings predominate in all concertos. Extensive divisi scoring and high register tremolo passages are used with a variety of bowing techniques. Strings and woodwinds are often used to complement bandura textures. There is one striking example in the 2nd concerto; brass is

used as the background for bandura with great success.

Melodies are stated in short concise phrases with rhythmic transformations, imitative treatment and are usually continued by using different instrumental combinations, modulations and changes in texture. Harmonic progressions include tonal, modal, quartal and atonal. The ambiguous duality of "a" Dorian and "e" Phrygian modes in the first concerto gives a vague feeling of tonality but at the same time enhances the romantic elements of the context. Parallel harmonic progressions of triads and inverted triads are often employed to create variety.

One of the original features of the rhythmic treatment in Oliynyk's concertos is the use of strict metric sections in opposition to shifting, syncopated and polyrhythmic formations where the melodies no longer adhere to the strict measure subdivisions, thus rating a melodic flow unhampered by metric groupings.

The emotional honesty in the works of Yuriy Oliynyk cannot be ignored. There are lyrical, dramatic and ever present joyful, playful moments, which create dance-like, heroic and epic feelings in the various sections.

Special attention must be given to idiomatic bandura passages in the concertos. A thorough knowledge by the composer of all technical aspects of bandura technique is immediately apparent. There are homophonic, chordal and polyphonic passages, along with virtuosi scale-like, arpeggiated, tremolando, harmonies, glissando, all using the entire range of the instrument. Passages using the Kharkiv style, with melodies in the left hand and in the bass strings, are also present. All of these technical requirements put Oliynyk's bandura music into the category of virtuosi repertoire.

The First Concerto in a minor, 1987 was written for Victor Mishalow, a well-known bandurist in the diaspora. The concerto is full of romantic lyricism, youthful energy, and search for new technical limits for bandurists. The second movement, contemplative and philosophical in nature, separates the two other movements. The dance-like melodies in the third movement closely resemble Ukrainian "Vesnianky", creating a festive atmosphere. The cadenzas in the first and third movements exploit the main themes of the first and last movements adding to the cyclic unity of the concerto. They also give the soloist an opportunity to show his mastery of the instrument.

The Second Concerto "Romantic" in g minor, 1993, was dedicated to Ola Herasy-

menko, the composer's wife and soloist in the American world premiere. Ukrainian folk themes, favorites in the Herasymenko family, are used throughout the concerto. They include "I Will Pluck a Rose", "In the Cherry Orchard," and others. The prevailing mood of the music combines the nostalgic and the optimistic feelings of the diaspora Ukrainians who found a new home, but which did not really replace their homeland. The three-movement form is traditional, but variations, polyphonic passages and call and response techniques are used much more extensively. Absence of clearly defined thematic groupings is compensated for by tonal and intonational dance-like, energetic quotations in the first and last movements.

The solo part is extremely virtuosi, full of brilliant passages, with varied technical requirements. The cadenzas, as in the 1st concerto, give the soloist an opportunity to show the technical and emotional range of the musical context of the concerto.

The Third Concerto (1996-99), "Exotic" was dedicated to bandura-virtuoso Oksana Herasymenko. It features a tam-tam in the percussion section which gives it a certain exotic character. The treatment of phrases, which merge one into another, makes this concerto markedly different from its predecessors. The introduction begins with a chant in parallel fifths resembling ancient choral music with periodic strokes of the tam-tam. A brisk bandura passage leads to the first march-like theme played by a combination of strings and woodwinds. A tense succession of key changes, so characteristic for this composer, lasts almost through the entire concerto.

The three movement structure of the concerto follows a traditional sonata allegro form with clearly defined contrasts between the individual movements. The thematic arrangement presents colorful musical images with changing moods and suggestive twists. The second slow movement resembles Ukrainian folk motives with an impressionistic accompaniment and a somewhat accelerated middle section. The last movement is a toccata in fast tempo which requires virtuoso technique on the bandura. The xylophone, which is absent in the other concertos, is used extensively. The sounds of the bandura and the xylophone create an exotic juxtaposition which reenforce the exotic character of this concerto. A brief restatement of the theme from the first movement provides a link be-

tween the beginning and the end of the composition. There is an interesting brief quotation of a motive from Oksana Herasymenko's *Elegie* in the extensive bandura cadenza in the first movement. This reminds us to whom the concerto is dedicated.

The Fourth Concerto, "Trypillian" (1996-1997), in addition to its programmatic subtitle, also has titles to individual movements, "Dawn", "Apogee", and "Beyond the Horizon". These create certain associations in the imagination of the listeners. The composer recreated ancient Ukrainian images by simple diatonic lines, quartal formations and coexisting major-minor harmonies. Heroic-epic motives, ancient military campaign calls, lyrical episodes with nature painting, and dance-like episodes in the third movement, make the 4th Concerto unique with its wealth of rhythmic vitality and contrasting melodies. Among the themes are quotations from a Ukrainian folk songs and dances.

Instrumentation immediately commands attention. Hear are pure timbres of the bandura, woodwinds, brasses and strings. The orchestral textures are transparent, without heavy concentrations in the tutties. The music is interesting with quintuple and sextuple metric formations. The bandura part is very

effective using various registers and textures in a virtuoso style. Arpeggios, combined with staccato motives, chords with tremolando technique, as well as open fifths with left hand repetitions, played by employing Kharkiv style, are used.

Summing up the analysis of Yuriy Oliynyk's bandura concerto genre shows the author's mastery and practical approach to the balance and equalization of the orchestral and the bandura passages. The concertos have a following not only among listeners but also among the young talented concert performers.

The suite-cycle "Four Trips to Ukraine" (1994) for bandura and piano could be compared to the "Seasons" type suites for the obvious programmatic references in the individual movement's titles such as "Spring Dance", "Harvest Rites", "Multicolored Autumn" and "Winter Contrasts." Every movement reflects the composer's kaleidoscopic-emotional moods, changing with the respective seasons. There is no sadness nor nostalgic reflections in the music. The images are rather bright and emotionally changed. The timbres of the bandura and the piano are merged together into one continuous flow without any competition between them. Melodical material, close to Ukrainian characteristic idioms, is especially noticeable in the dance-like passages in the first, and in the quotation from the Ukrainian Christmas carol in the last movement. Each movement is presented as an independent virtuosi miniature which could be performed as a separate piece in a program.

Yuriy Oliynyk's works for bandura encompass brilliant examples of concert repertoire with varied emotional character in a variety of forms and genres. His music has been established as part of the Ukrainian concert repertoire of professional bandurists. The wealth of technical and textural variety will undoubtedly promote the development of technique and interpretational mastery in aspiring young musicians.

продовження зі стор. 20

мовою, впевнено увійшла до концертного репертуару бандуристів, сприяє показу широких інструментальних можливостей бандури, зокрема її тембрального та виконавсько-технічного багатства, спонукає до розвитку виконавської техніки та інтерпретаторської майстерності.

*Юрій Олійник та Оля Герасименко
Yuriy Oliynyk and Ola Herasymenko*

BANDURA AT SEATTLE'S NORTHWEST FOLKLIFE FESTIVAL

For 30 years the Northwest Folklife Festival in Seattle, Washington, has hosted traditional music performances of an extraordinary variety, from American Appalachian to Uzbeki Shash-Maqam. Every year at the end of May, tens of thousands of people throng the grounds of the Seattle Center, the site of the 1962 World's Fair, for four days of performances on 18 indoor and outdoor stages. The 5,600 performers and 1,200 volunteers who create this remarkable festival are unpaid, although performers may sell their recordings and some receive modest travel reimbursement.

Performers are generally required to live in the Pacific Northwest, but exceptions are made for those who perform unusual types of music. Since 1988, special guests representing Ukrainian traditions have included bandura-maker Bill Vetzal and bandurists Victor Mishalow, Julian Kytasty, Andrij Kytasty, and Ola Herasymenko. Folklife also stimulated the formation of the Northwest Bandura Project, a once-per-year ensemble organized by Seattle bandurist Alex Krynytzky. This year ten bandurists from California, Oregon, Washington, and British Columbia participated.

The main Ukrainian concert at Folklife 2001 began at 11:00 a.m. on Saturday, May 26 in the Mercer Arena. The NW Bandura Project opened the show with "Rakhivs'ka kolomyjka," a medley of Ukrainian folk dances, and "Stukalka." Performing were Alex Krynytzky, John Patrick, and Russ Ayers from the Seattle area; Leah and Johanna Lesyk, Luba Cridge, and Jeremy and Jared Boynowski from Vancouver, British Columbia; Roy Torley from Springfield, Oregon; and Ola Herasymenko from Sacramento, California. Za Dunajem, a Seattle trio composed of vocalist Paula Yurko and bandurists Alex Krynytzky and John Patrick, presented the vocals "Oj vershe mij vershe," a medley of "Oj vydno selo" and "Hej stepamy," "U Kyjevi na bazari," "Povijav viter," "Susidka" (with guitar accompaniment), and "Moji jaseny." Ola Herasymenko performed the instrumental pieces "Shchedryk," a medley of Ukrainian folk dance tunes, "Barcarolle" by Serhij Bashtan, "Lystok do al'boma" by Myroslav Škoryk, and "Elegy" by Oksana

Herasymenko, the folk songs "Po sadochku khodzhu" and "Ochi syni i syni," and "Boh nash zhyvyj," a religious song sung by Ukrainian immigrants in Sacramento. She played several additional pieces, including "Passacaglia" by Oksana Herasymenko, during a dance group costume change.

Other performers included the Dolia Ukrainian Folk Ensemble from Seattle, the Sopilka Ukrainian Dancers from Langley, British Columbia, the Tropak Ukrainian Dancers from Vancouver, British Columbia, and 8-year-old singer Anna-Maria Udut from Kent, Washington. After the concert, Ola conducted a workshop for the beginners at the Krynytzkys' house before their traditional Folklife party.

Sunday began with a well attended "panel concert" at 11:00 a.m. in the Center House Performance Studio. The four panelists opened the concert with Hryhory Kytasty's "Hajduk." Krynytzky and Patrick explained how they began playing and demonstrated Kharkiv technique on their Poltavka banduras, performing H. Kytasty's "Prelude" and the Ukrainian folk song "Komar." Torley, who has no Ukrainian heritage, related how he first heard of the bandura, obtained his early-1960s model Chernihivka, and learned to play it. He used excerpts from the Ukrainian folk song "Zasvystaly kozachen'ky," the Slovakian folk song "Horehronske Kol'eso," and Italian Renaissance lute piece "Gagliarda" to demonstrate techniques he had developed for bandura, drawing on his classical guitar and balalaika experience. Herasymenko demonstrated virtuoso conservatory technique on her concert bandura, performing "Tropak" by Petro Honcharenko, "Elegy" by Oksana Herasymenko, and "Yaroslavna's Lament," a poem by Taras Shevchenko set to music by Fedir Kucherenko. All four performed "Stukalka" midway through the concert and concluded it with H. Kytasty's "Homin stepiv." Afterwards in the lobby, interested audience members crowded around each bandurist, asking questions and looking at the instruments. Duo North of the Black Sea gave Folklife's final bandura concert Sunday evening on the Seattle Center Courtyard stage. Torley performed the traditional Ukrainian dance "Poljanka," an instrumental ver-

*Рой Торлей, Оля Герасименко, Олесь Криницький та Володимир Кунько-Богославець (в другому ряду)
Roy Torley, Ola Herasymenko, Alex Krynytzky and Volodymyr Kunko-Bohoslavets in the second row*

sion of “Zasvystaly kozachen’ky,” his arrangement of the medieval Transylvanian court dance “Otodik Tancz,” and “Vykyk,” a composition based on a Ukrainian folk song first arranged for solo bandura by Vasyl’ Yemetz. He accompanied vocalist Joan Gaustad in the traditional Ukrainian religious song “Cherez pole shyrokeje,” English-language science fiction ballad “Ship of Stone,” and Viktor Lisovol’s “Nalyvajmo brattja.”

All in all, the weekend’s bandura events were resoundingly successful. But an unfortunate event on the final day of the Festival cast a pall over the weekend. Late on Monday afternoon, Alex and Ola returned to the Krynytzky van to find that the van had been broken into. Alex’s Poltavka, built by Vasyl’ Hlad’ in England, and Ola’s contsert bandura, built for her by her father Vasyl’ Herasymenko, had been stolen.

The initial shock caused by the news was quickly followed by determined action. The Krynytzky dining room table was transformed into bandura recovery effort headquarters. Ukrainian community activist Volodymyr Kunko-Bohoslavetz, who had been with Alex and Ola when they discovered the theft, took the lead in brainstorming strategies and organizing the recovery effort. Before noon on Tuesday, posters with photos of the instruments were ready to distribute, announcing a \$1000 reward, no questions asked, for

information leading to the return of both banduras. Shortly after noon a reporter and cameraman from Seattle’s KOMO television station arrived at the Krynytzky house and interviewed Alex and Ola. An excellent short news report on the theft was broadcast on the 5:00 local news, including interview segments with Alex and Ola, video footage from Sunday’s panel concert, and an announcement of the reward. Over the next several days the posters were distributed to music stores and pawn shops and posted in public areas throughout Seattle, and Ola posted an announcement of the theft on the banduraforum@infoukes.com list serve, asking subscribers to keep an eye out for the stolen instruments in case they appeared for sale on the Internet or outside the Seattle area.

Roy and I left Seattle on Tuesday afternoon with heavy hearts, but with hope that the news coverage

and poster distribution would soon bring someone forward with news of the instruments. Shortly after arriving in Springfield, as soon as Roy’s bandura was safely unloaded, we called the Krynytzkys and learned of an electrifying development: the banduras had been seen!

That afternoon, before Ola flew home to Sacramento, she, Alex, and Volodymyr had visited the Seattle site of Lark in the Morning, the best-known West Coast source of new and used ethnic instruments. An employee immediately recognized the instruments from the description of the store manager, John McClure. Around 6:00 p.m. on Monday, McClure recounted later, a man had brought in two unusual instruments and tried to sell them for fifty dollars, saying he had gotten them from his grandmother. But he said he had no identification, which is required by state law when stores purchase used merchandise. McClure, who was going to be out of the store Tuesday and Wednesday, told the man to come back on Thursday with identification. “I *knew* they were stolen, but I didn’t know from where,” said McClure. “I didn’t know what they were, but I could see that the workmanship was very high, and fifty dollars for both of them was insane. All I wanted to do was find out who they belonged to and contact the police.”

Our hopes were raised by this tantalizing

news. We knew the banduras were out there! The suspect, of course, did not return with an ID to Lark in the Morning on Thursday. Not until Tuesday, June 5, eight long days after the theft, did we hear the news we were waiting for: the banduras had been safely recovered!

As we later learned, an employee of the Deja Vu Love Boutique, which is located about a block away from Lark in the Morning, saw one of the strategically placed flyers and recognized the banduras. The instruments had been left at the store's check-in for customer belongings on the evening of Memorial Day, and they had simply never been picked up. On June 5, the store's manager called the telephone number on the

poster, and within a few hours the banduras were back in the hands of a very relieved Alex Krynytzky. The only losses were an electronic tuner, a set of artificial nails, and a few other minor items taken from the zippered pockets of the bandura cases.

We will never know exactly what happened, or why the thief abandoned the instruments so quickly. But one thing is certain: it was Volodymyr Kunko's poster and recovery strategy that led to their recovery. Thanks to him, future listeners will have the opportunity to enjoy the beautiful sounds of these two unique, instruments, and our memories of the "bandura festival" within the 2001 Northwest Folklife Festival will be happy ones.

*Виступ ансамблю бандуристів на Фольк-лайф Фестивалі в Сіятлі, штат Вашингтон у травні 2001 року - учасники з Каліфорнії, Орегону, Вашингтону та Британської Колумбії
Northwest Bandura Project, performance at Northwest Folklife Festival, May 2001, Seattle, Washington - performers from California, Oregon, Washington and British Columbia*

Джоан Гавстад

БАНДУРА НА ФЕСТИВАЛІ В СІЯТЛІ

Протягом 30 років фестиваль "Northwest Folklife" у Сіятлі (штат Вашингтон, США) запрошує різноманітних виконавців, які представляють традиційне мистецтво свого народу – від Апалачів Америки до узбецьких "шаш-макам" і т. п. Кожного року при кінці травня на чотири дні десятки тисяч відвідувачів заповнюють зали і площі

культурного центру м. Сіятл, який у 1962 році був місцем Світової виставки. Біля 5600 виконавців і 1200 добровольців-помічників працюють на добровільних засадах, хіба що артисти можуть продавати свої записи.

Виконавців запрошуюють із сусідніх штатів Тихоокеанського побережжя – Орегону, Вашингтону, Айдаго, Монтани, Аляски та з

Британської Колумбії, що в Канаді, але війнячки роблять для тих, хто грають на незвичайних інструментах, або виконують цікаву музику. З 1988 року на фестивалі побували гості, які представляли український традиційний інструмент бандуру, а це Біл Вецал – бандурник та виконавець Віктор Мішалов з Канади, Юліян Китасти з Нью-Йорку, Андрій Китасти та Оля Герасименко з Каліфорнії. Цей фестиваль стимулював створення бандурного ансамблю в Сіятлі під керівництвом місцевого бандуриста-любителя Олеса Криницького. 2001 року десять бандуристів з Каліфорнії, Орегону, Вашингтону та Британської Колумбії виступали разом.

Головна українська програма почалась в 11 ранку в суботу, 26 травня на Мерсер Арені. Ансамбль бандуристів у складі Олеса Криницького, Джона Патрика та Роса Аерса з Сіятлу, Ліі та Джоани Лесик, Люби Крідж, Джеремі та Джареда Бойновських з Британської Колумбії, Роя Торлея з Орегону та Олі Герасименко з Каліфорнії відкрив концерт виконанням “Рахівської коломийки”, за якою слідував віночок українських мелодій та “Стукалка”.

Вокальне тріо у супроводі бандур, гітари та народних духових у складі Павли Юрко, Олеса Криницького і Джона Патрика виконали низку українських народних пісень, серед них – “Ой, верше мій, верше”, “Сусідка” та ін. Оля Герасименко почала свою програму всесвітньо-відомою українською мелодією “Щедрика”, за якою слідували вокальні та інструментальні номери – “Листок до альбому” Мирослава Скорика, Елегія Оксани Герасименко та ін. Програму продовжували український вокальний ансамбль “Доля” з Сіятлу, танцюристи з “Сопілки” з Ланглю, Канада, танцюристи з ансамблю “Тропак” та ін. Після концерту Герасименко провела курс для початківців у гостинному домі Криницьких.

Неділя 27 травня почалася для бандуристів об 11 ранку з концерту в студії для виконавців. Чотири учасники відкрили концерт “Гайдукком” в обробці Григорія Китастого. Криницький і Патрик представили себе і пояснили, як вони навчилися грати на бандурі продемонструвавши харківський спосіб гри на бандурах “полтавках”,

виконавши “Прелюд” Г. Китастого та українську народну пісню “Комар”. Торлей, любитель гри на бандурі неукраїнського походження, розказав про свої враження, коли він уперше почув звуки бандури, купив у 1960-х роках просту чернігівку і навчився на ній грати. Він продемонстрував свою техніку гри, виконуючи уривки з акомпанементів до народних пісень та італійської п’єси для лютні “Гайярда”, яку Рой розвинув, базуючи з музичного досвіду гри на класичній гітарі та балалайці. О. Герасименко продемонструвала свою консерваторську техніку на львівській концертній бандурі, виконавши Тропака Петра Гончаренка та ще два твори. Всі бандуристи разом відіграли славнозвісний твір діаспорних бандуристів “Гомін степів”. Після успішного концерту зацікавлені слухачі обступили кожного виконавця, задаючи питання та оглядаючи бандури.

Дует “На північ від Чорного моря” – як називають себе Рой Торлей і Джоан Гавстад, виступили на сцені “Seattle Center Courtyard” в неділю пополудні. Торлей виконав традиційні українські танці та мелодії інших народів, а також акомпанував своїй дружині Джоан до українських та інших пісень

У понеділок фестивальний настрій був захмарений крадіжкою двох бандур – Герасименко і Криницького з автомашини, яка знаходилася на міській стоянці. На щастя, за тиждень бандури знайшлися, завдяки добре продуманому плану і праці українського активіста з м. Сіятл Володимира Кунька-Богославця, який широко розповсюдив летючки з фотографіями бандур та обіцяною нагородою. Отже, фестиваль закінчився, але бандуристи тримають між собою зв’язок і готуються до наступних виступів.

*Концерт бандуристів Джона Патріка, Алекса Криницького, Роя Торлея та Олі Герасименко на Фольк-Лайф в Сіятлі
Bandura-Panel Concert at Northwest Folklife Festival: John Patrick, Alex Krynytzky, Roy Torley and Ola Herasymenko*

ПЕРШИЙ ЮНАЦЬКИЙ ТАБІР КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ “ЗОЛОТІ СТРУНИ”

З 7 по 18 серпня 2001 року на СУМівській оселі “Веселка” (Актон, Онтаріо, Канада) відбувся літній дитячий табір бандуристів.

Перш за все хочеться подякувати всім, хто допоміг організувати цей табір. Кому не байдуже виховання наших українських дітей у дусі української культури та бандурного мистецтва – всім батькам юних бандуристів, голові СУМівської управи Міссісага п. Б. Гондарові, який взяв капелю під свою опіку, а особлива подяка належить рдині Ярославу та Лесі Гузарам – вони оформили чудові нотні підручники для дітей, та взяли на себе всю основну організацію. Пані Леся вже неодноразово організовувала табори у Торонті – вона має досвід, але не тільки. Головне – це її любов до всього українського, до бандури, пісні, до дітей, керує нею і тому вона, не шкодуючи сил, здоров’я, часу, віддається повністю цій важливій справі.

Продовжити свою розповідь мені б хотілось історією створення капелі. Минуло п’ять років, відколи я вперше приїхала до Торонта і вже через рік (у 1997 році) організувала ансамбль бандуристів при суботній школі ім. Лесі Українки. На той час бажаючих навчитися грати на бандурі було лише десять дітей, але з кожним роком шкільний ансамбль зростав і не тільки кількісно, але й якісно. Я сміливо йшла на різні експерименти, не обмежувала використання бандури як акомпануючого інструменту до пісень, почала включати в репертуар й інструментальні твори.

Думаю, що сьогоднішній день бандури не є подібним на її минуле – бандура потребує професійнішого ставлення до виконавства, а особливо тут, на американському континенті.

Важливе місце в розвитку ансамблю має підбір репертуару, який я старалася постійно поповнювати з різних джерел новими й цікавими композиціями. Репертуар присилають колеги бандуристи з України, США, Аргентини, бо стараюсь підтримувати контакти з бандуристами навколо світу. Також велику допомогу мені надають дочка Оксана Зелінська-Шевчук (колишня студентка Львівської державної

музичної академії, клас старшого викладача Оксани Герасименко, а на теперішній час студентка Королівської музичної академії (по класу вокалу), та її чоловік Андрій Шевчук (студент Львівської державної музичної академії по класу відомого всьому світу професора Василя Герасименка). На даний час вони проживають у Торонті й дуже активно працюють у напрямку розвитку бандурного мистецтва у Канаді. Отже з їхньою допомогою наш ансамбль переріс у капелю “Золоті струни”, яка нараховує 35 учасників, які з великим бажанням співають українські пісні і грають на бандурах, бо скрізь, де б не звучали “золоті струни” нашої капелі, ми знаємо, що залишаємо частку духовності української культури.

Щодо табору, то треба відмітити, що він був дуже успішним. За десять днів діти багато навчились і зуміли показати свою працю на звітному концерті, який відбувся при закінченні.

Принцип роботи був таким: двадцять учасників, які прибули на табір, було розділено на три групи. Молодша група складалась з 5 дітей, які ще ніколи не грали на бандурі. З ними займалася Оксана Зелінська-Шевчук. За десять днів діти успішно справились із запланованими для них вимогами. На концерті молодша група виконала три пісні. Середню групу навчав Андрій Шевчук. У цій групі було також п’ятеро учасників, які виступили в концерті з великим успіхом, виконавши твори на слова Т. Шевченка, та українські народні пісні. З середньої групи окремі учасники могли вже й виступити з сольними номерами, як наприклад Оля Кіт, Марта Теслюк, Семен Доленга та дуєт Ліди Грицик і Оксани Бабляк.

Старша група нараховувала десять дітей і заняття з ними проводила заслужений працівник культури України Віра Зелінська. За цей час група бандуристів вивчила багато нових музичних творів: Варіації на тему пісні “Взяв би я бандуру” в обр. Андрія Омельченка, “Маєву нічку” на слова і музику Лева Лепкого та інші.

Було також створено два дуєти: Ярко і Наталя Самоїл виконували інструмен-

*Капеля бандуристів "Золоті Струни" з Торонто, Канада
Керівник - заслужений працівник культури України Віра Зелінська
Children's Bandurist Chorus "Golden Strings" from Toronto, Canada
Vera Zelinska, Director, Merited Worker of Ukrainian culture*

тальні твори, а сестрички Мирося та Лариса Чолій співали пісню, акомпануючи на бандурах. Із сольними номерами виступили Олесь Колач, Адріяна Теслюк, Соня Шубеляк, Тамара Терепенко та Люба Кобеляк. Ганя Гузар виконала "Пісню про матір", а на закінчення концерту весь ансамбль приготував пісню-несподіванку з відомого американського кінофільму "Титанік" ("My heart will go on").

Треба відзначити, що на таборі проводились не тільки групові, але й індивідуальні лекції. Кожний учень вправляв гру на бандурі коло шести годин щодня. Хочеться відзначити велику роботу Оксани Зелінської-Шевчук, яка підбрала для дітей різноманітні й цікаві розповідки для голосу. Також приємно, що учасники розучили молитву акапельно "Отче наш" Михайла Вербицького, якою розпочали заключний концерт.

Вчителі мистецького табору доклали багато тепла, душі, вміння, таланту й зусиль, щоб він був успішним, а концерт вилився у свято для дітей і батьків. Високий рівень виконання капелею та сольні точки бандуристів до глибини душі вразили кожне батьківське серце, а їхні сльози радості на очах були подякою за приємні і неза-

бутні хвилини проведені з нами.

Після табору та концерту ми можемо бути впевнені, що ця молодь буде продовжувати традиції своїх предків, буде сприяти відродженню української культури і нести майстерність бандурного мистецтва у світі. І тому розповідь про капелю й табір хочеться завершити словами улюбленої пісні "Граї, бандуро, граї!", у якій зародилась назва нашої капелі:

Граї, бандуро, граї!
Хай луна летить за небокрай,
Хай усіх і вдома, і в путі
Зачарують струни золоті.

*На нашій обкладинці: 1-й ряд - Ліда Грицик, Оксана Бабляк, Люба Кобеляк, Лариса Чолій, Тамара Терепенко, Мирося Чолій, Соня Шубеляк, Ганна Гузар, Наталя Самоїл, Олесь Колач, Ярослав Самоїл, Адріяна Теслюк
2-й ряд - Віра Зелінська, Леся Гузар, Марта Теслюк, Леся Миколик, Оля Кім, Кароліна Ганобіс, Раїса Шидловська, Давид Шляхтич, Семен Доленга, Софія Годуля, Андрій Шевчук, Оксана Зелінська-Шевчук*

*Vera Zelinska, merited worker of Ukraine's culture,
director of "Zoloti Struny" capella*

FIRST SUMMER CAMP OF THE BANDURA ENSEMBLE "ZOLOTY STRUNY"

The first summer camp of the Canadian bandura ensemble "Zoloti Struny" was successfully held in August, 2001, at Veselka Camp in Acton, Ontario, Canada.

The 20 children who attended the ten day camp were divided into three groups. The first group consisted of five students who started learning the bandura for the very first time. Oksana Zelinska-Shevchuk was their teacher. The second group also consisted of five but those students had previous experience and were taught by Andriy Shevchuk. The third group was made up of ten students who had many more years experience. They were taught by Vera Zelinska, an accomplished musician from Ukraine. The groups played separately and were also brought together to perform as a single ensemble. In addition to their normal studies, several students also learned and performed solo and duet pieces.

In addition to group learning, each student had private lessons. As a result, each student practised approximately six hours each day, including one hour for vocal training. All instructors were totally committed to the successful outcome of this camp.

Organized by Lesia Huzar of Toronto, Veselka Camp was only the latest of many bandura camps that she had successfully orga-

nized in the last several years. She has given freely of her time because of her love for Ukrainian songs and culture and has encouraged many of our youths to participate in these events. The camp finished with a concert put on by all the students. The parents were very pleased and quite surprised at how much the children had learned in such a short period of time. They are all looking forward to the next camp to be held in the summer of 2002.

The bandura ensemble was first started in 1997 in Toronto as part of a Ukrainian Saturday school program. At that time there were only ten students involved in the ensemble but today it has over 30 students involved in the program. In 2001 the ensemble became a separate entity known as the "Zoloti Struny" under the direction of Vera Zelinska-Zazulak.

We wish to thank all the people who helped organize this event: Mr. Hontar, the head of SUM in Mississauga, all the parents, and a special thanks to the Huzar family who organized this camp. Lesia Huzar has been organizing various bandura camps for several years. She has given feely of her time because of her love for Ukrainian songs and culture and has encouraged many of our youth to participate in these events.

Anyone interested in attending this Canadian bandura camp may contact Lesia Huzar at lesiahuzar@yahoo.com or Vera Zelinska in Toronto at 905-274-4359.

*Леся Гузар - організатор табору та інструктори - Віра
Зелінська, Оксана Зелінська-Шевчук та Андрій Шевчук
Lesya Huzar, organizer of the Bandura Camp, and instructors:
Vera Zelinska, Oksana Zelinska-Shevchuk
and Andriy Shevchuk*

On our cover: 1st row (left to right): Lidia Hrycyk, Oksana Bablak, Luba Kobelak, Laryssa Czoli, Tamara Terefenko, Myroslava Choli, Sonia Szubelak, Anna Huzar, Natalia Samoil, Oles Kolacz, Jaroslaw Samoil, Adriana Teslyuk
2nd row (left to right): Vera Zelinska, Lesia Huzar, Marta Teslyuk, Lesia Mykolyk, Ola Kit, Caroline Ganobis, Raissa Shydrowsky-De Monte, Dawid Szliachtycz, Simon Dolenga, Sophia Godula, Andriy Shevchuk, Oksana Zelinska-Shevchuk

Леся Панько - керівник ансамблю бандуристів
Ванкувер, Канада

БАНДУРИСТКА - РУТА ЯВНА

Рута Явна - канадська бандуристка
Ruta Yawney, bandurist from Canada

Талановита в музичному і в прикладному мистецтві, Рута Ірена Явна виросла в багатодітній українській родині в Північному Онтаріо, Канада. У 12 років почала навчатися гри на бандурі в українській суботній школі, у Тетяни Вовк-Рябокінь - активній учасниці кобзарських таборів в США.

Явна отримала професійну музичну освіту в Університеті Бритійської Колумбії по спеціальності "флейта", а також як музичний терапевт в Опен-університеті. Маючи від природи гарне високе сопрано, з юних років брала участь в концертах місцевих українських груп. Вона виступала по різних містах Канади та по північних містах США, на Фольклайф фестивалі в Сіятлі, Експо-86 у Ванкувері, на фестивалі Писанки в Альберті та ін. Ще в 1989 році вона записала касетку українських пісень у власних обробках, у виконанні тріо "Зимова троянда" у супроводі бандури та трьох жіночих голосів.

Окрім музики Явна виявляє свої таланти також і в прикладному мистецтві - ткацтві. Вона навчалася у майстра Мері Бентлей і відкрила, що існує багато подібностей між виконанням музики та цим видом мистецтва, і власне такі два "заняття без слів" являються виразом Рутиної творчої особистості. Бандура, як висловилася Рута, допомагає їй знайти "спокій і мир".

На даний час у Рути росте донечка Рая, і вона любить співати їй під бандуру колискові пісні та пісні про кохання.

Рутині улюблені твори: пісня "I Play for You", яку вона присвятила своєму бл. пам'яті батькові Михайлові Явному, а також "Le Petit Mousse"-франко-канадська колискова, яку публіка сприймає з захопленням.

Явна випустила новий компакт диск і в жовтні 2001 року мала презентацію у Ванкувері, яка так називалася, як і диск - "Пісні до місяця". Концерт був цікавий з огляду різноманітність виконуваних номерів - поєднання бандури з гітарою, ударними, скрипкою, віолончеллю, а то й театром міміки. Здійснити задум Явній допомогли її друзі - Сальвадор Феррерас, Целсо Мачадо, Емі Стефен, Шарі Улріч, Камерун Вільсон, а також її товаришки з тріо "Зимова троянда" Дона Дутчак (сопрано) та Соня Токкар (альт). Сама Рута, окрім виконання інструментальних творів на бандурі, акомпанементу до пісень та гри в ансамблях з вище згаданими інструментами, виконувала деякі композиції на гітарі та флейті.

Можна без перебільшення сказати, що Явна продемонструвала високий професійний рівень, зворушивши слухачів найтоншими нюансами музики, музичною віртуозністю, набутим артистизмом.

Хочеться відзначити оригінальну ідею вдалого поєднання української музики, виконаної на бандурі із звучанням інструментів різних країн світу.

Рута Явна відноситься до яскравих талановитих творчих особистостей універсального типу. Вона не лише музичний виконавець, але й аранжувальник, пропагандист української музики із цікавою філософією.

RUTA YAWNEY-BANDURIST FROM CANADA

Talented in both music and the applied arts, Ruta Irena Yawney grew up in a Ukrainian family with many children in Northern Ontario, Canada. She began learning to play the bandura at the age of 12 at Ukrainian Saturday school with her teacher Tetiana Vovk-Riabokin who was an active participant at bandura camps.

Yawney's background includes a Bachelor of Music degree from the University of British Columbia (1985), specializing in flute, and a Bachelor of Music Therapy degree from the B.C. Open University (1993). Gifted with a naturally high soprano voice, she performed with many local Ukrainian groups during her youth. She also performed at the Seattle Folklife Festival, Expo 86, Alberta's Vegreville Pysanka Festival, Winnipeg's Walker Theatre, The Pacific National Exhibition and numerous other regional venues. In 1989, she recorded *Zymova Troyanda* (Winter rose) with a Ukrainian trio accompanied by the bandura which she led at the time. Her lifelong musical passions put her among a handful of accomplished bandurists in North America.

After moving to Bowen Island, British Columbia, in 1991, she studied with Mary Bentley, a master weaver. She discovered profound similarities between weaving and playing music. Mary inspired her to "set up a

rhythm, no matter how slow at first" and that inspiration still carries her. Weaving and music are the ultimate forms of non-verbal self statement for Ruta. Ruta feels that the bandura helps her find "calm and peace".

Yawney is currently raising her young daughter Raya, and enjoys singing her lullabies and love songs to the accompaniment of the bandura.

Her favorite pieces are "I Play for You", a song she dedicated to the memory of Mykhailo Yawney, her father, and "Le Petit Mousse", a Franco-Canadian lullaby which is much loved by her audience.

In October, 2001, Yawney released a new CD called "Songs to the Moon", the music from which was presented at a concert in Vancouver. This is an enchanting recording of world lullabies and quintessential love songs for all ages. The concert was most interesting because of the original combination of bandura with guitar, percussion, violin, cello and mime.

Some of the pieces were performed by Yawney on flute and guitar. She was joined in the vocals with her friends from "Zymova Troyanda", Dona Dutchak, soprano, and Sonia Tokar, alto. This healing music from and for the heart, was woven together with Ruta's captivating voice and exotic Ukrainian bandura. A rich magical sojourn of musical textures that nurture us with peaceful places to play, tell stories and dreams.

Guest instrumentalists included Salvador Ferreras, Celso Machado, Laura McPheeters, Teun Schut, Amy Stephen, Shari Ulrich, and Cameron Wilson.

Playing the traditional Ukrainian folk instrument and singing in her beautifully clear soprano, Yawney mesmerized her audience with very moving bitter-sweet songs.

Ruta Yawney is one of the bright luminaries of talented creative individuals. She is not only a wonderful performer, but also an arranger and a promoter of Ukrainian music with a unique philosophy.

*Рута Явна - "Колискова" Фото Роберта Семенюка
Ruta Yawney - "Lullaby." Photo by Robert Semeniuk*

УСПІХ БАНДУРИСТА ОСТАПА СТАХОВА В ГОЛІВУДІ

Останні новини, які приходять з України, не на жарт тривожать наші роздуми й серця: у катастрофічному стані економіка, націоналістів і патріотів позбавляють життя. Одним словом – повна деморалізація влади, спад культури й економіки. Але є й добрі новини. “Є в мені те, що не вмирає”, як казала Леся Українка. І оце, що “не вмирає” не дає нам бути знищеними ні морально, ні фізично – це наша пісня.

З 7 по 14 жовтня 2001 року в м. Бурбанк, що поблизу Лос-Анжелесу, штат Каліфорнія, проходив 5-й щорічний світовий чемпіонат виконавських мистецтв (World Championships of Performing Arts). Це щось на подібну спортивних Олімпійських ігор, але для артистів. На чемпіонаті були представлені різні види виконавських мистецтв, які поділили на вісім категорій: танець, спів, показ моди, театральне мистецтво, комедійний жанр, музичні групи, інструментальна музика та ін. Учасники були також поділені на вікові категорії: від 5 до 30 років і далі – без обмежень.

Засновником і президентом чемпіонату є американець Гріф О’Ніл. Він також являється співавтором, засновником і консультантом таких найбільших телевізійних шов-програм, як “Міс Америка”, “Міс США”, “Міс Світу” й інших. Ці змагання почалися в 1997 році і проводяться кожного року. У 2001 році брали участь представники 31 країни світу, а серед них вперше була й делегація з України. Як було вказано в правилах WCPA (World Championship of Performing Arts - офіційна назва чемпіонату), учасники змагань повинні бути правдивими громадянами своєї країни, аматорами чи професіоналами, і гідно представляти національне й світове мистецтво.

Українська делегація складалася з восьми учасників різних вікових та мистецьких категорій. Протягом тижня йшло змагання серед учасників, яких прибуло 1100. Голівудські судді відбирали бажаних дістатися до призових місць.

У перший день було відкриття чемпіонату, і поряд з прапорами 31 країн світу замайорів і наш – жовто-блакитний. Кожна державна делегація була одягнена в свої однострої, а українські дівчата й хлопці відзнялися багатими вишиванками.

Крім артистів у складі української делегації був і народний депутат України Микола Габер з дружиною, яких привітали, як почесних гостей. Україна найчисленніше представила моделінг (показ моди), спів, комедійний жанр, але також і мистецтво гри на бандурі, яке показав заслужений артист України, що проживає зараз у штаті Огайо Остап Стахів.

Судді дивилися не тільки на показ, чи технічні прийоми, але й на особливий шарм, який вирізняє одного учасника від іншого і захоплює глядача своєю відвертістю. З трьох турів проводився також і відбірковий фінальний тур, отже з усіх 1100 учасників було відібрано 30, а серед них п’ятеро з України – Христина Гриньох (13 років зі Львова – спів), Марта Спіженко (13 років, Київ, спів, показ мод), Тетяна Мельник (16 років, Львів – показ мод), Яна Логвинець (17 років, Павлоград, показ мод) та Остап Стахів (бандура, спів). На фінальному концерті, який записувався телекомпанією з Голівуду, були присутні директори кіностудій, популярні голівудські актори, агенти, менеджери, композитори і музиканти звукозаписуючих студій. Вони вибирали з тих 30 переможців ще 5 для вищих нагород – Гранд призу. Серед них вийшла у фінал українка Тетяна Мельник (показ мод).

Закінчився Світовий чемпіонат виконавських мистецтв грандіозним гала-концертом з 30-ти фіналістів і запрошених учасників минулих чемпіонатів.

Українська делегація мала неабиякий успіх у глядачів Голівуду, про що говорила підвищена увага агентів та менеджерів. Особливо треба відзначити появу бандури – для голівудських продюсерів та учасників чемпіонату наш музичний інструмент був особливим відкриттям: їхньому дивуванню не було меж, коли вони бачили таку незліченну кількість струн. А коли почули звуки бандури – то в один голос заявили – це голос ангелів з небес.

Отже надамо слово Остапові Стахову, який розказав детальніше про перехід чемпіонату:

“Чемпіонат виконавських мистецтв проходив у трьох турах. Я брав участь в двох категоріях – як інструменталіст, і як співак. Мав два окремі виступи і різні оцін-

ки. На кожен виступ треба було представити один твір, причому час виконання був дуже обмежений – 90 секунд (півтора хвилини). Якщо граєш довше, можуть дискваліфікувати виступ. І так протягом трьох турів. Мій репертуар, як вокаліста, складався із таких пісень, як “Взяв би я бандуру”, “Ой, знати, знати”, “Ой, під горою”, а як інструменталіста – з уривків з творів С. Баштана “Пливе човен”, Є. Адамцевича “Запорізький марш” та Л. Бетховена “Для Елізи”.

Звичайно, все це були фрагменти, і я вибрав такі, які вважав найбільш технічними і музичними. Бандура справляла на всіх велике враження та зацікавлення. Для декого це дійсно було справжнє відкриття 21 століття: Є на світі музичний інструмент, якого ще не всі бачили! Особливо судді! Коли я вийшов на сцену і почав лаштуватись до виконання, серед них було велике пошвавлення: як можна попадати пальцями при такій кількості струн! Переді мною виступав домбрист з Казахстану на двострунній домбрі – то це абсолютно нікого не дивувало, хоч він виконував дуже віртуозні твори.

Моя гра виявилася настільки емоційною і звук бандури був настільки приємним, з чудовим тембром, що після пасажів Баркароли “Пливе човен” зал вибухнув силою овацій. Це саме сталося, коли я акомпанував собі на бандурі. Усі знають, що є гітарний акомпанемент, фортепіанний... Але щоб на бандурі грали й акомпанували і щоб акомпанемент і пісня були емоційно й технічно рівні – це було великою несподіванкою для всіх. І після перших виступів за мною

ходили люди й питали, коли ще буде виступ в інших турах, щоб послухати. Так що я вже мав свою аудиторію і шанувальників.

Щоправда, перед тими змаганнями прийшлося кілька місяців добряче посидіти за бандурою, згадати й технічні прийоми, постановку руки і якісний щипок, і все-все, чого колись навчався у професора Львівської музичної академії Василя Герасименка. І праця не пропала надаремно. Я переміг усіх інструменталістів (фортепіано, флейта, скрипка, духові інструменти та ін.) і отримав срібну медаль (золотої не удостоївся ніхто).

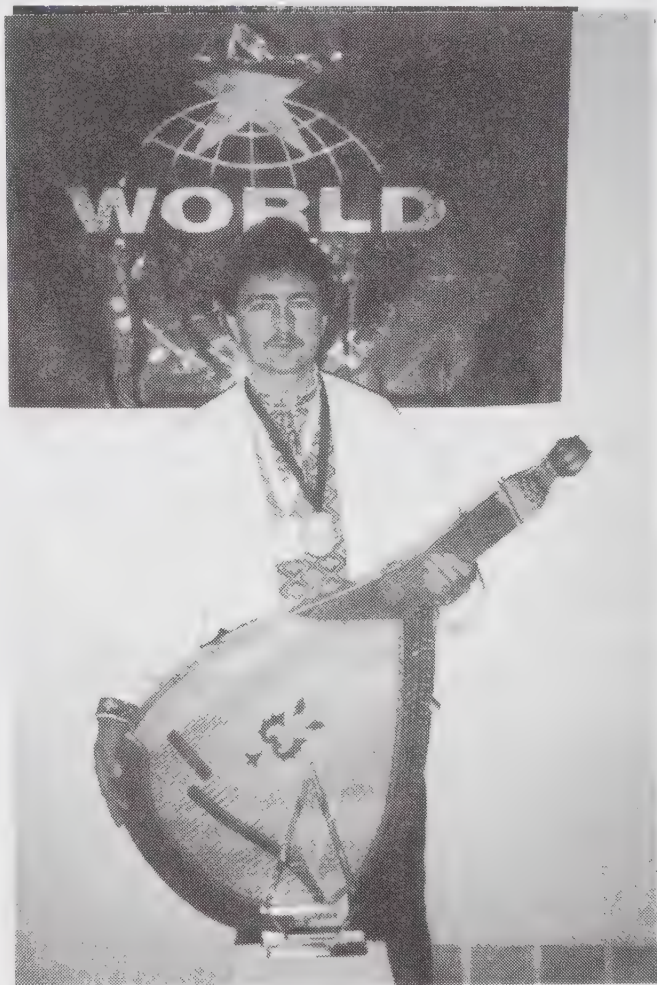
А в жанрі вокал-оригінальний я отримав золоту медаль і приз за найбільшу кількість балів”.

Протягом трьох турів йшов відбір на фінальний концерт. Із однієї тисячі учасників 30 було відібрано на заключний концерт, і серед них був наш бандурист Остап Стахів, як інструменталіст. Цей концерт записувався для показу на національному телебаченні США.

Як ще згадує Остап: “Напруга була великою. Спочатку все ніби йшло спокійно, але в процесі проходження змагань появився азарт і захотілося будь-що потрапити на заключний концерт. Але я все собі казав:

“Остапе, спокійно. Коли буде спокій – все буде гаразд”.

На жаль, через строгий візовий режим у посольстві США, а також фінансові труднощі, не всі вибрані в Україні “кращі з кращих” могли приїхати, хоча пройшли відбіркові тури і конкурси в Україні. Та все ж будемо надіятися, що наступний 2002 рік буде вдалішим. Також є добра новина для всіх українців, які проживають у США і Канаді – хто хотів би виступити в складі

*Остап Стахів з нагородами Світового чемпіонату виконавських мистецтв
Ostap Stakhiv awarded gold medal for bandura performance at Fifth Annual World Championship of Performing Arts in Hollywood, California*

збірної України на Всесвітньому чемпіонаті виконавських мистецтв у Голівуді в наступному 2002 році – просимо звертатися до Остапа Стахова (тел. 440-826-1497)

для попередньої консультації та оформлення документів. Вікова категорія від 5 до 30 років і старше. Змагатись можна в різних мистецьких категоріях і жанрах.

Ola Herasymenko

BANDURIST OSTAP STAKHIV TAKES HOLLYWOOD BY STORM

The latest news from Ukraine is often quite disturbing to our hearts and minds: catastrophic economic conditions are depriving patriotic Ukrainians of a descent life. A complete demoralization of power has developed cultural and economic decline.

But there is some good news as well. As Lesya Ukrayinka wrote, "I have that, which does not die". And "that which does not die" will keep us from being morally and physically debilitated: our songs.

From April 7 to 14, 2001, the Fifth Annual World Championships of Performing Arts (WCOPA) took place in the city of Burbank, a suburb of Los Angeles, California. This event is similar to the Olympic Games except the competitions are between artists instead of athletes. Competitors represent many fields of performing arts: dance, vocals, instrumental music, and so on. Participants are also split into age categories, from ages 5 to 30, and older.

The founder and president of these championships is American Grif O'Neil. He is also the co-creator, founder and consultant of such of television spectacles as "The Miss America Pageant", "Miss USA", "Miss World", and others. This competition has been an annual event since 1997.

Thirty-one countries were represented in 2001. For the first time there was a delegation from Ukraine. As demanded by WCOPA, participants must be true citizens of their respective countries and amateurs or professionals who can proudly represent their folk or world arts.

The Ukrainian delegation was comprised of eight participants of different ages and artistic categories. Eleven hundred participants participated in the competition week-long during which the Hollywood judges selected the winners.

During the opening ceremony, as through the week, the blue and yellow Ukrainian flag took its place among participating countries. Every delegation wore uniforms. Ukrainian

girls and boys distinguished themselves from all others by their richly embroidered shorts and blouses.

Besides the artists themselves, the delegation included Ukrainian Parliamentarian Mykola Haber and his wife who were greeted as guests of honor. Ukrainian artists competed in the fields of modeling, vocals, and comedy as well as bandura performance, which was presented by Ostap Stakhiv, Merited Artist of Ukraine, who currently lives in the U.S. state of Ohio.

The jury gave marks for technical and artistic merit and style. This not only set apart one artist from another but also gauged audience appeal.

After three initial stages of competition, there was a final selection when 30 finalists were chosen from the 1100 participants.

The five participants from Ukraine were Khrystyna Hryniokh of Lviv, (13), vocals; Marta Snizhenko of Kyiv, (13), vocals and modeling; Tetiana Melnyk of Lviv, (16), modeling; Yana Lohvynets of Pavlohrad, 17 years old, modeling; and Ostap Stakhiv of Lviv, bandura and vocals.

The final concert, taped by a Hollywood television company, was attended by movie studio directors, popular Hollywood actors, agents, managers, composers and musicians. Of the thirty finalists, five were selected as Grand Prize Winners. Among them was Tetiana Melnyk, who won top prize for modeling.

The grand finale was a gala concert that featured all of the finalists and specially invited participants from previous championships.

The Ukrainian delegation won many hearts among the Hollywood audience. This was evident by the interest shown by agents and managers. They were particularly fascinated by the bandura which was a real eye-opener for Hollywood producers and competition participants who were totally fascinated by the number of strings on the instrument. And when they heard the sound of the bandura everyone proclaimed in unison that

the music was angelic, straight from heaven.

The following are impressions of the event by participant Ostap Stakhiv:

“The championships had three stages. I participated in two categories, as an instrumentalist and as a vocalist. I had two performances, with a separate set of marks for each. Each performance was to include one piece, and the time limit was a mere 90 seconds. If you played any longer, you could be disqualified. This was true for all three stages.

“In the vocalist category, my repertoire included the songs “I Would Take My Bandura and Play,” “If I Were to Know,” and “Under the Hill”. In the instrumental category I played fragments of compositions by S. Bashtan, “The Floating Boat,” Y. Adamtsevych, “Zaporizhian March,” and L. Beethoven, “Für Elise.”

“Naturally, these were all fragments. I selected those that I considered most technical and musical. Everyone was quite impressed by the bandura and interested to learn more. For some this was “the” discovery of the 21st century. Here was an instrument not everyone had seen! Especially the judges! When I walked onto the stage and began to set up, I heard murmuring in the crowd about how it was possible to find your way with so many strings! Before me was a domra player from Kazakhstan who played a two-stringed domra. This was of no particular interest to anyone, even though he was quite a virtuoso.

“My performance was so emotional, and the sound of the bandura was so pleasing with its beautiful timbre, that after a few passages of the barcarole of “The Floating Boat”, the audience erupted into an ovation. The same was true when I sang and played the bandura. Everyone was used to piano or guitar accompaniment but they were unprepared for the bandura, which is equal to vocals in emotion and technical difficulty. This was quite a surprise to them all. After my first performance, people followed me around to find out when I would be performing in the upcoming rounds. So, I immediately gained my own audience and fans.

“Of course, before the competition I spent many months working on my bandura skills, honing and refreshing my technical skills, to get my hand positioning just right, as taught to me by my mentor Professor Vasyl Herasymenko of the Lviv Musical Academy. And my hard work paid off. I defeated all the other instrumentalists, including piano, flute, violin, and so on, and earned the silver medal. No gold medal was awarded in the original vocals but I was awarded the gold medal and a prize for the highest score.

“The pressure was tremendous. In the beginning everything moved along calmly, but during the three stages of competition the passion to be one of the winners to play in the final gala concert took over. But I just kept telling myself, “Ostap, calm down. When there will be calm, everything will be alright.”

Unfortunately, due to financial difficulties as well as the strict visa regime at the US Embassy in Ukraine, not all those selected as “the best of the best” were allowed to participate, although there were preliminary competitions held in Ukraine to select participants.

But all the same, we hope that the 2002 competition later this year will be more successful for the Ukrainian delegation. Also, good news for all Ukrainians currently living in the US or Canada. Anyone who would like to participate in the championships in 2002 can call Ostap Stakhiv at 440-826-1497, in Cleveland, Ohio, for early consultations and document preparation. Age categories are from 5 to 30 years old and older and all artistic categories and genres are included.”

We are very proud that out of 1100 participants, our bandurist Ostap Stakhiv was one of the 30 finalists for his performance on the bandura. The concert was later broadcast on national television in the US.

Оля Герасименко

ДРУГИЙ МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС ВИКОНАВЦІВ НА УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТАХ ІМЕНІ ГНАТА ХОТКЕВИЧА

20-30 квітня 2001 року - Харків

Міжнародний конкурс виконавців на українських народних інструментах імені Гната Хоткевича засновано 1997 року Харківською обласною державною адміністрацією, Харківським міськвиконкомом, державно-громадським Фондом національно-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича та Спілкою української молоді при підтримці Міністерства культури і мистецтв України. Проводиться він раз на три роки у Харкові, де 1877 року народився, а 1938 року був безвинно розстріляний видатний митець і громадський діяч Г. Хоткевич.

Перший конкурс, присвячений 120-річчю Хоткевича, відбувся у квітні 1998 року і мав надзвичайний успіх. У ньому

взяли участь 92 конкурсанти з різних країн. До другого конкурсу, присвяченого 10-річчю Незалежності України, було отримано 128 заявок. Крім того, згідно з положенням, у межах конкурсу проводився другий Всеукраїнський огляд автентичного виконавства на традиційних кобзарських інструментах, у якому взяли участь 40 виконавців (порівняно з 28 учасниками першого огляду в грудні 1997 року). Зростання кількості учасників конкурсу та огляду засвідчило про суспільну потребу в подібних заходах, що, не зважаючи на скрутний соціально-економічний стан у державі, є наслідком природнього потягу до непідробних цінностей музичної культури, і подає надію на позитивні перспективи.

Члени журі Міжнародного конкурсу виконавців на українських народних інструментах (Фото Євгена Стандару) (Photo by Yevhen Standara)
Members of the Jury of the Ukrainian Musical Instruments International Competition

*Іван Панасюк (Київ) - Перша премія в інструментальному виконавстві
Ivan Panasiuk (Kyiv), First prize for instrumental performance*

України, він же й голова журі; **В. Івко** – керівник кафедри народних інструментів Донецької державної консерваторії, заслужений артист України, професор, заступник голови журі; **В. Івченко** – начальник відділу міжнародних і національних конкурсів Українського державного центру культурних ініціатив Міністерства культури і мистецтв, секретар журі; члени журі: **Г. Агратіна** – професор Національної академії музики України ім. П. Чайковського (Київ), народний артист України (цимбали); **В. Арканова** – співачка, професор Харківського державного інституту мистецтв, Народна артистка України; **С. Баштан** – професор Національної академії музики України ім. П. Чайковського, бандурист, народний артист України (Київ); **В. Гуцал** – професор, художній керівник Національного оркестру народних інструментів, народний артист України; **М. Корчинський** – доцент Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка (українські дерев’яні духові інструменти); **В. Красноярецв** – соліст Державного ансамблю “Росія” (м. Моск-

Дата та умови конкурсу та огляду були надруковані в нашому журналі № 73-74 за липень-жовтень 2000 року. А ще раніше – в № 27-28 за січень-квітень 1989 року описаний всеукраїнський конкурс виконавців на народних інструментах у м. Івано-Франківську.

З 20 по 30 квітня 2001 року у Харкові лунали звуки народних інструментів, які викладаються в музичних навчальних закладах: бандура, домра, цимбали та сопілка, а також на огляді автентиків звучали діятонічні старосвітські та народні кобзи й бандури, торбани, ліри, лютні, гусли, гудки, бо ж за умовами огляду запрошуюється лише виконавців, які володіють традицією гри на діятонічних кобзарських інструментах. Якщо в огляді могли брати участь виконавці різного віку та професій, то в конкурсі брали участь в основному студенти музичних училищ та вищих навчальних закладів України.

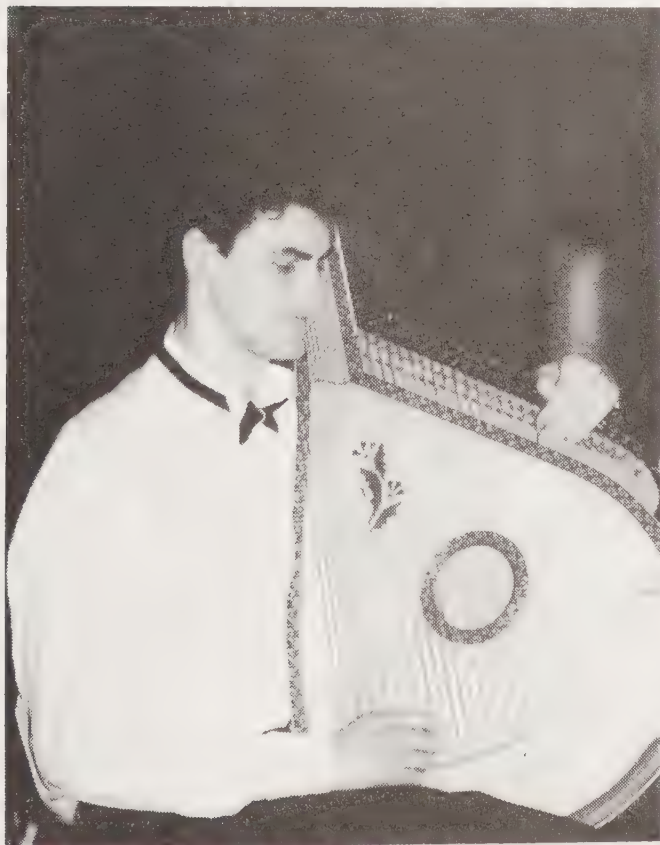
У складі журі конкурсу були професор **Б. Міхеєв** – проректор Харківського інституту мистецтв ім. І. Котляревського, керівник кафедри народних інструментів, заслужений діяч мистецтв

*Олександр Притолюк - бандурист-співак (Львів) - Перша премія
Oleksandr Prytoliuk (Lviv), First prize for vocal-instrumental performance*

*Руслана Ткач - бандурист-інструменталіст
(Київ) - друга премія
Ruslana Tkach (Kyiv), Second prize for
instrumental performance*

*Володимир Войт - бандурист-
інструменталіст (Київ) - друга премія
Volodymyr Voit, Second prize for instrumental
performance*

ва), народний артист Росії; **В. Кречун** – професор Молдавського державного інституту мистецтв, заслужений діяч мистецтв Молдови; **В. Мішалов** – викладач бандури в Торонто, Канада, заслужений артист України; **Л. Посікіра** – професор Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка, бандуристка, заслужена артистка України; **Г. Хоткевич** – викладач музики в м. Греноблі, Франція, донька Гната Хоткевича.

Конкурсні змагання склалися з трьох турів, а для ансамблів бандуристів з двох турів. Конкурсні вимоги для бандуристів-співаків та бандуристів-інструменталістів були інакшими. Для бандуриста співака треба було підготувати на перший тур (до 20 хв.) інструментальний твір великої форми композиторів 18-19 ст., український класичний романс, вокальний твір великої форми та народні пісні різного характеру. Для другого туру (до 25 хв.): твір Гната Хоткевича, арію композитора 16-18 ст., романс сучасного композитора, оригінальний інструментальний твір великої форми та 2-3 різнохарактерні вокальні твори. На 3-й тур – вокальний твір великої форми сучасного українського автора, інструментальний твір, та 2-3 різнохарактерні вокальні твори.

Для бандуриста-інструменталіста були такі вимоги: на перший тур (до 25 хв.) Прелюдію та фугу (3-4 голосну), віртуозний твір, та обов'язковий твір на вибір: оригінальний твір харківського композитора І. Гайденка "Старий млин", або "Концертний триптих" В. Зубицького. На другий тур (до 25 хв.) бандуристи готували циклічний твір композитора 18-19 ст., твір кантиленного характеру, твір на народні теми та 2-3 різнохарактерні твори, один з яких мусив бути на основі народних мелодій. На третій тур обов'язковим було виконання Концерту для бандури з оркестром М. Дремлюги, який виконувався у супроводі оркестру народних інструментів.

Для ансамблів бандуристів були такі вимоги: для першого туру треба було підготувати інструментальний твір, обробку української народної пісні без супроводу, твір Гната Хоткевича, вокальний ансамбль композитора-класика та 2-3 пісні різного характеру. На другий тур ансамблі мали підготувати інструментальний твір, обробку української народної пісні без супроводу, 2-3 пісні різного характеру, україн-

*Леся Амбросова (Київ) - бандуристка-співачка - друга премія
Lesya Ambrosova (Kyiv), Second prize for bandura-vocal performance*

ський романс та твір композитора регіону, який представляли учасники. (Обидва тури – до 20 хв.). В конкурсі прийняло участь 16 бандуристів-інструменталістів, 15 бандуристів-співаків та 4 бандурні ансамблі. Заявок було подано набагато більше, наприклад ансамблів в програмці бачимо 9, але через скрутні матеріальні умови та відсутність спонсорів, кількість учасників вагомо зменшилась.

У першому турі серед бандуристів-співаків було п'ятнадцять учасників, інструменталістів – шістнадцять та чотири ансамблі. До другого туру, за умовами конкурсу, допускалося не більше половини учасників першого туру, які отримали не менше 18 балів за 25 бальною оцінковою системою. До участі у третьому турі допускалося не більше 5 виконавців, які отримали найбільшу кількість балів. У підсумку переможцями серед бандуристів співаків виявилися: **Олександр Притолок** з

Львівської державної музичної академії (клас проф. В. Герасименка), який у 1981 р. закінчив Луцьке музичне училище. Його програма складалася з багатьох українських пісень – обробок народних та авторських, як також і Думи про козака-бандуриста та Думи про козацькі могили, а також інструментальних творів Борзнянського та Вівальді. Його виступ сподобався слухачам, які відмітили, що Притолок ще молодий (1-й курс), але відчуває на сцені себе справжнім виконавцем, його цікаво слухати. Другу премію отримала **Леся Амбросова** з Києва, асистентка-стажист Національної музичної академії (клас проф. С. Баштана). В її репертуарі звучали арії з опер, українські народні пісні та інструментальні твори: Соната Д. Борзнянського, твори С. Баштана і Й. С. Баха. Ще одна киянка **Марина Рибаківська**, випускниця Житомирського музичного училища, студентка 4 курсу Національної музичної академії (клас бандури - Г. Савчук, по вокалу Є. Колесник) отримала третю премію. В її репертуарі були українські та російські пісні та романси, а також інструментальні твори М. Глінки, М. Дремлюги, В. Зубицького. Ще двоє бандуристів-співаків отримали дипломи, а це **Світлана Благодир** з Києва та **Олена Кушнір** зі Львова.

В бандуристів-інструменталістів премії розділили кияни **Іван Панасюк** – пер-

*Богдана Стандара (Харків) - бандуристка-інструменталістка - третя премія
Bohdana Standara (Kharkiv), Third prize for bandura instrumental performance*

*Марина Рибаківська (Київ) - бандуристка-співачка - третя премія
Maryna Rybakovska (Kyiv), Third prize for bandura-vocal performance*

*Олена Кушнір (Львів) - бандуристка-інструменталістка - третя премія
Olena Kushnir (Lviv), Third prize for instrumental performance*

ша премія (клас проф. С. Баштана). В його програмі прозвучали Прелюдія та fuga Ц. Франка, Соната №2 А. де ля Пена, Соната (3 та 4 ч.), обов'язкові твори 1-туру: Соната В. Зубицького та "Старий млин" І. Гайденка, в другому турі – Концерт Д. Бортнянського, а також твори А. П'яцолі, В. Ольшевського, К. Дебюссі. **Руслана Ткач**, випускниця Львівського музичного училища, яка зараз навчається в Київській музичній академії (клас Р. Гринькова та Л. Дедюх), виборола другу премію. Її програма включала твори Й-С. Баха, К. Дакена, М. Дремлюги, І. Гайденка, А. де ля Пена, М. Лисенка, Ж-Б. Люллі та В. Барвінського. Її виконання також сподобалося слухачам, які відмітили її високу техніку, особливо при харківському способі гри. **Володимир Войт** (Київська музична академія, клас С. Баштана та Р. Гринькова) також отримав другу премію. В його програмі прозвучали твори Й. Баха, В. Стейля, А. Мухи, як також й обов'язковий твір І. Гайденка. У другому турі він відіграв Концерт невідомого автора, твори К. Доменіконі, М. Колеси - Р. Гринькова "Коломийку" та свій власний твір "Сон Роксолани". **Богдані Стандарі** (Харків) була присуджена третя премія. В її програмі прозвучали твори Д. Букстегуде, П. Піццігоні, Ю. Олійника, І. Гайденка, А. Вівальді, Л. Донник, В. Ольшанського, Ж-Б. Арбана. Вона також відмічена слухачами за високу культуру гри, звуку та сценічну поведінку.

Ще двоє виконавців-інструменталістів **Тарас Яницький** (Київ) та **Тетяна Марковська** (Одеса), яка виконала цікавий твір "Барва" одеського композитора Ю. Гомельської - отримали дипломи.

В категорії ансамблів у конкурсі виступили дует бандуристок з Івано-Франківської обласної філармонії Оксана Вальнюк та Марія Шпінталь, тріо бандуристок "Диво-струни" Волинського державного університету Анна Трач, Олена Нагірна і Наталя Никитюк (керівник М. Сточанська), тріо бандуристок "Троянда" з м. Запоріжжя: Євгенія Важинська, Тетяна Терещенко та Ольга Драганова і квартет бандуристок Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка – **Наталія Ференц**, **Леся Нікітіна**, **Ірина Григорчук** та **Олена Кушнір** (керівник старший викладач Оксана Герасименко), які перейшли на другий тур та стали дипломантами конкурсу. Серед творів у їх виконанні прозвучали інструментальні твори М.

Лисенка - "Баркарола", Й-С. Баха - "Арія" з сюїти Ре-мажор, Р. Мальдонадо - Третя частина з сюїти "З даліни", Оксани Герасименко - "Сповідь", як також багато пісень пера українських композиторів – Г. Хоткевича, І. Поклада, Оксани Герасименко, І. Кириліної, Є. Козака, І. Кушплера та Р. Демчишина.

Підсумовуючи конкурс бандуристів, можна зауважити, що в порівнянні з минулими роками, вже більше чоловіків взяло у руки бандуру, хоча серед ансамблів бандуристів на цей раз не було жодного чоловічого складу. Та мистецтво розвивається – появилися нові інструментальні твори для бандури, як різнохарактерні п'єси, так і великі форми, що означає, що бандура, як музичний інструмент, розширює свої технічні можливості, збіль-

шується вибір різноманітних творів. У бандуристів-співаків у репертуарі з'явилося чимало нових обробок народних пісень, нові авторські пісні та аранжування для бандури. Як також зауважили слухачі, в репертуарі деяких вокалістів-бандуристів звучали російські романси, що можна пояснити тим, що переважно викладачі по вокалу в центральній Україні – російськомовні. Хотілося б, щоб співаки-бандуристи повернулися більше лицем до народної творчості і продовжували традицію українського співу під бандуру – а це – виконання дум, псалмів, моралізаторських пісень, власне того репертуару, якого зараз дуже бракує для народу. Адже знаємо з історії, що кобзарі-бандуристи були носіями моралі, і тому користувалися повагою та шаную серед людей.

O. Herasymenko

THE SECOND INTERNATIONAL HNAT KHOTKEVYCH UKRAINIAN FOLK INSTRUMENTS COMPETITION

APRIL 20-30, 2001 KHARKIV, UKRAINE

For ten days in April, 2001, the air in Kharkiv was heavy with the melodious sounds of folk instruments most often taught in the music schools of Ukraine.

Heard was the unique music of the bandura, domra, tymbaly, and the sopilka. Also, in special sessions, lucky audience members heard ancient but authentic diatonical kobzas, banduras, torbans, hurdy-gurdies, lutes, husli and pipes, instruments played by the early Ukrainian kobzars. It was a very emotional experience for both contestants and audience members alike attending this very special event.

A major requirement for each contestant was to perform at least one of the ancient primitive folk instruments that was played by these early kobzars. Competitors were experienced students at the conservatory level but amateurs of any age and from any profession participated in the special non-competitive sessions.

The competition for solo performers was conducted in three stages and for bandura ensembles it was in two stages. The repertoire ranged from 18-19th century Ukrainian and foreign composers to contemporary works. Each performance was about 20 minutes long for vocal numbers and up to 25 minutes long for instrumental compositions.

In addition, certain prescribed compositions were required for all contestants while other works were chosen by the contestants themselves. Most importantly, works of Hnat Khotkevych were required in all categories. Bandura instrumentalists also had to perform the Mykola Dremliuha Concerto with an orchestra during the third and final stage of the competition.

There were 16 bandurist-instrumentalists, 15 bandurist-vocalists and four bandura ensembles who entered the first stage of the competition. Unfortunately, because of a lack of sponsors some individuals and ensembles were not able to take part in the competition.

About half of the contestants made it to the second stage. Only five of those semifinalists were allowed to perform in the last stage of the competition. The winners in the bandurist-vocalist category were **Oleksandr Prytoliuk**, 1st prize, student of Prof. Vasyl Herasymenko, M. Lysenko Lviv State Music Academy, whose repertoire included many Ukrainian folk songs and two dumas and also instrumental works by D. Bortniansky, A. Vivaldi and others; **Lesya Ambrosova**, 2nd prize, student of Prof. S. Bashtan, Tchaikovsky Kyiv Music Academy, who performed arias from operas as well as instrumental works by J-S. Bach, S. Bashtan, D. Bortnian-

Тетяна Марковська (Одеса) - бандуристка-інструменталістка - диплом
Tetiana Markovska (Odesa) - Diploma for instrumental performance

sky and others; **Maryna Rybakovska**, 3rd prize, student of H. Savchuk in bandura and E. Kolesnyk in vocals from Tchaikovsky Kyiv Music Academy. **Svitlana Blahodyr** of Kyiv and **Olena Kushnir** of Lviv received honorary diplomas.

The winners in the bandurist-instrumentalist category were **Ivan Panasiuk**, 1st prize, student of Prof. Serhiy Bashtan of Kyiv, whose repertoire included works by C. Frank, A de la Pen, required composition by V. Zubytsky, and I. Haydenko, as well as works by V. Olshevsky, A. Piazzolla, C. Debussy; **Ruslana Tkach**, 2nd prize, graduate of the Lviv Music College and student of R. Hrynkiv and L. Dediukh at the Kyiv Music Academy; also **Volodymyr Voit**, 2nd prize, who performed many instrumental works by Ukrainian and foreign composers and his own composition "Roxolana's Dream"; **Bohdana Standara** of Kharkiv, 3rd prize. **Taras Yanytsky** of Kyiv and **Tetiana Markovska** of Odesa, who performed new instrumental piece by Odesa composer Y. Homelska "Barva", received honorary diplomas.

There were many small bandura ensembles who would have liked to participate in this competition but because of inadequate

Квартет бандуристок - дипломанти (Львів), керівник Оксана Герасименко.
Зліва направо: Наталія Ференц, Леся Нікітіна, Ірина Григорчук та Олена Кушнір
Bandura Quartet (Lviv) - director Oksana Herasymenko. From left to right: Natalia Ferents, Lesya Nikitina, Iryna Hryhorchuk and Olena Kushnir, diplomas for vocal and instrumental performance

*Світлана Благодир (Київ) - диплом - спів-
бандура
Svitlana Blahodyr (Kyiv), Diploma for
bandura-vocal performance*

*Тарас Яницький (Київ) - бандурист-
інструменталіст - диплом
Taras Yanytsky (Kyiv), Diploma for instrumen-
tal performance*

of funds and sponsors just four ensembles took part in this event.

In the bandura ensemble category the winner of an honorary diploma was the Bandura Quartet from the Lviv Lysenko Music Academy. This made up of **Natalia Ferents**, **Lesya Nikitina**, **Iryna Hryhorchuk** and **Olena Kushnir**, and the artistic director was **Oksana Herasymenko**. Their repertoire included many new songs by Ukrainian composers as well as new and interesting instrumental pieces, arranged for bandura quartet by their music director.

In comparison with past competitions, there were more male solo performers while the ensembles included only female bandurists. In general, the bandura repertoire was greatly enriched with works of both small and large forms. In the bandurist-vocalist genre there were many new arrangements of both Ukrainian folk songs as well as new art songs.

Some vocalists who came from the eastern regions of Ukraine sang Russian art songs with bandura accompaniment. This was probably because the Russian vocal instructors in those regions outnumbered the Ukrainian ones. A revival of the ancient

kobzar repertoire, made up of dумы, psalms, and songs with moral instruction, would be a positive phenomenon both from the historical and present day perspective. This type of repertoire is much needed in present day Ukraine.

The International Hnat Khotkevych competition of Ukrainian folk instrument performers was founded in 1997 by the Kharkiv Regional State Administration, Kharkiv City Executive Committee, the State Citizens' Fund, National and Cultural Initiatives, and the Ukrainian Youth Association with assistance from the Ministry of Culture and the Arts of Ukraine.

The competition takes place every three years in Kharkiv where Hnat Khotkevych was born in 1877 and was executed in 1938 by a Russian communist tribunal for his Ukrainian social activism.

The date and requirements for entering the competition were published in Bandura issue No. 73-74, year 2000.

All photos made by Yevhen Standara, Kharkiv.

*Світлана Мирвода, концертмейстер групи бандур
Юрій Яценко, концертмейстер групи ладкових кобз, заслужений артист
України – солісти оркестру народної і популярної музики Національної
радіокомпанії України*

ЖИВА СТРУНА

ПРО БАНДУРУ В ОРКЕСТРІ УКРАЇНСЬКОГО РАДІО

Поєднання трепетних звуків сопілки і скрипки, іскрометних награвань цимбалів, м'якого шелесту ладкових кобз і задумливих акордів бандури – все це сьогоднішня звукова палітра оркестру народної і популярної музики Національної радіокомпанії України. Висока професійна майстерність дозволяє колективу звертатися до зразків світової класики. У його репертуарі твори композиторів – засновників української професійної музики М. Лисенка, М. Завадського, С. Гулака-Артемівського, О. Нижанківського та ін.

Значне місце в програмах оркестру посідають твори Л. Ревуцького, Б. Лятошинського, М. Вериківського, А. Штогаренка, І. Карабиця, О. Білаша, А. Гайденка та ін.

Оркестр є творчою лабораторією для молодих композиторів України – багато творів В. Степурка, Є. Льонка, І. Кириліної, В. Шумейка вперше прозвучали у його виконанні. У фонотеці Українського радіо зберігаються записи оркестру з голосами корифеїв української опери З. Гайдай, Б. Гмирі, І. Паторжинського, Л. Литвиненко-Вольгемут, Л. Руденко. Високий рівень виконавства, його яскраве звучання приваблюють сучасних провідних співаків України.

Важко переоцінити роль кожного оркестрового інструменту, проте провідна роль належить бандурі – основній звуковій барві. У зв'язку з існуванням в Україні бандур двох типів, а також двох відповідних шкіл гри на бандурі, свого часу назріла необхідність поєднати кращі якості обох інструментів, а також створити спільну систему прийомів гри на них. У 1958 році на Чернігівській музичній фабриці за схемами і консультаціями П. Іванова була виготовлена така бандура. У 1959 році І. Скляр сконструював механіку перестроювання і протягом наступних років зробив чотири варіанти. Останній варіант – визначне досягнення конструкторської думки, і саме такий інструмент використовується сьогодні в Україні як для солього так і оркестрового виконання.

Оркестр, як складова частина Ансамблю пісні Українського радіо, був створений у 1959 році на базі ансамблю бандуристів, який у свою чергу був організований у 1934 році М. Опришком і мав вісім виконавців. У 1941 році в ансамблі було вже 20 бандуристів. Крім бандур-прим використовувалась бандура-бас і періодично сопілка.

З 1965 року оркестр був відокремлений від Ансамблю пісні і почав існувати як самостійний колектив. Диригентом був призначений Андрій Матвійович Бобир.

Якщо ви чули позивні Українського радіо – першу фразу мелодії “Рече та стогне Дніпр широкий” – вважайте, що ви знайомі з Андрієм Бобирем – справжнім бандуристом-віртуозом, збирачем фольклору, співаком і диригентом. Навіть дивно,

Андрій Бобир Andriy Bobyr

скільки в одній людині зібралось талантів і головне, що в усіх він проявив себе, як визначний майстер, тонкий знавець своєї справи.

Ще змалку Бобир полюбив музику й пісню, а спів матері посіяв перші зерна великої любови до мистецтва. Під час війни Бобир стане курсантом льотної школи, і в суворому 1941 році на аеродромі в Грузії змайструє сам бандуру і гратиме на ній друзям-льотчикам. Чотири важкі воєнні роки він не полишатиме штурвалу і не забуватиме бандури. Після війни він захищає диплом диригента-хормейстера і закінчує аспірантуру – факультет оперного і симфонічного диригування. Чимало його учнів і послідовників сьогодні пропагують мистецтво бандури. Це народний артист України, мистецький керівник і головний диригент Національної капелі бандуристів України Микола Гвоздь, народні артистки України тріо бандуристок В. Третякова, Н. Павленко, Н. Москвіна, а також тріо Національної радіокомпанії України у складі народних артисток України А. Шутько, С. Петрової, А. Мамченко. А скільки їх без звань та відзнак працюють в ансамблях, керують самодіяльними колективами!

Згадуючи виконавців-бандуристів, не можна не сказати про музикантів, що на жаль вже полишили нас. Це, крім А. Бобиря, В. Лапшин, С. Слинько і Є. Собченко. Більше 30 років працювала Євгенія Собченко солісткою оркестру Українського радіо. Досконало володіючи інструментом, виконавиця своїм творчим доробком, а він налічує десятки сольних творів для бандури, кілька концертних програм, зробила вагомий внесок у розвиток бандурної інструментальної гри. Логічним продовженням цієї творчости стало створення дуету бандур. Партію другої бандури виконувала А. Вакуленко – музикант з великим досвідом. Робота цього дуету отримала позитивну оцінку. Інтерпретація багатьох зразків народно-інструментальної творчости, супровід відомим вокалістам, дає підстави говорити про високу виконавську майстерність дуету бандур у складі Є. Собченко та А. Вакуленко.

З появою за пультом талановитого диригента, народного артиста України, професора С. Литвиненка оркестр став предметом зацікавленої уваги широких музичних кіл. Останні виступи й музичні записи – це значні мистецькі досягнення онов-

Тріо бандуристок: Світлана Мирвода, Любов Гонкало та Тетяна Маломуз
Bandura trio: Svitlana Myrvoda, Liubov Honkalo and Tetiana Malomuzh

леного колективу. Торкнулися зміни і групи бандур. Виріс виконавський рівень майстерності артистів, розширилися мистецько-технічні можливості, а це дає змогу підіймати нові пласти народної музичної культури і високопрофесійної композиторської творчості. Про це свідчать і запис "Концерту для чембало" Д. Бортнянського у виконанні солістів-бандуристів С. Мирводи і Т. Маломуж. Цей запис увійшов у останній компакт-диск оркестру.

Невід'ємною частиною творчої роботи групи є доробок тріо бандуристок у складі Світлани Мирводи, Тетяни Маломуж та Любови Гопкало. Тріо записує на радіо українські народні пісні та пісні су-

часних композиторів. Чудовою окрасою прозвучали голоси дівчат у грандіозному творі молодого українського композитора Володимира Рунчака - фольклорній кантаті "Чумацькі пісні". Тріо бандуристок оркестру народних інструментів з великим успіхом виступає на концертних майданчиках столиці.

Творчість невеличкої, але мобільної в професійному відношенні групи бандур оркестру народної і популярної музики Національної радіокомпанії України допомагає множити число шанувальників бандури, яка поруч з багатьма іншими музичними інструментами відтворює колорит і самобутність української музичної народної спадщини.

*Svitlana Myrvoda, bandura group section leader of the Ukrainian Radio orchestra
Yuriy Yatsenko, Merited Artist of Ukraine, soloist of the Ukrainian Radio orchestra*

THE LIVINGS STRINGS

ABOUT BANDURA IN THE UKRAINIAN RADIO ORCHESTRA

It takes a rich combination of sounds to make Kyiv's National Radio Company Orchestra of Ukraine.

Included are the ethereal sounds of the sopilka, also called the Ukrainian flute, the lush sounds of the violin, subdued sound of the kobza and the contemplative sounds of the bandura.

Professional musicians allow the orchestra to play world and Ukrainian classics. Works of M. Lysenko, M. Zavadsky, S. Hulak-Artemovsky and O. Nyzhankivsky are included in the repertoire. Even works of more recent vintage such as those of L. Revutsky, B. Liatoshynsky, M. Verykivsky, A. Shtoharenko, I. Karabyts, O. Bilash and A. Haidenko are amply represented.

The orchestra is an active laboratory for young Ukrainian composers. V. Stepurko, E. Lionka, I. Kyrylina, and V. Shumeiko were premiered by the orchestra. The tape archives of the National Radio Company preserve rare performances of such glorious voices as those of Z. Haidai, B. Hmyria, I. Patorzhynsky, L. Lytvynenko-Volhemut, and I. Rudenko. The bright, rich sounds of the orchestra attract leading contemporary singers as well.

It would be impossible to assess the importance of each individual instrument but the bandura would always take a leading place

as one of the most unique instruments with its specific timbre. There are two basic types of bandura and, consequently, two styles of playing in Ukraine.

In 1958 P. Ivanov adapted the best features of both bandura types and created an instrument that was suitable for both styles of playing. A mechanism for changing tonalities (keys) was constructed by Ivan Skliar and incorporated into the new instrument. The latest version of this improved bandura is now being used by the orchestra for solo and ensemble playing.

The core of this orchestra became the bandura ensemble organized back in 1934 by Mykola Opryshko, originally consisting of eight members. By 1941 this bandura ensemble grew to 20 members and acquired a bass bandura and a sopilka.

The orchestra was officially incorporated into the Song Ensemble of Ukrainian Radio in 1959.

In 1965 the bandura ensemble became an orchestra conducted by Andriy Matviyovych Bobyr but still existed as a separate unit from the Song Ensemble of Ukrainian Radio.

Bobyr acquired his love for music from his mother who sang Ukrainian folk songs often while he was growing up. In 1941, during his service in the air force, he handmade his first bandura and played it for his fighter

pilot friends. The bandura remained his constant companion for the rest of World War II.

After the war, Bobyr graduated from the conservatory as opera and choir conductor. Many students are now active as bandura performers and teachers. A. Bobyr, V. Lapshyn, S. Slynko and E. Sobenko left their mark on the development of the bandura section in the Ukrainian Radio Orchestra before they died.

Evhenia Sobchenko left many bandura compositions written during her 30 years as a bandura soloist in the orchestra. She was also among the first in arranging music for two banduras which she performed with A. Vakulenko. The Sobchenko-Vakulenko

bandura duet was highly rated by critics.

Recently, professor S. Lytvynenko, holder of the title "Peoples Artist of Ukraine", became music director of the Ukrainian Radio Orchestra. The orchestra attained national prominence. The latest recordings attest to its high artistic achievements.

The bandura core of the orchestra, not numerous but certainly progressive in the musical development and recognition of the Ukrainian national instrument, is now helping to attract new admirers and promote its role with the other instruments as a carrier of the musical inheritance of the Ukrainian nation.

*Обкладинка диску Оркестру Української Національної радіо-компанії
National Radio Company Orchestra of Ukraine: a CD cover*

БАНДУРА В КИЇВСЬКІЙ ДИТЯЧІЙ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ

Київська дитяча Академія мистецтв, заснована в 1994 році, є державним закладом інноваційного типу, де поряд із загально-освітніми вимогами функціонують спеціалізовані центри: науково-дослідний, комп'ютерний, інформаційно-видавничий, філармонічний, виставковий, продюсерський, тощо. Структура безперервного навчання академії (підготовча-початкова-середня-вища школи) дає можливість виховати високопрофесійних спеціалістів (бакалаврів) з різних мистецьких дисциплін. У межах академії діють 4 факультети: музичний, образотворчий, хореографічний і театральний. У процесі навчання (16 років) діти можуть розкрити свої творчі задатки, мають свободу вибору професійного напрямку, доступ до всіх надбань національного та світового мистецтва. Вивчення трьох іноземних мов також сприяє розширенню світогляду. В такій атмосфері діти вчать гри на різних інструментах, серед яких є й бандура.

Розвиткові бандуриста-професіонала, окрім спеціальної програми з бандури, допомагають такі обов'язкові предмети, як музична грамота (сольфеджіо, теорія, гармонія), хор, вокал, диригування, композиція, додатковий інструмент.

Охоплюючи весь навчальний процес, слухаючи провідних солістів, які часто виступають на сцені академії, вивчаючи композицію, вокал, юні бандуристи самі пи-

шуть інструментальну музику, пісні, беруть участь у конкурсах.

Обов'язковими є звітні концерти факультету, які відбуваються у великому залі і перетворюються у велике мистецьке свято, на яке запрошують поважних гостей: музикантів, батьків, представників телебачення і преси, міської адміністрації.

Незважаючи на юний вік бандуристів, є серед них вже дипломанти і лавреати республіканських та міжнародних конкурсів. В класі викладача О. М. Купчиної навчається багаторазовий лавреат республіканських конкурсів Олександра Богдан. Цього року вона отримала "гран-прі" на конкурсі ім. В. Кабачка в Полтаві. Друга студентка О. М. Купчиної – Ксеня Москаленко стала лавреатом III премії цього ж конкурсу. Викладач цих дівчаток може пишатися успіхами своїх вихованок.

Лавреатами міжнародного конкурсу стали бандуристки класу заслуженої артистки України Галини Іванівни Менкуш. Серед них Анастасія Кравченко (двічі лавреат), Іванця Калашник (II і III премії), та дипломант цього ж конкурсу Катруся Коврик.

Юні бандуристки часто виступають на концертних сценах столиці, а також з честю репрезентують мистецтво бандуриста за кордоном. Їхня програма дуже різноманітна – від народної пісні, романсу – до поліфонічних творів, інструментальної

*Ансамбль бандуристок в Київській дитячій академії мистецтв
Bandura Ensemble at the Children's Arts Academy of Kyiv*

музики і власних композицій. Іванця Калашник - 3 роки грає на бандурі і вже побувала в Швеції з гастролями, а Катруся Коврик виступала з сольними концертами в далекому Туркменістані, де зі сльозами на очах її слухали не тільки українці, але й італійці (в посольстві Ватикану), туркмени.

Анастасія Кравченко є багаторазовим лавреатом конкурсів юних талантів не тільки як бандуристка, але й як виконавиця естрадної пісні, вона часто виступає по радіо і телебаченню.

Виступи бандуристок настільки подобаються слухачам, що вони присилають листи вдячності на адресу академії, дякують викладачам та ректорові – народному артистові України, професору М. І. Чемберджі.

Тож нехай щастить майбутнім блискучим музикантам-бандуристам на їхній творчій дорозі, та щоб ніколи не згасала свіча справжнього мистецтва, яка засвітилася в їхніх серцях.

Halyna Menkush

BANDURA AT THE KYIV CHILDREN'S ART ACADEMY

The Kyiv Children's Art Academy was founded in 1994 is an innovative establishment. In addition to the general pedagogical division there are specialized departments such as the research, computer, information publishing, exhibition, philharmonic and the production. The continuous educational structure allows for preparing highly qualified specialists who progress from the preparatory, grade school, middle school, high school and finally through the college levels in all the disciplines of the arts.

There are four main schools in the academy: music, fine arts, choreography and theater. In the course of the 16 years of study, young people have opportunity to develop their talents with free access to national and world arts. The bandura is featured among the instruments in the music school.

Solfeggio, music theory, harmony, vocal studies, choirs, conducting, composition and a second instrument allow for a broader preparation of a young bandura student. By attending concerts at the academy children learn to use their imagination for individual creativity. They also participate in various competitions.

The obligatory faculty recitals in the big concert hall are festive events conducted in front of parents, TV cameras, newspaper critics, professional musicians and representatives of the city administration.

Young students from the academy often win competitions in other cities. For example, Oleksandra Bohdan, a student of O.M. Kupchyna, won the grand prize at the Kabachok Competition in Poltava. Ksenia Moskalenko, a student of the same instructor won the 3rd prize in the same competition. Students of Halyna Menkush also won prizes at the International Bandura Competition. Among them were Anastasiya Kravchenko who twice won the first prize, Ivantsia Kalashnyk received 2nd and

3rd prizes and Katrusia Kovryk received an honorary diploma.

The young bandurists from the academy play concerts both Ukraine and abroad. Ivantsia Kalashnyk was invited to Sweden three times and Katrusia Kovryk performed in Turkmenistan at the Vatican Embassy with great success. Anastasia Kravchenko competed as a bandurist and as a popular vocalist. As a result, she was invited to perform on radio and television.

Professor I. M. Chemberdzhi, the President of the academy, Peoples artist of Ukraine, often gets enthusiastic letters of praise and gratitude on behalf of his talented students.

May luck and fortune always be with these youthful talented artists as they captivate their audiences and achieve the highest levels in their artistic endeavors in Ukraine and around the world.

*Студентка 4-го курсу, лавреат міжнародного конкурсу (3 премія) Іванця Калашник та викладач Галина Менкуш
Ivantsia Kalashnyk, pupil of 4 grade, Laureate of International Competition (3rd prize) and her teacher Halyna Menkush*

ТЕРНИ І ЗІРКИ ЗАСПІВУ

Доки звучить бандура - житиме Україна

Народному ансамблеві бандуристок "Заспів" Львівської політехніки - 50 років.

У 1950 році на засланні у Томській області брати Жеплинські, недавні студенти, учасники першої капели бандуристів Львівської політехніки, створили колектив бандуристів із каторжан. Українці самі робили струни для інструментів із кишок впольованих ними звірів і своєю грою та співом полонили співв'язнів та сибіряків.

Майстрували бандури за кресленнями першого керівника капели бандуристів Львівської політехніки Олега Гасюка, арештованого за "антирадянську діяльність", і політв'язні в Комі АРСР. І линули у північні російські простори українські пісні та думи, звеселяючи каторжан і вселяючи їм надію на те, що "прийде час, і пута розірвуться".

У Львові ж у цей час плакали обірвані струни бандури. Після арештів кількох учасників першої капели бандуристів

Львівської політехніки колектив був розпущений. Голос бандури - унікального суто українського інструменту, який будив і бадьорив дух українців, возвеличуючи українську історію - хотіли змусити замовкнути навіки.

Недоспівана пісня

А починалась історія першої капели бандуристів Львівської політехніки у 1949 році. Організатором та керівником колективу був Олег Гасюк, побратим визначного бандуриста Юрія Сігналевича. Складалась тоді капела з 14 юнаків (це вже згодом до кобзарського мистецтва почали прилучатись дівчата). За словами Богдана Ониськова, доцента кафедри будівельних конструкцій та мостів Львівської політехніки, тодішнього учасника капели, саме завдяки цьому колективу він та багато інших хлопців оволоділи грою на бандурі, і цей інструмент назавжди увійшов у їхнє життя. До речі, староста першої капели

Перша капеля бандуристів Львівської політехніки (фото 1949 року), зліва направо:

Керівник капели Олег Гасюк, Богдан Жеплинський, Петро Кіндратович, Орест Гасюк, Богдан Боєчко, Роман Жеплинський, невідомий, Іван Хімка, Мирон Нижавський, Богдан Ониськів, Ізидор Богачик, Михайло Табінський.

First Bandurist Chorus of Lviv Polytechnic Institute, 1949:

From left to right: Director Oleh Hasiuk, Bohdan Zheplynsky, Petro Kindratovych, Orest Hasiuk, Bohdan Boyechko, Roman Zheplynsky, unknown, Ivan Khimka, Myron Nyzhavsky, Bohdan Onyskiv, Izydor Bohachyk, Mykhailo Tabinsky.

Богдан Жеплинський очолює нині Львівське відділення Всеукраїнської спілки кобзарів, бандуристів та лірників.

"У 1949 році я навчався на четвертому курсі хіміко-технологічного факультету і захоплювався грою на бандурі і співом, - згадує Богдан Жеплинський. Яким же було моє здивування, коли, повернувшись із зимових канікул, в одній

з аудиторій головного корпусу інституту раптом почув звуки бандури. Відразу поспішив на милий серцю передзвін і серед десятка студентів побачив свого знайомого з капели Сінгалевича Олега Гасюка, який настроював музичний інструмент. Так я потрапив у новостворений колектив, який зібрався на першу репетицію. Гурт обрав мене старостою, і почалася копітка робота. На Львівській фабриці музичних інструментів (вперше в її історії) на замовлення і за кресленнями Гасюка було виготовлено перших 10 бандур (четверо з нас мали власні бандури).

Після свого першого виступу колектив бандуристів став улюбленим мистецьким гуртом студентів Львівської політехніки. Дебют капелі був настільки успішним, що її запросили виступити на великій сцені Львівської опери.

Та дуже скоро керівник капелі Олег Гасюк був заарештований “за антирадянську діяльність”. Після арешту Гасюка колектив очолив студент Михайло Табінський, але згодом арештували і його. А після арешту старости капелі Богдана Жеплинського, його брата Романа та ще трьох учасників колективу, капелю бандуристів Львівської політехніки було розпущено. Бандуристи, що були виразниками духу українського народу, не могли не потрапити в немилість до тих, кому цей дух був ненависний і хто хотів його знищити.

У “Заспіву” дух - незнищенний

По-різному склалися долі репресованих. Богдан Жеплинський, повернувшись в Україну, в сімдесятих роках відновив ка-

пелю бандуристів, до якої увійшла студентська молодь, в тому числі і його дочка Одарка. За давньою кобзарською традицією, в гурті підтримувався зразковий порядок, всі його учасники були справжніми патріотами і знавцями народної культури.

Капеля розгорнула широку концертну діяльність, брала участь у фестивалях “Весна політехніки”. Але у 1985 році колектив спіткала доля першої капелі бандуристів: через виразну національну спрямованість його було розпущено.

1989 року син Богдана Жеплинського Тарас (викладач хіміко-технологічного факультету), прагнучи продовжити справу батька, створює у Львівській політехніці фольклорно-етнографічний колектив “Заспів”, що успадковує незнищенний дух українського мистецтва. “Заспів”, з метою пропаганди ідеї незалежної соборної держави, неодноразово виїжджає на Східну Україну, дає численні концерти за кордоном. У 1997 році на базі колективу відроджується капеля бандуристів Львівської політехніки. Починається робота з формування репертуару, репетиції, концертні виступи на університетських святах та урочистостях. Через два роки капеля отримує звання народної. За особливий внесок у розвиток духовності її нагороджено також спеціальною грамотою Греко-католицької духовної семінарії. З минулого року цей суто жіночий тепер колектив очолює Христина Залуцька.

Зараз у капелі 18 учасниць - студенток різних факультетів Львівської політехніки.

Капеля бандуристок Львівської політехніки “Заспів”, кер. Христина Залуцька. Львів 2001 р.
Bandura Chorus of Lviv Polytechnic Institute “Zaspiv”, director Khrystyna Zalutska, Lviv 2001.

*Христина Залуцька - керівник "Заспіву"
Khrystyna Zalutska, director of "Zaspiv"*

“Ми прийшли у “Заспів” два роки тому, розповідають Мирослава Ковальчук, дружокурсниця та Марія Покотило, студентка четвертого курсу - і зараз не уявляємо свого перебування у Львівській політехніці без капели, тобто репетицій, концертів, особливої атмосфери, яка є в “Заспіві”.

Особливо запам’ятався дівчатам виступ на фестивалі студентської культури в Польщі: “Багато людей підходило до нас, цікавилися, звідки ми приїхали, що це за інструмент. Вони не вірили, що бандура може давати таке звучання. Під час нашого виступу дехто стояв за сценою, бажаючи переконатись, що ми не використовуємо фонограму, а граємо самі”.

“Зараз у репертуарі “Заспіву” понад 30 творів: духовна музика, українська та західноєвропейська класика, авторська пісня, українські народні пісні та думи, колядки” - говорить керівник капели Христина Залуцька. “Незбаром має вийти касета і компакт-диск з нашими записами. Завдяки народному дому “Просвіта” Львівської політехніки ми відремонтували п’ять бандур та придбали п’ять нових інструментів (до речі, ми єдиний колектив, який грає на бандурах “Львів’янка”.

Серед найновіших досягнень колек-

тиву бандуристок Львівської політехніки - успішний виступ на цьогорічному Міжнародному фестивалі студентської культури в Польщі. Глядачі на наших виступах, взявшись за руки, співали разом з нами. А після концерту підходили до нас, дякували, просили передати їм касети з нашими записами. Цікава деталь: на цьому фестивалі всіх учасників обмежували півгодинними виступами, а “Заспіву” у нагороду за високий професіоналізм дозволили виступати 45 хвилин. Капеля вже отримала запрошення до Словаччини, Німеччини, Польщі.

А наприкінці листопада в актовій залі Львівської політехніки відбувся ювілейний концерт з нагоди 50-річчя народного ансамблю бандуристок “Заспів”. Це свято об’єднало представників багатьох поколінь - від учасників першої капели бандуристів Львівської політехніки, створеної у 1949 році, до теперішніх студентів-“заспівчан”.

“Ми дуже раді, що маємо таку чудову зміну” - сказав на святковому концерті староста першої капели бандуристів Львівської політехніки, нині голова Львівського відділення Всеукраїнської спілки кобзарів та лірників Богдан Жеплинський. Він засвідчив свою пошану першому керівникові капели Олегові Гасюкові та всім побратимам із першої капели бандуристів Львівської політехніки, а також подякував теперішнім учасникам “Заспіву” за те, що не забувають колишніх членів колективу. Дівчата, у свою чергу, привітали присутніх на святі колишніх учасників “Заспіву” та подарували їм квіти. Вони також висловили подяку керівництву за підтримку колективу і подарували ректорові професорові Ю. Руданському символічну бандуру.

А потім був святковий концерт. Зі сцени линули українські пісні в чудовому виконанні народного ансамблю Львівської політехніки “Заспів”. “Нехай ваш заспів переходить у приспів, приспів у заспів - і хай так буде завжди!” - побажав на завершення свята директор Львівського обласного центру народної творчості Роман Береза. - Адже доки звучить бандура - житиме Україна.

“Заспів” має сторінку на Інтернеті, просимо дивитися: <http://www.polynet.lviv.ua/life/Zaspiv>

JOYS AND SORROWS OF ZASPIV BANDURA ENSEMBLE AT 50

AS LONG AS THE BANDURA RESOUNDS, UKRAINE WILL LIVE

Zaspiv all-female bandura ensemble of the Lviv Polytechnic Institute has celebrated its 50th anniversary. Its history has been long and full of struggles.

Originally organized in Lviv in 1949, the Zaspiv bandura ensemble's first organizer and director was Oleh Hasiuk, a friend of the distinguished bandurist Yuriy Sinhalovich. There were 14 male members in the ensemble, only later young women were allowed to join. According to Bohdan Onyskiv, Assistant Professor at the Bridge Building and Structural Integrity Department, a member of the ensemble, students took the opportunity to learn to play the bandura and retained it as part of their lives even until the present day.

At the time, Bohdan Zheplynsky was the head of the Lviv chapter of the All Ukrainian Bandurists Union. The ensemble became very popular after its first public performance on the big stage at the Opera House. However, its success brought about the arrest of Oleh Hasiuk, Zaspiv's director, for spreading Ukrainian national activism. Hasiuk was replaced by Mykhailo Tabinsky, but he too was arrested a short time later. After three more members of the ensemble, including the Zheplynsky brothers, were arrested for anti-soviet activity, the ensemble was disbanded.

The expression of Ukrainian culture was obviously intolerable for the Soviet Russian government.

At the Tomsk regional prison camp, the Zheplynsky brothers founded a bandura ensemble. Banduras were made from scratch from drawings provided by their friend Oleh Hasiuk. To make their own bandura strings they were forced to use gut from the intestines of wild animals which they hunted for food.

The resulting music made life easier for their fellow prisoners and the local Siberian population. But while there was music in the northern frozen wastelands of Russia, the music was silent at the Institute in Lviv.

Nevertheless, the sounds of the Ukrainian bandura were awakening the spirit and the history of the land which their captors tried to eradicate from their minds.

The songs and dumas gave them hope that some day they would be free.

Bohdan Zheplynsky was eventually released from Siberia in the seventies. He returned to Lviv where he reassembled the bandura ensemble. Again, using the Lviv Polytechnic Institute as a base, the ensemble began to perform concerts.

But, by 1985 the ensemble became too popular for the Soviet government and was disbanded. It was declared to be too Ukrainian for its own good.

After the disintegration of the Soviet Union in 1991, Ukraine became an independent country. Six years later, the Polytechnic Institute became the base for the rebirth of the bandura ensemble once again. Under the name "Zaspiv" it has become an all-female ensemble. Khrystyna Zalutska, a graduate from Lviv State Conservatory, was appointed its musical director and conductor in 2000.

Zaspiv bandura ensemble now boasts over 30 members in its repertoire. There are plans to release a cassette and a CD in the very near future. With some help from the literary club "Prosvita" at the Polytechnic Institute, five banduras were rebuilt and refinished and five new instruments were acquired. All of the banduras were designed by Prof. Vasyl Herasymenko and were products of the Lviv "Trembita" factory of musical instruments.

In November, 2000, Zaspiv celebrated its 50th anniversary at the Lviv Polytechnic Institute. Bohdan Zheplynsky, head of the Lviv chapter of the all-Ukrainian Bandura and Lirnyks Union, honored the leaders of the ensemble since its inception in 1949. A grand concert was held to commemorate the event in the presence of Lviv city dignitaries and a full house audience.

Zaspiv web page: www.polynet.lviv.ua/life/Zaspiv.

“ВІД БОГА НАША ПІСНЯ, НАША МОВА...”

Цей пісенний рядок Ігора Білозора у виконанні Надії Заборної під супровід капели бандуристок “ДзвінГа” 2 грудня 2001 року у концертній залі ім. Станіслава Людкевича Львівської обласної філармонії відкрив III Фестиваль кобзарського мистецтва імені Юрія Сінгалевича*). Метою фестивалю є відродження і збереження традицій національного музичного мистецтва, пропагування співом та грою на бандурі кращих зразків української та світової класики, народної пісні, духовної та сучасної музики. У фестивалі традиційно беруть участь як аматори, так і професійні бандуристи.

Учасниками фестивалю були численні гості та львівські виконавці. Серед них відомі кобзарі-бандуристи: львів'яни - старійшина фестивалю Михайло Баран і кобзар, який ще в дитинстві втратив зір - Лайош Молнар, голова Всеукраїнської спілки кобзарів, бандуристів і лірників Володимир Єсипок з Києва, Михайло Коваль з Черкащини, заслужені артисти України: Марія Сорока (у складі тріо “Червона калина”), Людмила Посікіра та Святослав Тиравський (соліст капели “Карпати”), гість фестивалю - відомий бандурист Остап Стахів, професійна капела бандуристів Українського товариства сліпих (УТОС) “Карпати” (значна частина учасників якої мають вади зору), чудові дитячі колективи: зразкова капела бандуристок “Ягілка” Будинку естетичного виховання дітей та юнацтва Залізничного району м. Львова та капела хлопців-бандуристів “Гамалія” Школи кобзарського мистецтва Центру творчості дітей та юнацтва Галичини (Львів), капели й ансамблі бандуристок (більшість із яких має звання “народний”): “Чарівні струни” Львівської залізниці, “ДзвінГа” громадської організації “Дзвін Галичини” м. Львова, “Галичанка” Будинку культури працівників зв'язку м. Львова, “Зоряниця” Львівського національного університету ім. Івана Франка, “Кобза” Львівської державної ветеринарної академії ім. С. Гжицького, “Заспів” Національного університету “Львівська політехніка”, “Дивоструни” Звенигородської музичної школи Пустомитівського району Львівської області, “Вишиваночка” Народ-

ного дому села Сасів Золочівського району Львівської області, ансамбль бандуристок Львівського державного музичного училища ім. С. Людкевича, квартет “Львів'янки” Львівської музичної академії, тріо “Намисто” Львівського державного музичного училища ім. С. Людкевича та “Червона калина” Всеукраїнської спілки кобзарів, бандуристи-солісти: Оксана Герасименко - композитор і викладач Львівської державної музичної академії ім. Миколи Лисенка, Надія Ватаманюк, Оксана Савицька з Львівської обласної філармонії, Надія Кульчицька з Пустомитівського районного народного дому, Юрій Герасименко - студент Львівського національного університету ім. Івана Франка, Іванна Лесик - студентка Рівненського державного музичного училища, Олексій Миколайчук та Віктор Пашник - студенти Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, та багато інших виконавців - всього майже пів тисячі учасників.

Ляйтмотивом фестивалю стала коломийка “Я музику дуже люблю, на музику піду, як музика тай заграє, забуду я біду...” Цей твір Андрія Гнатишина на початку фестивалю чудово виконали бандуристки капели “ДзвінГа”, відразу звеселивши все глядацьке товариство, а капела бандуристів “Карпати” цим же твором, уже на “біс” (поза програмою), під бурхливі оплески вдячних глядачів феєрично завершувала фестиваль.

Голова Всеукраїнської спілки кобзарів Володимир Єсипок не приховував свого захоплення від різноманіття бандурних колективів, професійного рівня виконавців – чудового співу та гри на бандурах і запевнив присутніх, що він докладе всіх зусиль аби наступний IV Фестиваль кобзарського мистецтва ім. Юрія Сінгалевича став всеукраїнським фестивалем-конкурсом.

У рамках фестивалю була проведена виставка бандур виробництва АТ “Трембіта” (автор розробок – відомий бандурист, професор Василь Герасименко), відбулася також презентація аудіопродукції фестивалю та нових нотних видань для бандури.

Фестиваль отримав багато схвальних відгуків у засобах масової інформації, зокрема публікації в газетах “За вільну Ук-

раїну” за 7.12.01, “Поступ” за 4.12.01, “Ви-сокий замок” за 4.12.01 та програмі “Культура” Львівського телебачення за 17.12.01.

Організаторами фестивалю, який проводиться раз на два роки, були Львівське відділення Всеукраїнської спілки кобзарів Львівщини та Львівський обласний центр народної творчості. Цього року активно до цієї роботи долучилася громадська організація “Дзвін Галичини”. Спонсорську підтримку фестивалю надали: Львівський

холодокомбінат, ринок “Південний”, ТзОВ “Ензим” (Львівський дріжджовий завод). Інформаційними спонсорами фестивалю виступали: газети “За вільну Україну” і “Ви-сокий замок” та Львівська обласна державна телерадіокомпанія.

*) Юрій Сінгалеви́ч - зачинате́ль і подвижник відродження кобзарського мистецтва в Галичині, один з визначних бандуристів початку ХХ століття (дивись ж. “Бандура” № 75 за 2001 рік)

Roman Bereza, Candidate of Arts, Head of the Organizational Committee for the Third Yuriy Sinhalevych Kobzar Festival in Lviv

“OUR SONGS AND OUR LANGUAGE CAME FROM GOD...”

This was the song by Ihor Bilozir that opened the Third Sinhalevych Kobzar Festival, December 2, 2001, at the S. Liudkevych Hall of the Lviv Philharmonic Society. The song was performed by the bandura ensemble “DzvinHa.”

The goal of the festival was to revive and keep musical traditions in Ukraine, whether they are secular or sacred, contemporary or classical. The festival was open to professionals and amateurs alike. Performers came from Lviv and many other parts of Ukraine.

Among them were Mykhailo Baran, senior kobzar from Lviv; the blind kobzar Layosh Molnar; Volodymyr Yesypok, head of the National Kobzar and Lirnyks Union, Kyiv; Mykhailo Koval of Cherkassy; merited artists Maria Soroka and Liudmyla Posikira, soloists from “Karpaty” Bandurist Choir Sviatoslav Ty-ravsky; and also guest Ostap Stakhiv, bandura ensemble “Karpaty,” whose many members are blind; children’s female ensemble “Yahilka”; children’s male bandura ensemble “Hamaliya”; famous bandura ensembles “Charivni Struny”, “DzvinHa”, “Halychanka”, “Zorianytsia”, “Kobza”, “Zaspiv” from Lviv; “Dyvo-Struny” from Zvenyhorod; “Vyshyvanochka” from Sasiv near Zolochiv; bandura ensemble from Lviv Music College; bandura quartet “Lvivianky” from the Lviv Academy of Music; Bandura Trio “Namysto”; and “Chervona Kalyna” of the Kobzar Union.

Among the soloists there were Oksana Herasymenko, senior instructor of the Lviv Lysenko State Music Academy; Nadia Vata-maniuk and Oksana Savytska from the Lviv Regional Philharmonic Society; Nadia Kul-chytska from Pustomyty; Yuriy Herasymenko from Lviv University; Ivanna Lesyk from Rivne; Oleksiy Mykolaichuk and Victor Pashnyk from Chernivtsi, and many others.

Altogether, there were almost five hundred performers.

The festival began and ended with the theme song “I love music. I will go where there is music” by Andriy Hnatyshyn. “DzvinHa” introduced the festival with it and “Karpaty” ended it.

Volodymyr Yesypok, head of the Kobzar Union of Ukraine, was so impressed that he suggested making the 4th Festival into an All-Ukrainian Sinhalevych Festival-Competition.

There was an exhibit of all types of banduras currently being made by the Lviv “Trembita” Factory according to designs of the well-known professor Vasyl Herasymenko. New printed music and recordings for bandura were also exhibited. The press, radio and television responded with reports full of praise and enthusiasm.

The festival was sponsored by the Lviv Chapter of the All-Ukrainian Kobzars Union and the Lviv Center for Folk Arts, Lviv Refrigeration Co., Pivdennyj Market, Enzyme Yeast Co., Za vil’nu Ukrainu Newspaper, Vysokyj Zamok magazine, and Lviv Radio-Television Co. which co-sponsored the event.

*В. Єсипок, Л. Посікіра та Л. Молнар
V. Yesypok, L. Posikira and L. Molnar*

DETROIT KAPELYA TRIP TO KYIV

AUGUST 2001

Inasmuch as some subscribers are interested in the outcome of the Detroit Kapelya trip to Kyiv in August of 2001, I'll write about some of my impressions of the trip. I think the subject will raise some questions as to how some of us diaspora Ukrainian bandurists relate (or don't) to Ukrainian culture and bandurists in Ukraine.

As a whole, the concerts were a success. Never in my life have I witnessed such an emotional reaction from a concert of both the performers and the audience. We performed six times in various Kyiv venues. The most fascinating aspect of the concerts, in my opinion, was the variance between concerts. Each one had a different program, a different audience, and a different feel.

We first performed at the Teachers' House, just down the street from St. Sophia's Cathedral. I found out recently that this was the site where the first Ukrainian parliament met in 1917. The concert was planned somehow at the last minute, and all those in attendance heard about it by word of mouth. This is pretty amazing, considering that the place was packed (maybe 500 seats or more), and most of those in attendance were Ukrainian intellectuals. Many of the active bandurists of the Kyiv scene were there, such as Mykhaylo Tovkaylo, Serhiy Bashtan, the Herasymenko sisters, Roman Hrynkiv's top students, several members of the Kobzarsky tsekh, and Volodymyr Yesypok. We performed a full concert with several a cappella works as well as many standard Kapelya numbers. Someone requested an encore of *Haydamatska Pisnya*. It may have been Damyan Snih who remarked that this concert was perhaps the best Kapelya has performed.

Later that day, we performed at "Palats Ukrayina" which is the big concert hall in Kyiv. We performed with many other diaspora groups from all over the world in a concert that lasted many hours. Another group that performed was a trio from the USA comprised of Natalia Mahlay, Michelle Schidowka, and Roma Konecky. They performed a few a Capela works beautifully, and one chorister remarked that he thought the women performed better than the Kapelya.

Compared to the rest of the program that night they were perhaps the only group to perform in a manner and style that felt truly fresh (new wind). It was neither classical nor was it Ukrainian village folk. It was something truly original and I'm quite happy that Ukraine got a chance to hear it that evening. Kapelya did its job equally well. I don't know whether the chorus realized it or not but tickets to this concert were way beyond the means of honest Ukrainians (unless they were invited without cost). President Kuchma was expected to be there that night but he did not attend, even though the hall had been checked by bomb squads the night before. There were protests the day of the concert in front of the hall.

Ukrainians protested the ridiculous ticket prices of the concert, somewhere around a month's salary. To me, this concert felt more like a battle than a performance. As well, the chorus seemed more like an army than a group of musicians, and we performed accordingly. A strange thing happened at the close of the concert. All the groups were asked to enter the stage at the close. I'd thought there would be some sort of final bow or last words but when the curtain went up, everyone had gone home.

The next day we sang the Divine Liturgy at St. Michael's Cathedral (opposite the St. Sophia's Cathedral belfry). We sang jointly with another church choir.

My uncle from L'viv was at the service, and happened to see Viktor Yushchenko with his young daughter. I was surprised that he'd be out in public without any bodyguards (I guess hitmen don't go to church). After that, we went to Podil to sing part of a service at one of two Ukrainian Catholic churches in Kyiv (Kapelya's religiously correct thing to do). The people in attendance there were very appreciative.

That evening at about 6 p.m., we performed outdoors at another showcase with a few other groups for national TV in front of St. Michael's Cathedral. I believe they wanted us to lip sync this performance, but luckily, we were allowed to sing. Who knows, they may have put on a recording of the Kyiv Kapelya instead? For me, in terms of venue,

*Бандурист з Нью-Йорку Юрій
Фединський*

Bandurist from New York Jurij Fedynskyj

this was the best place in Kyiv to perform. The temperature was great, St. Sophia's Cathedral belfry and Khmelnytsky's monument were in our view, and the sun was just over the horizon.

The next day, we had our final performance at the residence of the American ambassador to Ukraine. The mansion actually used to be Lazarenko's, believe it or not. The people in attendance were mostly expatriate Americans there for political reasons or just to party. There may have been some other Europeans there, but the only Ukrainians were the ones serving hors d'oeuvres or guarding the palace. The energy between the Kapelya and the crowd was non-existent, at least that's what I felt. Many people sat and smiled but I could not detect any emotional response. Out of all of the concerts that I have performed with Kapelya, this was perhaps the worst one. Not that we performed badly but that what we performed was empty - there was simply no soulful connection between the chorus and the crowd. This concert to me felt very strange and awkward.

The main element that interested me about these several concerts, and Kapelya's trip to Ukraine as a whole, was what purpose Kapelya has in spending thousands of dollars for a week long trip to Kyiv. I heard

numerous comments from many of the choristers about how they were sick of being in Ukraine, how they couldn't wait until they got to Prague to party, or back home to be with their families. Many complained about the terrible food, the Russian language, the logistic disorganization, etc. Many seemed afraid to make contact with the culture, except for a bit of architectural sightseeing on the side.

My question is why do we go if it's so unpleasant for everyone? Do we do it out of duty? Do we want to try to prove how much more Ukrainian we are than present day Ukrainians? I recently spoke with the sponsor for the trip and he thought the latter to be true. I think everyone in the chorus was touched by the emotionally charged concerts, and this alone is enough to keep them singing or playing in the chorus. Perhaps these concerts are why the Kapelya has stayed together for so many years. I could not help but feel that on such a trip to Ukraine the Kapelya had more of a purpose than just to have their egos filled by patriotic Ukrainians in Kyiv. I definitely felt that at these concerts Ukrainians in Ukraine needed to hear the remnants of their culture that had escaped the Soviets to survive in the diaspora for some fifty years. Not that our diaspora culture is any more valid than that in Ukraine, but that we have preserved some of our national pride and sentiment through the years. It's true that the Ukrainian culture that exists in the West is markedly different from that of Ukraine. Regardless of this, these few concerts last month proved to myself, as well as many others, that there are enough elements of commonality between the two cultures. I think it's very important that Ukraine see that many Americans and Canadians value their Ukrainian heritage sufficiently to have successfully resisted complete Americanization, and have managed to keep their ties to Ukraine intact.

Maybe concerts such as these can have enough of an effect on Ukrainian culture to do some good for contemporary Ukrainian culture, hopefully more than Coca Cola and Mc Donald's could do.

Юрій Фединський,
член Української капелі бандуристів ім. Т. Шевченка, Детройт

ПОДОРОЖ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ЗІ США ДО КИЄВА В СЕРПНІ 2001 РОКУ

Багато друзів запитували, як пройшла наша подорож до Києва під час святкування 10-ої річниці Незалежності України, тому я вирішив описати свої враження.

В цілому, наші концерти були успішними. Ніколи перед тим у моєму житті я не бачив такої емоційної реакції з обох сторін - виконавців та публіки. Ми мали шість концертних виступів у різних концертних залах, причому кожен з тих виступів був неповторним - кожен мав іншу програму, іншу публіку та й інше почуття.

Наш перший концерт відбувся 18 серпня 2001 року в київському Будинку вчителя, який знаходиться недалеко від Собору Св. Софії. Концерт був запланований у майже останню хвилину і публіка була повідомлена телефонними дзвінками та через розголос. Та що найцікавіше - зал був заповнений на всі свої 500 глядацьких місць, і в основному слухачами були представники української інтелігенції, які дуже тепло приймали наш кожен номер. Серед них Михайло Товкайло, Сергій Баштан, сестри Герасименки, студенти Романа Гринькова, кілька членів кобзарського цеху, голова Кобзарської спілки Володимир Єсіпок та ін. Ми виконали кілька творів без супроводу (а саpella) та також ряд капелянських пісень. Член капелі Дам'ян Сніг пізніше зауважив, що це був, мабуть, один з найкращих виступів капелі.

Пізніше того самого дня ми виступали в Палаці культури Україна разом з багатьма іншими діяспорними групами українців, які прибули з різних країв. Учасників було дуже багато і концерт затягнувся на кілька годин. Ще одна група з США - вокальне тріо у складі Наталі Махлай, Роми Конечької та Мішел Житовки - брало участь у концерті. Вони виконали українську народну пісню акапельно в своєрідному для них стилі - це не було клясичне виконання, ані сільська манера. Це було щось свіже і оригінальне і я радий, що публіка в Україні мала змогу їх почути. Капела також гарно виступила з двома композиціями.

Не знаю, чи уявляли собі учасники що ціна квитків на цей концерт куди перевищувала середню місячну зарплату скромного жителя України. Як на мене, то цей концерт скоріше всього нагадував битву, і

наша група почувалася, як армійський загін, а не як колектив музикантів.

Наступного дня ми відспівали Службу Божу в Свято-Михайлівському Соборі, який відбудували напроти Собору Св. Софії. Ми співали разом з церковним хором. Після того ми поїхали поспівати до однієї з Українських греко-католицьких церков і там люди були дуже задоволені. А увечері того ж дня, 19 серпня, о 6-ій годині вечора ми виконували наші пісні на сцені під відкритим небом. Це був концерт діяспорних колективів для киян. Як на мене - це була найкраща площадка для виступу. Гарний погожий вечір, Св. Софія і пам'ятник Б. Хмельницькому у полі зору і сонце якраз на горизонті.

Наступного дня ми мали останній виступ - у резиденції посла США в Україні. Публіка складалася переважно з американців, або гостей з європейських країн. Українці були хіба в обслуговуючому персоналі. Я відчував, що між нами, артистами і публікою не було ніякого внутрішнього зв'язку. Багато людей сиділо, усміхалося, але я не вловлював жодних емоцій. З тих всіх наших виступів, як на мене, це був найгірший, і це не тому, що наше виконання було погане, ні, а тому, що не було душевного зв'язку між публікою і нами. Я почувався якось дивно і незручно.

Хоча багато з капелян були незадоволені організаційними та побутовими умовами в Україні, все ж таки, я думаю, кожного з нас торкнули ті гарні відгуки публіки. Я також відчуваю, що українці в Україні потребують чути наші виступи, адже це залишки їхньої культури, яка вирвалася від советів і вижила в діяспорі протягом 50 років. Ми зберегли почування наших батьків і дідів через роки і це є цінним. Це правда, що наша культура відрізняється від сучасної української, але не бракує спільних елементів між ними. Я думаю, що дуже важливо українцям бачити і знати, що багато американців і канадійців шанують свою українську спадщину і стараються зберігати її.

Можливо, що такі концерти будуть мати кращий ефект на українську культуру ніж присутність американських Coca Cola та McDonald's.

Борис Списаренко

ЗБУДИ МЕНЕ, МОЯ СВЯТА МАТУСЮ!

До творчого портрету автора “Пісні козацького коша”

Може й беруть завидки “суперників” з інших регіонів України, але ж саме Полтавщина виборює чоловіче місце у кобзарських рейтингах – простіть, люди, такий інопланетний термін – краще – в оглядинах народних співців-кобзарів. З Полтавщини і Вересай, і Китастих, і Володимир Єсипок, і ще багато наших “гомерів України”. І, безперечно, до їхньої когорти життям додано ім’я сімдесятирічного “сивого легіня” Віктора Лісовола, автора музики всесвітньо-відомої перлини козацького застілля, на вірші Вадима Крищенка – “Наливаймо, браття, кришталеві чаші, щоб шаблі не брали, щоб кулі минали голівоньки наші”... Співають її в усіх куточках України, і в світі, де тільки почуєте нашу мову. Це – своєрідна візитка українця, і стала вже ця пісня народною й додають виконавці до неї свої строфи, свої варіанти мелодичних ходів та підголосків.

Віктор Лісовол... Кому доводилося хоч раз почути у виконанні цього кобзаря “Думу про трьох самарських братів”, чи його власну співанку на вірші Тараса Шевченка “Нащо мені женитися”, чи також власну, на народний текст – “Кину пером, лину орлом”, та й ще яку з понад доброї сотні його авторських співанок – той назавжди збереже в своєму співочому тезаврусі відгомін Лісоволового героїчного бас-баритону, звучання якого дивовижно “вмотивоване” опертям на грудні, головні, чи й парадоксальні резонаторні осередки. І як то воно так виходить – що син Івана й Надії, простих собі людей з села Семенівки, інженер з механізації та електрифікації сільського господарства, який самотужки шукав на Полтавщині, Харківщині, Київщині серед аматорських гуртів отого розкрилля для пісенного збурення, котрим дихали змалку груди – знайшов таки себе! Натрапив на оту єдину життєву стежку, котра привела в омріяний світ кобзарства. Шукав довго й самозречено. Шукав радісно й надхненно. Шукав так, як шукає сокіл свого високого лету над принишклими у самозаспокоєнні щигликами та синицями. Шукав і з кожною

новою піснею, кожним акордом на мандоліні, гітарі, акордеоні пересвідчувався: пісня в мені живе! Гармонія Лисенка, Леонтовича, Хоткевича, Кучугури-Кучеренка, Кушнерика, Носача, інших уже відкритих ним для себе композиторів і кобзарів – то гармонія і його життєвого кредо, і відступитися від неї він ніколи не зможе.

Побувавши влітку 1969-го на кобзарському концерті в Києві, зважився на вступ до трирічної кобзарської студії при Музично-хоровому товаристві, яке ще не було тоді розтерзане черговим погромом, вчиненим на початку сімдесятих цековцями, силовиками, ідеологами. Успішно закінчив студію, концертував по Київщині й за її межами. Мені довелося бути з паном Віктором у поїзді по Литві – його виступи прибалти сприймали як дивовижний перегук епох, вбачаючи в бандурі аналог їхнього канклес.

З часом у репертуарі – вже десятки народних й авторських творів, думи “Невольницький плач” та “Про козака-бандуриста”. Скінчив дворічну студію при Національній капелі бандуристів і сім років співав у капелі під орудою Миколи Гвоздя. Це була, мовби, своєрідна консерваторія майстерности, і відчув себе Лісовол повноваговитим колоском у тому житейському житньому дзвінкоголосому лані пісенного багатства рідного краю.

Вийшовши на пенсійні хліба, не впадає в жаху через відомі економічні колізії. Запрошують безгрішні безгрішного – то й іде не за гріш – з подругою-бандурою та часом і з подругою-дружиною пані Зоєю аби в Музеї гетьманства, в Центральній Раді, в Кобзарській світлиці Українського дому люди почули солоспів Віктора Лісовола, чи й романси у виконанні їхнього сімейного дуєту. Принаджує в особистості цього Прометей пісенного вогню така невгамовна жага творення. Він кохається в поетичному вирі і щоразу вибирає для нового твору котрийсь із співомовних творів, і, як мені здається, кобзарських мелодій у бандурі Лісовола – як в океанській мушлі – голосів океану. Він лише відбирає суголосо

його й поетовому серцю... Почувши ж пісню, яка його зворушила, одразу примірить її до свого реєстру та й бере на озброєння. Правда, часом і підправить як композитора так і поета – на свій кобзарський розсуд і смак. Як ось мою авторську “Як рушали козаченьки”, виконувану в обробці М. Гвоздя капелюю. У переспіві Лісовола вона стала розлогою й, здається слухачам, справді “васильківською” козакою похідною.

А то якось прийшов пан Віктор до Кобзарської світлиці дещо заклопотаний: оце ось покажу тобі, мовляв, мелодію, що давно мені допікає. Де б його розжитися віршів, щоб підходили? Бо скільки не перебирав – усе якось не так... І – почав

тихенько награвати мелодію. Як і більшість творів кобзаря, цей привабив мене своєю незвичною епічною розлогістю мелодики. Вийшло якось одразу. І назвалося “Благословіння”. Завершується наш твір рефреном – “Чуєш? Струнами сонця бавиться день-немовля? Сіє на щастя синього рясту земля”. І коли дует цієї славної родини виконує материне благословіння, слухачу вчувається голос саме його матусі, яка благословляє на нові шляхи. А Віктор Лісовол не відступається від свого: упорядковує своїх сто творів, і мріє “ще замолоду” побачити їх подарованими кобзарському братству. На тихі води, на ясні зорі.

*Віктор Лісовол - автор пісні “Наливаймо, браття, кришталеві чаши”
Viktor Lisovol, author of “Pour my brothers till our crystal goblets are full”*

Borys Spysarenko

AWAKEN ME, MY DEAREST MOTHER!

PORTRAIT OF THE AUTHOR OF “SONGS OF THE KOZAK TROOP”

Poltava region is unrivaled in Ukraine as a location for tracing the historical roots of famous kobzars and folk singers such as Veresay, Kytasty, Yesypok and many other “Homers of Ukraine”.

Sharing this same Homeric heritage is Viktor Lisovol who, at 70 years of age, still looks like a grey-haired youth.

Lisovol is perhaps best known as the composer of the world-renowned Kozak song composed to the words of poet Vadym Kryschenko, “Pour, my brothers, till our crystal goblets are full, so the swords fail to take us, and the bullets miss our heads”.

This melody is sung by almost every Ukrainian in every corner of Ukraine and the world,

wherever Ukrainian is spoken. It has all the elements of a folk song because whenever it is sung, new verses are added and new melodic variations and harmonies are introduced.

Whoever has heard Viktor Lisovol perform at least once will always remember the echo of his rich and heroic bass-baritone voice. These songs include "Duma About the Three Samara Brothers", his original melodies "Why Should I Get Married," and "I Will Throw a Feather and Fly With the Eagle," set to the poems of Taras Shevchenko, or any number of a hundred and more original songs.

Lisovol is the son of simple parents, Ivan and Nadia, from the village of Semenivka. As an agricultural mechanical and electrical engineer, he has been searching for the soul of song among the many amateur folk groups of Poltava, Kharkiv and Kyiv regions.

After all his searching, he eventually found it within himself, meeting his destiny and dream to become a kobzar.

Lisovol sought this destiny just as the falcon seeks his flight high above the quiet finches and sparrows. It was a long and difficult path but one filled with joy and inspiration.

With every new song, with every chord on a mandolin, guitar or accordion, Lisovol became more convinced that the song lived within him. The harmonies of Lysenko, Leontovych, Khotkevych, Kuchuhura-Kucherenko, Kushneryk, Nosach, and other composers and kobzars, became his harmonies and creed.

After attending a kobzar concert in Kyiv in the summer of 1969, Lisovol gathered the courage to sign up for a three-year kobzar studio at the music and choral society which was not yet torn apart by the massacres of the 70's by party ideologues and strongmen.

When he completed his studies, he gave concerts in Kyiv and other regions. I happened to be with Viktor during one of his performances in Lithuania where the Baltic people felt that his incredible performance echoed through the ages with the kankles, their analogous instrument.

His repertoire soon expanded and included tens of folk songs combined with his own original ones, the dumas "Cry of the Captives" and "About the Kozak-Bandurist".

Lisovol later completed the two-year studio at the National Bandurist Chorus and sang with them for seven years under its conductor, Mykola Hvozdz. This was similar to conservatory training and mastery, and Lisovol viewed himself as one of the sheaves of wheat in the rich wheat field of song and music of Ukraine.

Upon reaching retirement age and a meager pension, he not allow himself to wallow in economic hardships and despair. Those who could not pay money often invite the penniless Lisovol who gladly performs, whether he is paid or not.

He takes his bandura, his instrumental soulmate, sometimes also his lifemate, his wife Zoya, to the Hetman Museum or the Kobzar Studio at Ukrainian House, where people always still come to hear him sing alone or with his wife.

This Prometheus of song is propelled by an unquenchable thirst for creativity. He loves poetry and is forever composing new melodies to the words that warm his heart. It almost seems that Lisovol's bandura has, within it, all the songs, like the seashell that echoes the sounds of the sea.

Lisovol easily chooses melodies that fit his thoughts. As soon as he hears a song to his liking and that touches his heart, he adjusts it to his key, and is armed and ready.

There are instances when he takes poetic license to brush up music and words with personal flourishes according to traditional kobzar styles and preferences. For example, as with my piece "As the Kozaks Marched On", which was arranged by Mykola Hvozdz, and performed by the chorus, Lisovol stretched it out to make it a truly "Vasylkiv" Kozak march.

One time, he came to the kobzar studio and, somewhat perturbed, said, "Listen to this melody that has been bothering me for quite some time. Where can I get some poems that might be appropriate? Because no matter how many poems I've gone through, nothing sounds quite right." And he began to quietly play his melody.

As in most of his works, I was entranced by its unusual epic melodic vastness. The words came quite suddenly, and we call it the "Blessing." It ends with the words "Do you hear? The infant-day plays with the strings of the sun and sows blue primrose to bring good fortune to the world."

When this family duet performs the Mother's Blessing, each audience member hears his own mother's voice, blessing him along new journeys in life.

Viktor Lisovol does not retreat from his destiny. He is currently assembling his collection of more than one hundred works for the bandura, and dreams of passing them on to his kobzar brotherhood, while still "in his youth".

"On quiet waters, on bright stars...."

БАНДУРИСТ-ПОДВИЖНИК До 75-річчя Олексія Нирка

*Олексій Федорович Нирко
Bandurist Oleksij Fedorovych Nyрко*

Образ бандуриста - це питомий символ українського народу. Сліпий співець з хлопчиною-поводирем, чий пісні-легенди збурювали звитягу слухачів, і красень-козак, що співає про Україну та свою кохану дівчину - його дві головні іпостасі в історії нашої культури. Ці люди з часів козацької слави уособлювали совість нації, були будителями приспаної свідомості або ж цілителями зраненої та розтерзаної душі народу. Минали століття, та сенс цього образу не змінювався, виявляючи дивовижну здатність до збереження одвічних цінностей рідної землі.

Мало що змінилося й у ХХ столітті. Генетичне протистояння пануючій імперській ідеології, що стало характерною ознакою кобзарства, зумовлювало неприйняття його офіційною владою - вона створювала чимало перепон для розвитку цього мистецтва у його питомому середовищі. Та розуміючи свою нездатність подо-

лати і винищити цей феномен із народної пам'яті, була вимушена створювати державні колективи, репертуар яких ретельно переглядався недремною цензурою.

Люди, які присвячували себе кобзарству, часто відчували цю владну "дволикість". Прикладом тому є життя Олексія Федоровича Нирка - бандуриста-виконавця, керівника капели бандуристів, невтомного популяризатора національного мистецтва. З дитинства закоханий у легенди й оповіді про мужніх запорожців, у пісні, сповнені славою й гордістю волелюбного українського козацтва, і палким прагненням волі для рідної землі, він наполегливо опановує інструмент. Мабуть, закономірно, що патріотична зааганжованість юнака не залишилась непомітною для влади: адже він не тільки грав, але й намагаючись вивчити глибинні засади кобзарства, ще й діставав заборонену літературу - і це у 1950-му, коли звинувачення в "українському націоналізмі" було рівноцінним довічному ув'язненню чи страті. Реабілітація після шести років таборів (за вироком - десять та п'ять років заслання) полегшила його долю хіба що відносною волею.

Олексій Федорович повертається в Україну й одразу ж створює тріо бандуристів у Нікопольському педагогічному училищі. Та стан здоров'я змушує його до переїзду у Крим, де він неухильно розгортає свою діяльність. Працюючи у Ялтинському педагогічному училищі, він майже весь вільний час витрачає на організацію нових колективів. У російськомовній Ялті створення двох капел бандуристів було справжнім чудом - а це завжди дратувало владу. Та жодні перешкоди і непорозуміння, жодні труднощі не спинили митця. І він зміг передати свої захоплення учням-учасникам цих колективів. Ось як пише про цю роботу Світлана Суханова: "Своєрідне життя створеної ним капели бандуристів. Кожного навчального року змінюється її склад... Бандуристки співають і грають - Бетговена, Шуберта, Сен-Санса, українські пісні - народні та авторські. В активі капелі - золоті і срібні медалі, більше ста дипломів і грамот різних фестивалів. Гастролює в Києві та Москві, Білорусі,

Франції, Польщі, Угорщині, концерти малих інструментальних груп у Греції, Туреччині, Югославії - це далеко не повна гастрольна палітра капели пана Нирка”.

Саме його праця стала основою для того, щоб Ялта стала потужним центром кобзарського мистецтва в Україні. А з 1992 року тут відбуваються національні та міжнародні фестивалі “Дзвени, бандуро”. Започатковано й проведення міжнародного фольклорного фестивалю, метою якого є розвиток і пропаганда музичного мистецтва різних етносів. Митець активно сприяв відродженню кобзарства і на Кубані, де з його допомогою з’явилися декілька тріо бандуристок і ансамбль при Краснодарському державному інституті культури.

Та здобутки Олексія Нирка не вичерпуються тільки плодами виконавської ниви. Його вихованки керують ансамблями і капелами бандуристів у Севастополі,

Симферополі, Євпаторії, Керчі, Одесі, Дрогобичі, Краснодарі, на Камчатці, у містах Приморського краю і навіть у Німеччині та Марокко. Сім з них мають звання народних. Окрім цього, Олексій Федорович займався вивченням історії бандури в Криму й на Кубані, проводив ретельну роботу та збирав спогади. Результати розшуків виголошувалися на наукових конференціях, оприлюднювалися у періодиці Криму та Кубані.

Складна і цікава доля цієї людини, сповнена неординарними подіями і здобутками, є резонансною для нашого суспільства. Сімдесятип’ятирічний ювілей Олексія Нирка - митця, палкого подвижника національної культури і громадянина став значною подією у культурному житті Криму, пролунавши у багатьох серцях подивом його творчою енергією, наснагою і мужністю.

Natalia Kostiuk

THE BANDURIST MIRACLE-WORKER

OLEKSIY NYRKO CELEBRATES HIS 75TH

The image of the bandurist is a very characteristic symbol for the Ukrainian nation. The blind bard with a young boy as his guide, whose epic songs and legends roused his listeners; the handsome kozak, singing about his love for Ukraine or his beloved sweetheart. They are both embodiments of this strong symbol in the history of Ukrainian culture. These gallant figures from the glorious Kozak period truly personified the conscience of the people, awakening them from a lulled awareness, or healing their wounded and torn souls. Although centuries have passed, their mission has never changed, demonstrating their wondrous capacity in the preservation of the eternal values of their native land.

Little has changed in the 20th century as well. The genetic standoff between the dominating imperial ideology that had become characteristic for the kobzari led to the intolerance of the official regime which attempted to annihilate, or at least hamper, the further development of this traditional art form. However, unable to wipe out the memory of this phenomenon among the people, the regime took a different tack, creating state ensembles, whose repertoire was very strictly controlled.

Those who had dedicated themselves to keeping the art of the kobzari alive were often faced with this governmental dichotomy. An example of such an individual is Oleksiy Fedorovych Nyrko, a bandurist-performer and musical director of a bandura chorus and tireless propagator of this national art form.

Since childhood Nyrko was fascinated by the legends and tales of the brave Zaporizhians, their songs filled with the glory and pride of the freedom-loving Ukrainian kozaks who passionately sought independence for their native land and determinedly sought to master the bandura. Perhaps it was inevitable that the patriotic involvement of this young man did not go unnoticed by the regime, for he not only played, but also tried his best to learn as much as possible about the foundations of kobzar lore, seeking out literature which was forbidden in the 1950s. Such acts were enough for him to be convicted for “Ukrainian nationalism”, a crime punishable by imprisonment or execution. Nyrko was sentenced to ten years hard labor camp and five years exile, but was rehabilitated after serving six years, only slightly improving his fate through the gain of relative freedom.

Continued on Page 66

СУМСЬКИЙ КОБЗАР До 60-річчя Миколи Мошика

Микола Мошик – особа в українському обласному місті Суми дуже відома. Знають його, як виконавця дум, які він може годинами співати, перебираючи струни бандури.

В його репертуарі – пісні на вірші українських поетів і його власні. Рідко який захід обходиться без його участі. Із середини 1970-х років він працює викладачем бандури в Сумському училищі мистецтв і культури ім. Дмитра Бортнянського. Він – голова обласної організації Всеукраїнської спілки кобзарів.

Мошик народився в с. Засулля Роменського району. У сім'ї було шестеро дітей: дві дочки і чотири сини й усі хлопчики згодом стали музикантами.

“Мені пощастило застати той післявоєнний архаїчний час, коли хлопці й дівчата сходилися разом на вечорниці й співали українських пісень. Я грав на гармошці і на баяні, мав до цього діла хист. Пізніше бігав слухати живого кобзаря Євгена Адамцевича. Це були мої перші музичні університети” – згадує Мошик. Після школи закінчив заочний народний університет мистецтв у Москві по класу баяна, був солістом Кіровоградської і Чернігівської філармоній, грав у Київському оркестрі народних інструментів. Пізніше закінчив Київську консерваторію вже по класу бандури. Чому вибрав саме цей інструмент?

Бандура зачіпає найбільш потаємні струни душі. Людина, раз взявши її до рук, не промінєє ні на який інший інструмент. Крім того, вона архаїчна, повертає слухача до джерел національної культури.

Великим досягненням Микола Мошик вважає свою участь у фільмах “Шевчен-

ківський торбан”, “Гей, ви, козаченьки”, “Козацькими шляхами”. Були й інші: цикл фільмів “Скарби музеїв України. Бандурист”, “Кролевецькі рушники”. А не так давно був знятий фільм “Земляки” Сумським телебаченням про Мошика.

Він носить довгі вуса, які колись були в кобзарів 18-19 ст. Це також частина образу, яка відповідає стилю життя. “Дядька” з такими вусами, в національному костюмі й з бандурою школярі слухають відкривши рота. Микола Григорович рахує, що тільки так можна привчити юне покоління любити національну культуру. Сучасне козацтво Мошик не вважає пережитком минулого: зараз нема комсомолу і піонерів, а дітей треба ж чимсь зайняти, захопити якоюсь ідеєю.

У багатьох школах зараз є невеликі козацькі організації. До речі, сам Мошик є крайовий сотник-кобзар Сумського обласного козацького товариства, і має свідоцтво та козацьку форму. Але вважає, що головне – ідея, яка заключається у відродженні України, бо без духовності нації неможливий економічний розквіт. Не можна забувати про свої корені, мову своїх батьків і предків, перетворюючи її в “суржик”. Але й до інших мов треба відноситися з повагою. Не треба вірші Шевченка перекладати на російську мову, а Пушкіна – в українську.

У жовтні 2001 р. Микола Мошик відзначив своє 60-ліття, яке перетворилося у велике свято для бандуристів. Його привітали багато колег як з України, так із-за кордону. Ювілей для нього – це підбиття підсумку, що ще не зроблене.

Микола Мошик - сумський козак
Mykola Moshyk, Kozak from Sumy

KOBZAR FROM SUMY

On Mykola Moshyk 60th Birthday

Mykola Moshyk is well known in Sumy. Born in the village of Zasullia near Romny, he was one of six children. His three brothers also became musicians.

Moshyk has a vast repertoire of dumas. Some dumas are based on the poetry of Ukrainian poets and some on his own text. Mykola performs often and teaches a bandura class at the Sumy Dmytro Bortniansky School of Music, Art and Culture. He is also head of the Regional Kobzar Union.

Having studied bayan in Moscow and becoming a member of the Kirovohrad and Chernihiv Philharmonic Societies and Kyiv Folk Instrument Orchestra, Mykola finally chose the bandura as his instrument and graduated from the Kyiv Conservatory as a bandurist. Kobzar Yevhen Adamtsevych was his model and inspiration.

Why bandura? "Because it touches the most intimate parts of the soul," says Moshyk,

"and it is an archaic instrument that reaches the roots of our culture."

He appeared in several movies about bandurists and kobzars, and he portrays himself in one. Sporting long whiskers, he dresses and acts the part of a kobzar. According to Moshyk, children should be exposed to Ukraine's ancient culture.

Moshyk is currently an officer in a local Kozak chapter and promotes bandurist ideas among the young. The young people need an organization that would replace the pioneers and the Young Communist League. Many schools in Ukraine now have kozak organizations. Ukraine needs a spiritual rebirth in order to restore its economy. These are thoughts guiding motives on his 60th birthday.

The birthday celebration has been completed but the activism is ongoing process; they are not finished by far!

Continued from page 64

Nyrko returned to Ukraine and almost immediately established a bandura trio at the Nikopol Pedagogical College. However, due to poor health, he was forced to resettle in Crimea, where he expanded his activities.

While working at the Yalta Pedagogical College, he spent most of his free time organizing new ensembles. In Russian-speaking Yalta, he organized two bandura ensembles, a miracle that would always irritate the local government. However, no obstacles or misunderstandings ever gave him reason to pause or stop what he was doing. His enthusiasm and passion were easily absorbed by his students, members of these ensembles.

As Svitlana Sukhanova writes: "His Bandura choruses seem to take on a life of their own. Each school year, there are changes in the roster of participants... but they continue to sing and play Beethoven, Schubert, Saint-Saens, Ukrainian songs, folk and original compositions. The chorus earned them numerous gold and silver medals, over 100 diplomas and certificates of honor and distinction from various festivals. They have toured from Kyiv to Moscow, Belarus, France, Poland, Hungary, put on concerts of smaller ensembles in Greece, Turkey, Yugoslavia. And this doesn't even begin to cover the scope of concerts of Mr. Nyrko's Bandura Chorus."

It was due to his hard work that Yalta became one of the strongholds of kobzar lore in

Ukraine. Since 1992, national and international festivals, "Resound, a Bandura", an international folklore festival aimed at promoting folk music of various ethnic groups have been held in Yalta. Nyrko also actively supported the renaissance of kobzar lore in the Kuban region, where he helped found a number of bandura trios and an ensemble at the Krasnodarsk State Institute of Culture.

His accomplishments, however, go beyond the creation of all these performing groups. His students have multiplied his efforts, establishing and directing groups of their own in Sevastopol, Simferopol, Yevpatoriya, Kerch, Odesa, Drohobych, Krasnodar, on Kamchatka, even in Germany and Morocco. Seven of them have earned the title of Merited Artists of Ukraine. In addition, Nyrko has researched the history of the bandura in the Crimean and Kuban regions, collecting memoirs and documentation. He presented his results at conferences and publications in Crimea and the Kuban region.

The complex, intricate and fascinating fate of this individual, filled with extraordinary events and accomplishments should resonate throughout our society. The 75th birthday of Oleksiy Nyrko -- artist, tireless promoter of national culture, a true Ukrainian patriot -- is a significant event in the cultural life of Crimea because his creative energy, passion and the courage of his convictions have filled so many of us with awe and respect for this dynamic cultural activist.

ПАМ'ЯТІ ОЛЕГА ВЕНГЕРЧУКА

ЖЕРТВА 911

911 – код смерті. 20 жовтня 2001 р. минуло сорок днів від дня трагедії, яка спричинила в Нью-Йорку й Вашингтоні смерть тисячі невинних людей, а серед них Олега Венгерчука, сина Стефанії Чорної, брата Ліди Чорної-Матіяшек та Ірени Чорної-Андреадіс – працівників редакції журналу “Бандура”. Був він митцем-графіком, роботи якого прикрашали сторінки нашого журналу.

Існує традиція, що в сороковий день по смерті душі померлих назавжди прощаються з цим буремним та гріховним світом і відходять у кращий. 20 жовтня душі біля трьох тисяч жертв небаченого в історії людства теракту, серед яких були й українці, полинули до Господа. Три тисячі чийхось батьків, синів, матерів, сестер, наречених... Вони не дожили, не домріяли, не доспівали, не долюбили.

Заходимо в затишну оселю Стефанії Чорної-Досінчук – і відразу відчуваємо, що тут поселилося велике горе.

У світлиці на нас дивиться з численних фотографій її син Олег, один з тих, до кого 11 вересня (в дату, закодовану цифрами невідкладної допомоги в США – 911) фанатики-терористи принесли на крилах захоплених боїнгів смерть. Ось він разом з дружиною Оксаною й донею Андрейкою, ось ніжно обнімає матір, посміхається поруч з братом Остапом, і тут же фотокарточка, побачивши яку, у нас перехоплює дихання: Олег разом з друзями — життєрадісний і щасливий — безтурботно сміється на тлі... веж-близнюків. Тих самих, руїни яких згодом стали його могилою.

Олегові бракувало 25 днів до свого 56-річчя. Він народився 4 жовтня 1944 р. в

передмісті Відня. Його першого крику ніхто не почув, бо плач новонародженої людини, якій випало нещастя прийти на світ в таку годину, заглушили свист бомб і вибухи снарядів. Він народився під “музику” вибухів і загинув під неї. Така, мабуть, була його доля.

Пані Стефанія згадує: “Ми втікали від більшовицької навали, знаючи, що нас чекає Сибір. З допомогою УПА нам пощастило через Карпати дістатися спочатку до Чехословаччини, а потім – Австрії. У Віденській жіночій університетській клініці й народився мій синочок...”

Олег Венгерчук з дружиною Оксаною та дочкою Андрейкою

Oleh Vengerchuk with his wife Oksana and daughter Andrejka

Пані Стефанія замовкає. Їй важко говорити, а ще важче мовчати. Їй так хочеться виговоритися, виплакати, розповісти людям про своє горе, про несправедливість долі до її сина, який вижив під бомбами у воєнному Відні, виріс з маленького крихітки-“пташенятка” у справжнього красеня, вибився в люди, од-

ружився, виростив красуню-доньку й так безпотрібно загинув у мирний час у, здавалося б, безпечному й захищеному Нью-Йорку. Чому, чому саме він? Материнське серце крається, душа шукає відповідей і не може їх знайти. Чи справді Господь передчасно забирає найкращих з-поміж нас?

“Коли я десятки разів бачу по телевізії, як величезний літак наскрізь прошиває південний хмародер Всесвітнього торговельного центру, на 91-му поверсі якого в компанії “Washington International Group” працював мій син, то щоразу відчуваю невимовний біль. Неначе моє серце пронизує той літак. Там, над вогняним мечем тисяч

літрів пального, що в одну мить спалахнуло, чекав на свою смерть і мій син. У нього не було вибору. Терористи вдарили по південній вежі WTC десь у районі 60-го поверху, а він перебував на 92-му. Усі шляхи відступу були відрізані. Він сидів і чекав на свою долю. А вона була жорстокою до нього. За кілька хвилин мільйони тонн скла, алюмінію й бетону полетіли донизу, зтягаючи у вир смерті й мого Олега. Він безслідно щез у тому вирі. Страшне горе, коли вмирає найрідніша людина, а ще страшніше, коли вона щезає без сліду і не можна навіть поховати його за нашим звичаєм і прийти поплакати на могилу... Він завжди був людиною обов'язку. Коли перший літак з терористами вдарив у північну вежу, працівники офісів у південній, кинулися втікати. Але менеджери всіх заспокоювали, що будівлі, мовляв, нічого не загрожує, уражена лише північна вежа.

Олег уважав, що він не може бути серед тих, хто в паніці втікає з хмародера. Таких, як він, в їхній компанії було лише чотирнадцять. Вони повірили закликам рятувальників й залишилися на своїх робочих місцях”.

Довго ще розповідала нам пані Стефанія про своє життя й про Олега. Про те, як він учився в школі при церкві Святого Юра в Нью-Йорку, як любив жартувати, як захоплювався скульптурою, як мріяв спочатку стати лікарем, але в роки в'єтнамської війни потрапив у медичну лабораторію, куди привозили покалічених у тій війні вояків, і такого там надивився, що вирішив шукати собі інше заняття – не хотів і не міг бачити людські страждання, смерть. Став комп'ютерним графіком. І дуже любив свою роботу. Того останнього в своєму житті дня він поспішав, хотів завершити якесь чергове завдання. Але не встиг.

Графіка - плакат роботи Олега Венгерчука для Школи кобзарського мистецтва в Нью-Йорку, 1980-ті роки

Graphics by Oleh Vengerchuk for New York Bandura School, drawn by him long before the September 11, 2001 tragedy that claimed his life

IN MEMORY OF 911 VICTIM OLEH VENGERCHUK

911 is the code of death. It is the fateful date when terrorists turned those New York towers into rubble with the help of hijacked Boeing passenger airplanes.

On October 20, 2001, forty days had passed since that tragedy in New York and Washington which took the lives of thousands of innocent people.

Among them was Oleh Vengerchuk. He was the son of Stefania Czorny, brother of Lida Czorny-Matiaszek and Irena Czorny-Andreadis, editorial board members of this magazine. Oleh was a graphic artist whose work often appeared here.

There is a belief among Ukrainians that souls of the departed leave our world of the living on the fortieth day in order to enter the world of eternal life. Some three thousand souls of victims, several Ukrainians among them, departed that day to stand before of God. Their earthly dreams were cut short.

Oleh was to celebrate his 56th birthday on October 4, 2001. He was born in Vienna during World War II. There were bombs exploding outside the building when he was born. The sounds of violence accompanied his birth...and his death. Such was his fate.

As we enter the residence of Mrs. Stefania Czorny Dosichuk, Oleh's mother, we immediately feel the sorrow that hangs heavily in this once joyful home. We see photographs of smiling Oleh with his wife Oksana, and daughter Andreika, with his mother, his brother Ostap, and with his friends. In one picture, the twin towers of New York's World Trade Towers are in the background. It was now a photograph of a gravesite for Oleh and many others.

Mrs. Czorny finds it difficult to tell us about her flight from the advancing Soviet army through the Carpathian Mountains, Slovakia, and finally Austria where her son was spared from the bombs and bullets

only to die in the once peaceful New York City. He managed to get married, raise a beautiful daughter and then had to die.

Did God really need him because he was one of the most righteous human beings?

"Seeing the images of the south building being pierced by the airliner on television causes an unspeakable pain in my heart," says Mrs. Czorny. "He worked on the 91st floor for the Washington International Group," she explains.

"It was as if my heart was pierced by that ill-fated airliner. There was no escape for him when thousands of gallons of fuel burst into flames on the 62nd floor. Being on the 91st floor, his escape route was cut off.. Millions of tons of glass, metal, and concrete went down and took my son with them. He was among the fourteen workers who remained on the floor after their managers assured

them that the south tower was not affected."

Mrs. Czorny talked and talked for a long time. It seemed that she was trying to get the event off her chest...but just couldn't.

She told us about the time when Oleh wanted to become an architect, a physician, but then went to Viet Nam during the war. There, he was assigned to a hospital and saw the many wounded casualties of the war. The sights of human suffering and death dissuaded him from pursuing a medical career and instead became a computer graphics artist. He loved his work.

On the morning of that fateful event he was in a hurry to get to work to finish his project. It will now remain unfinished forever....

Олег Венгерчук в свої 30-ті
Oleh Vengerchuk in his 30s

НОВІ ЗАПИСИ БАНДУРНОЇ МУЗИКИ

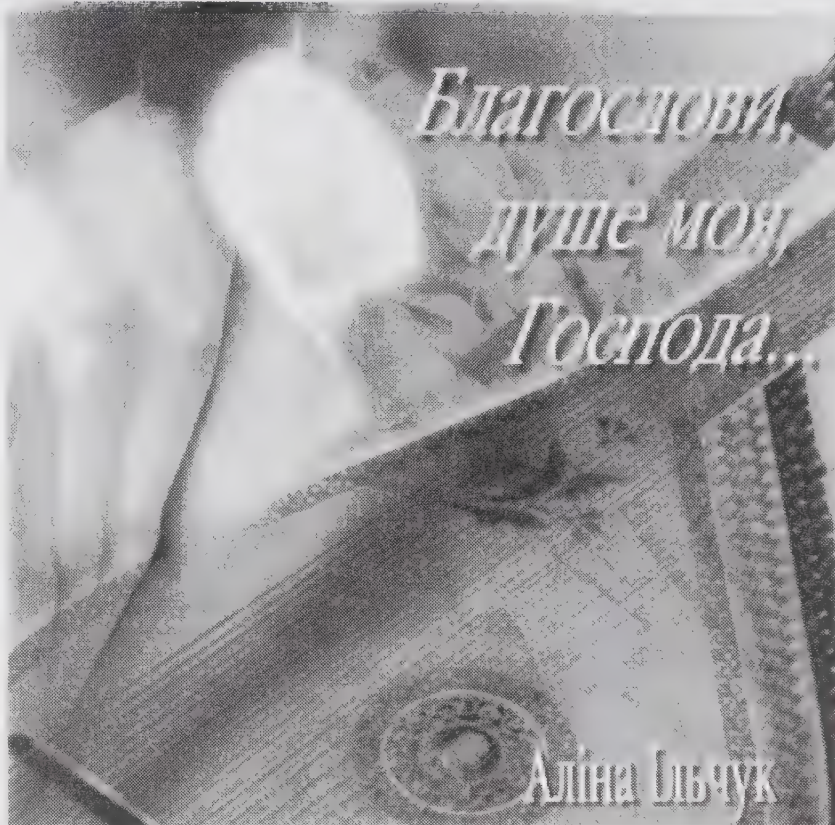
Олесь Береговий – керівник Ансамблю бандуристів ім. Т. Шевченка при товаристві “Просвіта” в Буенос-Айресі, Аргентина

ПЕРШИЙ СОЛЬНИЙ ЗАПИС БАНДУРИСТКИ АЛІНИ ІЛЬЧУК

Під назвою “Благослови, душе моя, Господа...”, вийшов компакт диск української бандуристки Аліни Ільчук. Вона - студентка п'ятого курсу Львівської Музичної Академії ім. Миколи Лисенка (по класу бандури - проф. п. Людмили Посікіри, по класу вокалу – проф. Тамари Дідик). Тематика альбому - суто християнсько-духовного характеру, до якого ввійшло 10 українських пісень, як авторських, так і народних, а п'ять з них - в обробці самої виконавиці.

На графічно дбайливо оформленій обкладинці привертає увагу знімка чернігівської бандури з барельєфом Шевченка. І тут пригадується той факт, що досі бандуристи львівської школи, які записали звукові альбоми, грали на львівських бандурах. Львівська школа гри, яку творив і вдосконалював проф. Василь Герасименко, характеризується виразністю, високоякісним звуковидобуванням, та великим контролем над інструментом. І тому В. Герасименко знайшов, за його словами, “оптимальний варіант” для розмірів струн для своїх бандур (на так званих львів'яках). Отже, струни товстіші, з більшим натягненням, дають точнішу і повнішу атаку звуку. Але Ільчук на чернігівській бандурі, яка в порівнянні має менше натягнення, рівно ж показує прекрасний, барвистий звук, пристрасну гру, але делікатну і нюансну, а це - як наслідок доброї виконавської школи.

Перша пісня “Молитва” (“Благослови, душе моя, Господа...”), музика Галини Менкуш, починається мелодією скрипки, яку виконує Нежат Аблемітов. Цей інструмент включений в майже усіх піснях і дуже влучно. Виконавець-скрипаль стоїть на тому ж музичному рівні, що й бандуристка і тому їхня гра дуже добре поєднується. Треба згадати, що запис якісний, добре збалансований – як інструменти між собою, так і з вокалом, і тому ніколи не перешкоджають одне одному.

“Bless the Lord, o My Soul...” - the first CD by Alina Ilchuk

Голос Ільчук - вишколене сопрано, але вона переважно співає в середньому регістрі, відповідно до молитовного характеру пісень, більшість з яких можуть співати люди без особливої техніки співу. Її голос найкраще звучить у “Пісні про матір” (слова Д. Кота, музика А. Маціяки), ця пісня виконана в трохи вищому регістрі. Стиль виконання - романтичний, чуттєвий, музично дуже успішний. Взаємовідношення з бандурою і вокалом дуже плавне, не відчувається жодного форсування в грі. Що приємно дивує, то збереження основних елементів музичної мови, тобто правильне фразування, динаміка, та артикуляція звуків. Є бандуристи що, навпаки, думають що для доброго виконання вистачає здобути техніку, розуміючи під технікою просту механіку пальців. Безумовно, добра техніка є дуже важливим знаряддям виконавця, але не треба ніколи забувати про музику, що дає сенс існування інструменту. І ось - правильне музичне ставлення найбільш відображене в пісні “Як надійшла любов” (слова Д. Павличка, музика О. Білаша). Складний супровід Ільчук розв’язує дуже добре не

тільки з технічного боку. Вона вміло використовує вище згадані музичні елементи, щоб переконливо передати зміст та емоції через пісню. Наприклад, в даний момент, грає басова лінія “портато” з приглушенням звуку, що зробить дуже приємний ефект і влучно підкреслює характер музики.

Є також кілька зауважень. Пісню “Материнська доля” (слова В. Крищенко, музика О. Зуєва) виконує вокальний дует з Михайлом Глинюком (автор двох пісень з цього альбому). Глинюк має гарний голос, але не ліричного образу, а в більш народному стилі. Треба бути обережним при поєднанні у співі голосів з різними постановками, бо відчувається різниця в співі.

Розв’язки цієї проблеми можуть бути різні, як наприклад, пошукати таку тональність, в якій голоси краще б зливалися, поміняти постановку щоб пристосовуватися до народного співу, або просто вибрати іншу пісню. Навіть можна було спробувати, щоб Глинюк виконав головну вокальну партію, і щоб Ільчук розспівувала легку кантилену, як акомпанемент, щоб підкреслити супровід на бандурі, що вийшов у цій пісні з великим натхненням.

Пісні альбому витримані у лірично-меланхолійному характері з одною особливістю: всі в мінорних тональностях. Бажано було б знайти при виборі пісень також пісні у мажорних ладах, бо ефект, що робить зараз репертуар, у підсумку трохи одноманітний.

Ільчук в цьому записі показує чималий виконавський потенціал. Хотілося б послухати в її виконанні також українські пісні більш побутового характеру, а також й інструментальні твори. Але якщо вона вибрала, як наслідок своєї віри (вона належить до Церкви християн віри Євангельської П’ятидесятників), жанр релігійний, то на мою думку, варто трохи звернути увагу на традиційний кобзарський репертуар, бо там є багато пісень такого змісту. Пригадується Штокалковий репертуар, як наприклад, дума “Буря на Чорному морі” (драматичного характеру), або задумлива “Нема в світі правди” серед багатьох інших прикладів.

У цьому записі можна знайти приємні пісні для душі, які мабуть досі не відомі для широкого кола слухачів. А для молодих виконавців, що шукають добрих музичних прикладів, тут є багато чому повчитися.

Alexandro Beregovoy – director of bandura ensemble in Buenos Aires, Argentina

A FIRST CD BY BANDURIST-VOCALIST ALINA ILCHUK

The CD by Alina Ilchuk, a graduate of the Lviv Lysenko Music Academy, a student of Liudmyla Posikira in bandura and Tamara Didyk in vocals came out under the title “Bless the Lord, o My Soul...” The selections consist entirely of songs with religious Christian themes. Among the ten songs there are five that are arrangements of folk songs and five art songs. The folk songs were arranged for the bandura by the performer herself.

Alina Ilchuk has a pleasant highly trained voice but for this repertoire she utilizes

mostly the middle register which makes the songs more accessible for church congregations.

Her voice sounds at its best in the “Song about My Mother” (words by D. Kot, music by A. Matsiyaka), which is sung in a somewhat higher register. The style of her singing is romantic, expressive and very musical. The balance between the voice and the bandura is very smooth, without any forced emphasis. The phrasing, articulation and dynamics are very impressive. The techni-

continued on page 73

NEW BANDURA
RECORDINGS

Ruta Yawney. *Songs to the Moon.* (Bowen Island, B.C.: Musicweaver Productions, 2001) MWP 1001

In the brochure with the CD, Ruta Yawney thanks her husband Bob and daughter Raya “for listening to my heart sing,” but it is probably Raya who was the primary inspiration for this recording. One could easily imagine Yawney singing lullabies to her little daughter and these tender moments between mother and child gave rise to this collection. Of the fourteen songs and instrumental pieces, fully half are lullabies, and all the other songs deal with the moon and night. Yawney performs all the vocals and on several cuts she is accompanied by Dona Dutchak, her colleague from *Zymova Troyanda* ensemble. In other songs Yawney’s bandura is backed up (in different combinations) with an accordion, cello, celtic harp, doumbec, flute, frame drum, guitar, mandolin, metal reco-reco, pennywhistle, pod rattles, triangle, and violin. The accompanying instruments are very tastefully chosen for each song, and the arrangements are by the performer herself. Two cuts are instrumental pieces, and one of the Ukrainian lullabies is sung a cappella with the women’s trio. Yawney has found an excellent guitarist in Celso Machado, and their duet in “Dream of the Forest Nymph” (O. Bilash) alone is worth the price of the CD. Yawney’s bandura playing is on a high technical level, the other instruments are very well handled and one never tires of listening to the songs, whether individually or through the entire album. Both the nature of the pieces and the arrangements ensure great variety.

Yawney sings in several languages – primarily Ukrainian and English, but one song is in Dutch and another in French. If there is anything to criticize in this CD it may be that some lullabies at the beginning of the disc are sung with too much force to have the desired soporific effect on a child. Having said that, on the other hand I found that some songs did not convey the full emotional impact of the lyrics. Many of them are highly

charged but Yawney sings them rather matter-of-factly. Those are the only critical comments I can make about this album. Overall, the CD is very well done, the lyrics are supplied for each song, in translation if necessary, and all the performers, arrangers and sources are fully identified. The greatest feature of this album is the music itself. This is Yawney’s first album (if one ignores the cassette that *Zymova Troyanda* had produced many years ago), it is an excellent beginning, and listeners will look forward to others by this highly talented musician.

Doremy Fasola

Рута Явна. *Songs to the Moon.* (Пісні до місяця) (Bowen Island, B.C.: Musicweaver Productions, 2001) MWP 1001

Якщо не рахувати касетку, яку випустило тріо «Зимова троянда», в якому чути спів і бандуру Руди Явної, то це перший її самостійний компакт диск. Половина пісень на ньому – колискові, а інші мають нічний характер. З одним винятком, до всіх пісень Явна приграє собі на бандурі, а в більшості їй приграють різні інші інструменти. Їх дуже старанно підібрано до кожної пісні й вони ніколи не конкурують з бандурою Явної, а влучно допов-

Рута Явна - на інтернеті:
www.rutayawney.com
e-mail: ruta@rutayawney.com

нують її. Зокрема вдалий інструментальний дует з гітаристом Селсо Мачадо у пісні Мавки (О. Білаш).

Майже всі пісні аранжувала сама Явна і це їй добре вдалося. Хоч вона не студіювала бандури в консерваторії (її консерваторний інструмент – флейта), але вона досягла високого технічного рівня на нашому інструменті. Можна висловити зауваження, що деякі коліскові виконано надто *forte*, як на той жанр. Натомість, у деяких українських піснях емоційна амплітуда звужена. Інструментальна гра дуже цікава, але голосом можна б сильніше передати драматизм тексту.

Це перший сольний альбом Рути Явної. Сольний у тому розумінні, що на першому місці саме вона виступає як бандуристка й співачка. Бажаємо їй дальших успіхів і нових звукозаписів.

Доремій Фасоля

КОНКУРС НА СТВОРЕННЯ РЕПЕРТУАРУ ДЛЯ УЧНІВ- БАНДУРИСТІВ

В журналі “Бандура” № 75 було оголошено про конкурс на написання інструментальних творів для учнів дитячих музичних шкіл. До грудня 2001 р. до редакції надійшли твори з різних областей України, та кілька з-за кордону. В конкурсі прийняли участь Лілея – з м. Суми, Лель – з м. Запоріжжя, Одарка і Галичанка з м. Львів, Лицар, Козачка та Доля з м. Харкова, Співанка з м. Макіївка Донецької обл., МФ з Клівленду, та Пташка з м. Сакраменто з США. Учасники надіслали 22 твори. Висліди конкурсу будуть оголошені в наступному числі 77 журналу “Бандура”.

COMPETITION FOR COMPOSERS FOR BANDURA REPERTOIRE

In issue #75 we have announced the requirements for composers of children's bandura music. By the deadline of December 1, 2001 we received 22 pieces from different cities of Ukraine and diaspora: Lileya from Sumy, Lel' from Zaporizhzhia, Odarka and Halychanka from Lviv, Lytsar, Kozachka and Dolya from Kharkiv, Spivanka from

Makiyivka - all from Ukraine, MF from Cleveland and Ptashka from Sacramento (USA). The results of the competition will be announced in the next 77 issue.

A FIRST CD BY ALINA ILCHUK *continued from page 71*

cal fluency on the bandura does not get in the way of the musical interpretation of the songs. This is particularly noticeable in the song “When Love Came” (words by D. Pavlychko, music by O. Bilash). The complicated instrumental accompaniment is played with ease and the abovementioned musical qualities in order to enhance the emotional context of the song. The portato passages in the bass line are particularly effective.

The majority of the songs are in minor keys and have a lyrical-melancholy character which adds to the monotony of the album. A few more songs in major keys and with an upbeat character would enhance the overall effect.

Nevertheless, the selections offer quite a few songs for the soul and several that are new to most listeners. Young performers will undoubtedly find musical examples from which they can learn and enhance their own musical skills.

Останні кобзарі

The Last Kobzari
Songs and Dumy of the Blind Bards of Ukraine

Юрій Боровик

ОСТАННІ КОБЗАРИ

Таку назву має компакт диск, до якого увійшли рідкісні записи трьох бандуристів – Єгора Мовчана, Євгена Адамцевича та Георгія Ткаченка, що померли в 60-х роках минулого століття.

Їхня творча діяльність символізує завершення кобзарської епохи і перехід до сучасного професійного бандурного виконавства.

Г. Ткаченко, як і Є. Мовчан, народився 1898 року і, проживши 95 років, слушно називав себе останнім старосвітським бандуристом. Його виконання дум фольклористи вважали рідкісним живим реліктом. Успадкувавши давні традиції від таких знаних майстрів кобзарського мистецтва, як Петро Древченко, Іван Кучугура-Кучеренко та Гнат Хоткевич, з якими доля звела Ткаченка у Харкові, він опанував оригінальний стиль гри на бандурі – “зінківську науку”, який ще називають “харківським способом”.

Несподіванкою стане вміщена на диску розповідь Г. Ткаченка про кобзарство, яка буде у пригоді тим, хто використовуватиме диск у навчальних програмах для молоді.

Записи, а це думи та народні пісні, відреставровані і мають якісне звучання. Тож коли слухаєш їх, неодмінно відчуваєш чарівний вплив української старовини, подих далеких віків.

Увесь обшир інформаційних матеріалів альбому перекладено англійською мовою.

Бажаючим придбати диск просимо звертатися: www.kolos.com

Yuriy Borovyk

THE LAST KOBZARS

This is the name of the CD which contains rare recordings of three bandurists – Yehor Movchan, Yevhen Adamcsevych and Heorhiy Tkachenko – all who died in the 1960's.

Their artistic activity symbolizes the end of the kobzar's epoch and change to contemporary professional bandura performance.

Tkachenko was born in 1898 and lived until age 95, knowingly having called himself the last old-world bandurist. Folklorists considered his interpretation of Ukrainian epic ballads, also called dumas, to be rare living relics.

Tkachenko followed the footsteps of the well-known kobzars such as Petro Drevchenko, Ivan Kuchuhura-Kucherenko, and Hnat Khotkevych, with whom fate brought together in Kharkiv. He studied original style of playing bandura called “Zinkiv” teachings, what is now called “Kharkiv” style”

There will be a surprise on this disc: Tkachenko's description of the kobzar brotherhood, something that might be very helpful for teachers educating youth.

Native ballads and songs had been restored and the recordings now offer a higher quality of reproduction. When listening to this CD, you will undoubtedly feel the Ukrainian past coming alive. Get your copy of The Last Kobzars CD at www.kolos.com

Пісня про Україну

Слова і музика М. Мошика

Помірно

Musical notation for the piano introduction, featuring a treble and bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The piece begins with a forte (f) dynamic. The right hand plays a series of chords and eighth notes, while the left hand plays a simple bass line.

First system of the song. The vocal line (treble clef) has the lyrics: "Рід - на мо - я Ук ра - і ... но, лю - ба мо - я сто - ро - на." The piano accompaniment (treble and bass clefs) is marked *mf*. The music continues with a similar pattern of chords and eighth notes.

Second system of the song. The vocal line (treble clef) has the lyrics: "На - че у лу - зі ка - ли - на (ка ли на) до - ля тво я роз кві - та." The piano accompaniment (treble and bass clefs) continues. A first ending bracket labeled "1." spans the final two measures of this system.

Third system of the song. The vocal line (treble clef) has the lyrics: "та. На - че у лу - зі ка - ли - на (ка ли на) до - ля тво я розкві - та." The piano accompaniment (treble and bass clefs) continues. A second ending bracket labeled "2." spans the first two measures of this system.

Рідна моя Україно,
Люба моя сторона.
Наче у лузі калина -
Доля твоя розквіта.

Боже, дай щастя і долю!
Боже, спаси й сохрани.
Славлю сподівану волю.
Матінко, нас збережи.

Гордо Дніпро в далеч лине,
Слава твоя ожива.
Рідна моя Україно,
Пісне і доле моя.

Маєте фінансові справи? Зайдіть до нас, або зателефонуйте і довідайтесь, що
УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
UKRAINIAN NATIONAL FEDERAL CREDIT UNION

- ☞ Виплачує найвищі відсотки на звичайні ощадневі конта
- ☞ Дає безкоштовне життєве забезпечення до \$2,000.00
- ☞ Утримує пенсійні конта (IRA) на високих відсотках
- ☞ Усі ощаднестеві вклади забезпечені федеральним урядом до \$100,000.00
- ☞ Уділяє позики на вигідних для сплати умовах

**НА ВАШІ ОСОБИСТІ ПОТРЕБИ АБО МОРТГЕДЖОВІ ПОЗИКИ,
НА ЗАКУП РЕАЛЬНОСТЕЙ**

- ☞ Видає сертифікати різного терміну
- ☞ Безкоштовно забезпечує позики до 10,000.00 на випадок смерти або випадкової непрацездатности
- ☞ З чистого прибутку дає пожертви нашим культурним, науковим, молодечим, мистецьким та релігійним організаціям

ОЩАДЖУЄТЕ ЧИ ПОЗИЧАЄТЕ - ПАМ'ЯТАЙТЕ:
наш КАПІТАЛ мусить працювати ДЛЯ НАШОЇ ГРОМАДИ

Main office: 215 Second Ave., New York,
NY 10003
(212) 533-2980; fax (212) 995-5204

Branch office: 35 Main Street, So. Bound Brook,
NJ 08880
tel. (908) 469-9085, fax (908) 469-9165

**Українська федеральна кредитова кооператива
"САМОПОМІЧ"**

**у Нью-Йорку вітає славну КОБЗАРСЬКУ РОДИНУ
з її небуденними успіхами в праці над збереженням кобзарського
мистецтва - гордості українського народу, висловлюючи зокрема
найвище признание
НАШІЙ МОЛОДІ,
що з посвятою включилася в ряди
КОБЗАРСЬКОГО БРАТСТВА**

**Ця найстарша і найбільша
УКРАЇНЬСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА В АМЕРИЦІ
завжди готова служити усіма банковими послугами
НАШИМИ БАНДУРИСТАМИ та ЇХНІМИ РОДИНАМИ
на найкорисніших умовах,
що їх кредитівка дає своїм членам
SELF RELIANCE (N. Y.) FEDERAL CREDIT UNION
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003
tel. (212) 473-7310**

BANDURA MUSIC FROM YEVSCHAN!

VIDEO, CD, CASSETTES

- Bandura Instructional Video by Victor Mishalow
- Three Concertos for Bandura & Symphony Orchestra by Ola Herasymenko - CD
- Bandura Magic - CD
- The Best of Bandura - CD
- Bandura Vol. 1, 2, 3 by Victor Mishalow
- Roman Hrynkiw - The Bandura - CD
- Ukrainian Steppe - Ukrainian Bandurist Chorus - CD
- Black Sea Tour 1994 - CD
- Ancient Kozak Songs - cassette
- Lvivvanky Bandura Trio - CD
- Homin Stepiv - cassette
- Julian Kytasty, Bandurist - cassette
- Oksana Herasymenko - Strings of the Soul
- Halyna Menkush - cassette
- Ukrainian Bandura Ensemble of New York - cassette
- Petro Honcharenko - cassette
- Ukrainian Carols - Ukrainian Bandurist Chorus - CD
- Bandura Christmas Magic - Victor Mishalow - CD
- On Ukrainian Christmas - Ola & Oksana Herasymenko - CD
- Bandura in Concert Vol. 2 Ola Herasymenko - CD
- Songs to the Moon - Ruta Yawney - CD

You can also find bandura music cassettes and CDs of the Ukrainian Bandurist Chorus at www.bandura.org./ubc_disc.html

ORDER OUR UKRAINIAN CATALOG AND SEND IT TO YOUR FRIENDS!

Send orders to
Yevshan Corporation
Box 325, Beaconsfield, Quebec
Canada H9W 5T8
or call our toll-free number
1-800-265-9858
e-mail info@yevshan.com

VISIT OUR WEBSITE AT
www.yevshan.com

WE ARE VERY THANKFUL TO OUR SUPPORTERS

- SelfReliance (New York) Federal Credit Union (Самопоміч), Нью-Йорк ----- \$500.00
- 1-й Укр. Федеральний Ощадний Банк (Певність), Чикаго ----- \$250.00
- Bishop Basil Losten ----- \$100.00
- Laryssa Lysniak (in memory of Oleg Wengerchuk) ----- \$100.00
- Stefa Bukschowaney ----- \$100.00
- \$50.00 contributors: Maria Kozicky, Daria Pishko, Myron Shmigel.
- \$25.00 contributors: Wasyl Maruszczak, Yuri-Luty-Lutenko, Nina Bunik, Olena Goy, Donia Magal, Motria Watters, Oksana Klingensmith, George Knysh, Olga Yonkovig, Myron Buryk, Alexander Strilbyckyj, M.D., Elizabeth Bodnar.
- Alexander Kobasa ----- \$10.00

Bandura Magazine is a non-profit publication produced by volunteers. Your financial help will ensure that Ukrainians around the world will continue to receive information about people and events involving the bandura. Send your contributions to: N. Y. School of Bandura 84-82 164th Street Jamaica NY 11432, USA

Випуск підготував творчий колектив:
Оля Герасименко-Олійник, д-р Андрій Горняткевич - коректор, мовний редактор та Лідія Матіяшеш

Дякуємо за допомогу в співпраці
Юрієві Олійникові з Сакраменто, Каліфорнія та Романові Смілці з Торонта, Канада

This issue was prepared by:
Ola Herasymenko Oliynyk, Dr. Andriy Hornjatkevych - Language Editor, and Lydia Matiaszek

We are also grateful for the valuable editorial assistance provided by Yuriy Oliynyk, Sacramento, California and Roman Smilka, Toronto, Canada

PRINTED IN THE USA
BY ADVANCE SLAVIC GRAPHIC PRODUCTION
3418 AUBURN BLVD., SUITE B,
SACRAMENTO, CA 95821

SCHOOL OF BANDURA
84-82 164-th Street
Jamaica, N.Y. 11432

Ансамбль бандуристів "Золоті струни" з Торонто, Канада. Керівник Віра Зелінська (див. стор. 29)
Bandura Ensemble "Golden Strings" from Toronto, Canada. Director Vera Zelinska (see page 30)